

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Министерство образования и науки Республики Казахстан

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина

**5-9-СЫНЫП ОҚУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША
ЖҮКТЕМЕ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ЖОСПАРЛАР**

**ДОЛГОСРОЧНЫЕ ПЛАНЫ ПО УЧЕБНЫМ ПРЕДМЕТАМ
5-9 КЛАССОВ С СОКРАЩЕННОЙ НАГРУЗКОЙ**

Астана
2018

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды (2018 жылғы 4 желтоқсандағы № 12 хаттама).

Рекомендовано к изданию Ученым советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 12 от 4 декабря 2018 года).

5-9-сынып оқу пәндері бойынша жүктеме қысқартылған ұзақ мерзімді жоспарлар. Әдістемелік құрал. – Астана: Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА, 2018. – 200 б.

Долгосрочные планы по учебным предметам 5-9 классов с сокращенной нагрузкой. Методическое пособие. – Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2018. – 200 с.

Әдістемелік құралда жалпы білім беретін мектептерге, гимназияларға/лицейлерге арналған жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспарларына сәйкес 5-9 сыныптарда оқытылатын оқу пәндері бойынша әзірленген Ұзақ мерзімді жоспарлар ұсынылған.

Әдістемелік құрал жалпы білім беретін мектептердің басшыларына, мұғалімдеріне, білім бөлімдерінің әдіскерлеріне және мамандарына арналған.

В пособии предложены долгосрочные планы по учебным предметам 5-9 классов с сокращенной нагрузкой, разработанные в соответствии Типовыми учебными планами для уровня основного среднего образования.

Методическое пособие предназначено для руководителей и учителей-предметников общеобразовательных школ, методистов институтов повышения квалификации.

© Ы.Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2018.

© Национальная академия образования
им. И. Алтынсарина, 2018.

Кіріспе

Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 10 қаңтардағы «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Жолдауын іске асыру және мұғалім мамандығының беделін арттыру мақсатында педагогикалық және оқу жүктемесін азайту жөнінде тұрақты жұмыстар жүргізіліп келеді.

Биылғы оқу жылының ерекшеліктерінің бірі – оқу процесіне жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу жоспарларының енгізілуі.

Елбасының тапсырмасын орындау аясындағы маңызды қадамдардың бірі жаңа Үлгілік оқу жоспарларын (ҮОЖ) әзірлеу болды. ҮОЖ жобалары білім басқармасы басшыларының, әдістемелік орталықтар/кабинеттердің жетекшілерінің, мектеп директорларының, директордың орынбасарларының, практик-мұғалімдердің қатысуымен өткен республикалық семинарларда қарастырылды.

Сондай-ақ ҮОЖ жобалары республиканың барлық өңірлерінде талқыланып, педагогикалық қауымдастық тарапынан қолдау тапты.

Жалпы білім беретін мектептерге, гимназияларға/лицейлерге арналып мынадай жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспарлары әзірленген болатын:

- бастауыш білім берудің Үлгілік оқу жоспарлары;
- негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;
- жалпы орта білім берудің Үлгілік оқу жоспарлары.

Негізгі мектепте 5-7-сыныптарда оқу жүктемесі 3 сағатқа, 8-9-сыныптарда 4 сағатқа азайтылды. Инварианттық жүктеме барынша төмендетілді, білім алушыларға тереңдетіп оқу үшін пәндерді таңдау мүмкіндігі беріледі.

Тілдік пәндерден бөлім ішіндегі мағынасы мен мазмұны жағынан ұқсас, оқу мақсаттары бірдей және сағат көп бөлінген жеңіл тақырыптарды біріктіру арқылы сағат сандарын қысқарту ұсынылады. Сондай-ақ тілдік пәндер таңдалған жағдайда, 7-8-сынып оқушыларының жас ерекшеліктерін ескере отырып, зерттеу, жоба жұмыстарын орындату ұсынылады.

«Қазақстан тарихы» бойынша оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес әр сыныпта 25 тақырып және 4 зерттеу жұмысы берілген, сондықтан тақырып саны мен оқу мақсаттарын қысқартпай, тек зерттеу тақырыптарын қысқарту арқылы оқу процесін 34 сағатта жүзеге асыруға болады.

«География» пәнінен практикалық жұмыстар, карталармен жұмыстар ұсынылады.

Осыған байланысты әдістемелік құралда жалпы білім беретін мектептерде қолданыста бар ұзақ мерзімді жоспарларға қосымша ретінде жүктемесінің төмендетілуіне және таңдау пәндері бойынша оқу жүктемелерінің көбейтілуіне сәйкес әзірленген Ұзақ мерзімді жоспарлар ұсынылып отыр.

Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған ұзақ мерзімді жоспарлар

1. Қазақ тілі

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған
«Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын
жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар
(оқыту қазақ тілінде)

7-сынып (аптасына 2 сағат, барлығы: 68 сағат)

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар/жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Ауа райы және климаттық өзгерістер. Фонетика	Интонация. Кідіріс. Логикалық екпін	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау.
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану.
2. Көшпенділер мәдениеті. Орфография	Шылаудың емлесі. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау;

			7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақалақұрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу.
3. Денсаулық – зор байлық. Лексика	Қанатты сөздер. Фразеологизм. Мақал-мәтелдер	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік

			ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, нұсқаулық құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану
2-тоқсан			
4. <i>Сүйіспеншілік пен достық.</i> Морфология	Етістіктің есімше, көсемше түрлері. Тұйық етістік	Тыңдалымжәне айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше түрлерін, тұйық етістікті тілдесім барысында қолдану
5. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы. Морфология	Етістіктің шақ түрлері. Рай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (ән, интервью) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен

			сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақалақұрастырып жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Ғаламтор ғаламаты. Морфология	Шылау түрлері. Шылау емлесі	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану
7.	Еліктеуіш сөз.	Тыңдалым және	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай

Қазақстандағы ұлттар достастығы. Морфология	Бейнелеуіш сөз	айтылым	отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе); 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну
8. Дұрыс тамақтану. Морфология	Одағай. Одағай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (пікірталас, жаңалық) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
		Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік

			ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын әңгіме құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану
4-тоқсан			
9. <i>Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым.</i> Морфология	Оқшау сөздің түрлері. Оқшау сөздердің қызметі	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, көркем әдеби шығармадан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
10. <i>Ғылыми фантастика.</i> Пунктуация	Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер. Сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру;

			7.2.7.1 энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану

Ескерту: курсивпен белгіленген бөлім ішіндегі мағынасы мен мазмұны жағынан ұқсас, оқу мақсаттары бірдей және сағат көп бөлінген жеңіл тақырыптарды біріктіру арқылы сағат сандарын қысқарту ұсынылады.

7-сынып (аптасына 4 сағат, барлығы: 136сағат)

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар/жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Ауа райы және климаттық өзгерістер. Фонетика	Интонация. Кідіріс. Логикалық екпін	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау.
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация,

		нормалары	кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану.
2. Көшпенділер мәдениеті. Орфография	Шылаудың емлесі. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу.
3. Денсаулық – зор байлық. Лексика	Қанатты сөздер. Фразеологизм. Мақал-мәтелдер	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау;

			7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, нұсқаулық құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану
2-тоқсан			
4. Сүйіспеншілік пен достық. Морфология	Етістіктің есімше, көсемше түрлері. Тұйық етістік	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше

		нормалары	түрлерін, тұйық етістікті тілдесім барысында қолдану.
5. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы. Морфология	Етістіктің шақ түрлері. Рай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (ән, интервью) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақалақұрастырып жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Ғаламтор ғаламаты. Морфология	Шылау түрлері. Шылау емлесі	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу;

			7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану.
7. Қазақстандағы ұлттар достастығы. Морфология	Еліктеуіш сөз. Бейнелеуіш сөз	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе); 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну.
8. Дұрыс тамақтану. Морфология	Одағай. Одағай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (пікірталас, жаңалық) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
		Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру;

			7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын әңгіме құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану.
4-тоқсан			
9. Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым. Морфология	Оқшау сөздің түрлері. Оқшау сөздердің қызметі	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, көркем әдеби шығармадан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу.
10. Ғылыми фантастика. Пунктуация	Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер. Сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау

		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесесебептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану

2. Қазақ әдебиеті

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған
«Қазақ әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша
ұзақ мерзімді жоспар

8-сынып (аптасына 2 сағат, жылына 68 сағат)

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
Дананың сөзі – ақылдың көзі	Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр», Қорқыттың нақыл сөздері, Ахмет Йассауи «Даналық кітабы», Ақтамберді жырау «Күлдір-күлдір	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу;

	кісінетіп», «Балаларыма өсиет», Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы»		8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	Мұрат Мөңкеұлы «Үш қиян», «Сарыарқа», Ш.Құдайбердіұлы «Еңлік- Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі	Түсінужәнежау ап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық

			<p>параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау;</p> <p>8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру;</p> <p>8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу;</p> <p>8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу</p>
3-тоқсан			
Махаббат және абырой	М.Дулатов «Бақытсыз Жамал» романы, Б.Момышұлы «Ұшқан ұя» әңгімесі, Д.Исабеков «Әпке» драмасы, М.Мақатаев «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы	Түсінужәнежау ап беру	<p>8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау;</p> <p>8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу;</p> <p>8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу;</p> <p>8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану</p>
		Анализ және интерпретация	<p>8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау;</p> <p>8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау;</p> <p>8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау;</p> <p>8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік</p>

			<p>құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу</p>
4-тоқсан			
Қиял мен шындық	Т.Ахтанов «Күй аңызы» әңгімесі, Ж.Сахиев «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» фантастикалық әңгімелері, Р. Мұқанова «Мәңгілік бала бейне»	Түсіну және жауап беру	<p>8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану</p>
		Анализ және интерпретация	<p>8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтастақ қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір</p>

			жазу
--	--	--	------

Ескерту: орта мерзімді жоспарда жеңіл тақырыптарды біріктіру арқылы сағат сандарын қысқарту ұсынылады.

3. АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «АҒЫЛШЫН ТІЛІ» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар

grade 7:

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
Hobbies and Leisure	Content	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics; 7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics

	Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited</p>

		<p>variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Communication and Technology	Content	<p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect different points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.2.1 understand specific information and detail in</p>

		texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics
	Use of English	7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics
Reading for Pleasure 1	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;

		7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding
	Writing	7.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics
	Use of English	7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough; 7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;

		<p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics</p>
Term 2		
Holidays and Travel	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 <i>deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</i></p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p>

		<p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
	Writing	<p>7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy</p>
	Use of English	<p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p>

		<p>7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Space and Earth	Content	<p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p>

		<p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres</p>
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics</p>
	Use of English	<p>7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar</p>

		<p>general and curricular topics;</p> <p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project 1	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 <i>recognise the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</i></p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and</p>

		<p>text level in a range of written genres;</p> <p>7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics</p>
	Use of English	<p>7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.4.1 use a variety of determiners including neither, either, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics</p>
Term 3		
Reading for Pleasure 2	Content	<p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p>

	<p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
Speaking	<p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics</p>
Reading	<p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding;</p> <p>7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics</p>

	Use of English	<p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.4.1 use a variety of determiners including neither, either, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics</p>
Entertainment and Media	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.10.1.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 <i>recognise the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</i></p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing</p>

		<p>range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
	Writing	<p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy</p>
	Use of English	<p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular</p>

		<p>topics;</p> <p>7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics</p>
Natural Disasters	Content	<p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>7.10.1.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.2.1 understand specific information and detail in</p>

		<p>texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres</p>
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general curricular topics topics and some; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics</p>
	Use of English	<p>7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics; 7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics;</p>

		7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics
Term 4		
Healthy Habits	Content	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple, short texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;

		<p>7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics ;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy</p>
	Use of English	<p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics</p>
Clothes and Fashion	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.4.1 understand with little support some of the implied</p>

	<p>meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres</p>
Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics</p>
Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>

	Use of English	<p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project 2	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>7.10.1.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 <i>recognise the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</i></p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to</p>

		what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 7.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short, simple texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough; 7.6.4.1 use a variety of determiners including neither, either, on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics

2) grade 8:

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
Our World	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive

	<p>feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres</p>
Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-</p>

		<p>fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a...that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics</p>
Daily Life and Shopping	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from</p>

	<p>others;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion</p>
Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics</p>
Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts</p>
Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics;</p>

		<p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics</p>
Reading for Pleasure 1	Content	<p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific</p>

		<p>information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres</p>
	Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres</p>
	Writing	<p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a</p>

		<p>range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics</p>
Term 2		
Entertainment and Media	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics</p>

	Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics</p>
Use of English		<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small</p>

		<p>number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics</p>
Sport, Health and Exercise	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and</p>

	<p>curricular topics;</p> <p>8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts</p>
Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing</p>

		range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
	Use of English	<p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project 1	Content	<p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>8.2.3.1 <i>understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</i></p> <p>8.2.5.1 <i>recognise the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</i></p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics;</p>

		8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended text; 8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics
	Use of English	8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses

		on a range of familiar general and curricular topics
Term 3		
Reading for Pleasure 2	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres
	Speaking	8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and

		<p>curricular topics</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>8.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
	Writing	<p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.5.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a...that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics;</p>

		8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics
The Natural World	Content	8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.6.1 organize and present information clearly to others; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres; 8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some

		<p>extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of</p>

		familiar general and curricular topics
Travel and Transport	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>8.1.1.10 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and</p>

		<p>curricular topics;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little - support on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives; use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics</p>
Term 4		
Food and Drink	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive

	<p>feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
Listening	<p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres</p>
Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics</p>
Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p>

		<p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.5.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics</p>

The World of Work	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.6.1 organise and present information clearly to others;</p> <p>8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
	Writing	<p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p>

		<p>8.5.3.2 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project 2	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>

	Listening	<p>8.2.2.1 <i>understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</i></p> <p>8.2.3.1 <i>understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</i></p> <p>8.2.5.1 <i>recognise the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</i></p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended text;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics;</p>

		8.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
	Use of English	8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs. Use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics

4. Алгебра

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-8 сыныптарына арналған
«Алгебра» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына 2 сағат, барлығы 68 сағат)

1) 7-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау		
Бүтін көрсеткішті дәреже	Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.1 - натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 - санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.15 - натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін

		қолдану;
	Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.3 - нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.4 - бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.6 - көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 7.2.1.1 - санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану;
	Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру	7.1.2.5 - алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану;
	Санның стандарт түрі	7.1.1.1 - сандарды стандарт түрде жазу; 7.1.2.7 - стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 - стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу; 7.1.2.9 - стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.10 - шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.11 - шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 - жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу; 7.1.2.13 - калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау;
Көпмүшелер	Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.2 - бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 - бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 - бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету;
	Көпмүшелер. Көпмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.5 - көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу; 7.2.1.6 - көпмүшені стандарт түрге келтіру -
	Көпмүшелерге амалдар қолдану	7.2.1.7 - көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 - көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 - көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау;
	Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу	7.2.1.12 - алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу;
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.13 - көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау;
2-тоқсан		
Функция. Функцияның графигі	Функция және функцияның графигі	7.4.1.1 - функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 - функцияның берілу тәсілдерін білу;

		7.4.1.3–графиктің көмегімен функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу;
	Сызықтық функция және оның графигі	7.4.1.4 - $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 - $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 - сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 - $y = kx + b$ сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау;
	Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы	7.4.1.8 - сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу 7.4.1.9 - графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу;
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу	7.4.2.4 - екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу;
	$y=ax^2$, $y=ax^3$ және $y = \frac{k}{x}$ ($k \neq 0$) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері	7.4.1.10 - $y = ax^2 (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.11 - $y = ax^3 (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.12 - $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;
Статистика элементтері	Вариациялық қатар	7.3.3.1 - басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру;
	Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі	7.3.3.2 - нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 - статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 - таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету 7.3.3.5 - кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру;
	Жиілік алқабы	7.3.3.6 - таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 - кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау;
3-тоқсан		
Қысқаша көбейту формулалары	Қысқаша көбейту формулалары	7.2.1.10 - $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.11 - $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$, $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;
	Қысқаша көбейту формулаларының көмегімен	7.1.2.14 - тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 7.2.1.14 - алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу;

	өрнектерді түрлендіру	7.2.1.15 - қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау ;
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 7.4.2.2 - мәтінді есептерді теңдеулер құру арқылы шығару;
4-тоқсан		
Алгебралық бөлшектер	Алгебралық бөлшек және оның негізгі қасиеті	7.2.1.16 - алгебралық бөлшектерді танып білу; 7.2.1.17 - алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 7.2.1.18 - алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$;
	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	7.2.1.19 - алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.20 - алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау;
	Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.21 - құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау;
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

2) 8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
Квадрат түбір және иррационал өрнек	Нақты сандар	8.1.1.1 - иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру;
	Квадрат түбір	8.1.1.2 - санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату; 8.1.2.1 - арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.2 - квадрат түбірдің мәнін бағалау;
	Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру	8.1.2.3 - көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу ; 8.1.2.4 - бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.5 - құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.1.2.6 - нақты сандарды салыстыру;
	$y = \sqrt{x}$ функциясы, оның графигі және қасиеттері	8.4.1.1 - $y = \sqrt{x}$ функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу

		және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;
2-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 - квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 - квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату;
	Квадрат теңдеулерді шешу	8.2.2.3 - квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 - Виет теоремасын қолдану;
	Квадрат үшмүше	8.2.1.1 - квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 - үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу; 8.2.1.3 - квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу;
	Теңдеулерді шешу	8.2.2.6 - бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 - квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу;
3-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.1 - мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 - мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу;
Квадраттық функция	Квадраттық функция және оның графигі	8.4.1.2 - $y = a(x - m)^2$, $y = ax^2 + n$ және $y = a(x - m)^2 + n$, $a \neq 0$, түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу; 8.4.1.3 - $y = ax^2 + bx + c$, $a \neq 0$, түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;
	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.3 - қолданбалы есептерді шығару үшін квадраттық функцияны қолдану; 8.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру;
Статистика элементтері	Жиілік алқабы, жиілік гистограммасы	8.3.3.1 - таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 - жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру;
	Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу	8.3.3.3 - жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 - статистикалық кестемен,

		алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 8.3.3.5 - дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу;
4-тоқсан		
Теңсіздіктер	Квадрат теңсіздік	8.2.2.8 - квадрат теңсіздіктерді шешу;
	Рационал теңсіздік	8.2.2.9 - рационал теңсіздіктерді шешу;
	Теңсіздіктер жүйелерін шешу	8.2.2.10 - біреуі сызықтық, екіншісі - квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу;
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

9-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер, және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер және олардың жүйелері	9.2.2.1 - екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.2 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.4.2.1 - мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару;
	Екі айнымалысы бар теңсіздіктер	9.2.2.3 - екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу;
	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйелері	9.2.2.4 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу;
Комбинаторика элементтері	Комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері)	9.3.1.1 - комбинаториканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 - санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 - қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу;
	Комбинаторика формулаларын қолданып есептер шешу	9.3.1.5 - қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын қолдана отырып есептер шығару;
	Ньютон биномы және оның қасиеттері	9.3.1.6 - Ньютон биномы формуласын және оның қасиеттерін білу және қолдану;
2-тоқсан		
Тізбектер	Сандар тізбегі, оның берілуі	9.2.3.1 - сандар тізбегі туралы түсінік

	тәсілдері және қасиеттері	болу; 9.2.3.2 - тізбектің n-ші мүшесін табу, мысалы: $\frac{1}{2 \cdot 3}; \frac{1}{3 \cdot 4}; \frac{1}{4 \cdot 5}; \frac{1}{5 \cdot 6}; \dots$; 9.2.3.3 - математикалық индукция әдісін білу және қолдану;
	Арифметикалық және геометриялық прогрессиялар	9.2.3.4 - сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 9.2.3.5 - арифметикалық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.6 - геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.7 - арифметикалық немесе/және геометриялық прогрессияларға байланысты есептер шығару
	Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия	9.2.3.8 - шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану;
	Мәтінді есептерді шығару	9.2.3.9 - шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын есептер шығаруда қолдану;
3-тоқсан		
Тригонометрия	Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері	9.1.1.1 - бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 9.1.2.1 - градусты радианға және радианды градусқа айналдыру; 9.1.1.2 - бірлік шеңбердің бойында $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi$ сандарын белгілеу;
	Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыш синусының, косинусының, тангенсінің және котангенсінің мәндері	9.2.4.1 - тригонометриялық функциялардың анықтамаларын білу; 9.2.4.2 - бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары ($\cos \alpha, \sin \alpha$) мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу;
	Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері	9.2.4.5 - бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу;
	Тригонометрия формулалары	9.2.4.4 - келтіру формулаларын білу және қолдану; 9.2.4.3 - бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық

		формуларын білу және қолдану;
4-тоқсан		
Тригонометрия	Тригонометрия формулалары	9.2.4.7 - тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын білу және қолдану;
	Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	9.2.4.8 - тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау;
Ықтималдықтар теориясының элементтері	Ықтималдықтар теориясының негіздері	9.3.2.1 - оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 9.3.2.2 - элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 9.3.2.3 - ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану; 9.3.2.4 - ықтималдықтың статистикалық анықтамасын білу;
	Мәтінді есептерді шығару	9.3.2.5 - геометриялық ықтималдықты есептер шығаруда қолдану;
7-9-сыныптардағы алгебра курсы қайталау		

Негізгі орта білім беру деңгейінің
7-8 сыныптарына арналған «Алгебра» пәнінен
ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына 4 сағат, барлығы 136 сағат)

1) 7-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-6-сыныптардағы математика курсы қайталау		
Бүтін көрсеткішті дәреже	Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.1 - натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 - санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.15 - натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану; 7.4.2.3 - шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгередінін бағалау;
	Бүтін көрсеткішті	7.1.2.3 - нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу;

	дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.4 - бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.6 - көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 7.2.1.1 - санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану;
	Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру	7.1.2.5 - алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау;
	Санның стандарт түрі	7.1.1.1 - сандарды стандарт түрде жазу; 7.1.2.7 - стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 - стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу; 7.1.2.9 - стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.10 - шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.11 - шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 - жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу; 7.1.2.13 - калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау;
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.2.1 - өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару;
Көпмүшелер	Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.2 - бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 - бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 - бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету;
	Көпмүшелер. Көпмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.5 - көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу; 7.2.1.6 - көпмүшені стандарт түрге келтіру -
	Көпмүшелерге амалдар қолдану	7.2.1.7 - көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 - көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 - көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.22 – көпмүшені көпмүшеге бөлуді орындау; көпмүшелерді қалдықпен бөлуді орындау;
	Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу	7.2.1.12 - алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу;
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.13 - көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау;
	2-тоқсан	

Функция. Функцияның графикі	Функция және функцияның графикі	7.4.1.1 - функция және функцияның графикі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 - функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 - функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу;
	Сызықтық функция және оның графикі	7.4.1.4 - $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графикін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 - $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графикін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 - сызықтық функция графикінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 - $y = kx + b$ сызықтық функциясының графикінен k және b таңбаларын анықтау;
	Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы	7.4.1.8 - сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу 7.4.1.9 - графикі берілген функцияның графикіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу;
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу	7.4.2.4 - екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу;
	$y=ax^2$, $y=ax^3$ және $y = \frac{k}{x}$ ($k \neq 0$) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері	7.4.1.10 - $y = ax^2 (a \neq 0)$ функциясының графикін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.11 - $y = ax^3 (a \neq 0)$ функциясының графикін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.12 - $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$ функциясының графикін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.13 – бөлшек-сызықты функцияның графикін салу; 7.4.1.14 – айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген функцияның графикін салу; 7.4.1.15 – $y = [x]$ және $y = \{x\}$ функцияларын білу және графикін салу; 7.4.3.3 – математикалық есептерді шығаруда есептегіш техникаларын және программалық қамтамасыз етуді қолдану;
	Статистика элементтері	Вариациялық қатар
	Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі	7.3.3.2 - нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 - статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 - таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету 7.3.3.5 - кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру;

	Жиілік алқабы	7.3.3.6 - таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 - кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау;
3-тоқсан		
Қысқаша көбейту формулалары	Қысқаша көбейту формулалары	7.2.1.10 - $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.11 - $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$, $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.10 – бірнеше қосылғыштардың алгебралық қосындысының формулаларын білу және қолдану;
	Қысқаша көбейту формулаларының көмегімен өрнектерді түрлендіру	7.1.2.14 - тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 7.2.1.14 - алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.15 - қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау ;
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.3.1–мәтінді есептің шарты бойынша математикалық модель құру; 7.4.2.2 - мәтінді есептерді теңдеулер және теңсіздіктер құру арқылы шығару;
4-тоқсан		
Алгебралық бөлшектер	Алгебралық бөлшек және оның негізгі қасиеті	7.2.1.16 - алгебралық бөлшектерді танып білу; 7.2.1.17 - алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 7.2.1.18 - алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$;
	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	7.2.1.19 - алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.20 - алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау;
	Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.21 - құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау;
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

2) 8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
Квадрат түбір және иррационал өрнек	Нақты сандар	8.1.1.1 - иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру;
	Квадрат түбір	8.1.1.2 - санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату; 8.1.2.1 - арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану;

		8.1.2.2 - квадрат түбірдің мәнін бағалау;
	Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру	8.1.2.3 - көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу ; 8.1.2.4 - бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.5 - құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.1.2.6 - нақты сандарды салыстыру;
	$y = \sqrt{x}$ функциясы, оның графигі және қасиеттері	8.4.1.1 - $y = \sqrt{x}$ функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу; 8.4.3.3 – математикалық есептерді шығаруда есептегіш техникаларын және программалық қамтамасыз етуді қолдану;
2-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 - квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 - квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату;
	Квадрат теңдеулерді шешу	8.2.2.3 - квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 - Виет теоремасын қолдану;
	Квадрат үшмүше	8.2.1.1 - квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 - үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу; 8.2.1.3 - квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу;
	Теңдеулерді шешу	8.2.2.5 – $ ax^2 + bx + c = 0$; $ax^2 + b x + c = 0$ түріндегі теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 - бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 - квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу; 8.2.2.12 – параметрі бар квадрат теңдеулерді шешу
3-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.1 - мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 - мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.3.2 – қолданбалы есептерді шығаруда математикалық модельдерді құру және қолдану;

Квадраттық функция	Квадраттық функция және оның графигі	8.4.1.2 - $y = a(x - m)^2$, $y = ax^2 + n$ және $y = a(x - m)^2 + n, a \neq 0$, түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу; 8.4.1.3 - $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$, түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу; 8.4.1.4 - $y = ax^2 + b x + c, a \neq 0$, түріндегі функцияның графигін салу;
	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.3 - қолданбалы есептерді шығару үшін квадраттық функцияны қолдану; 8.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру;
Статистика элементтері	Жиілік алқабы, жиілік гистограммасы	8.3.3.1 - таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 - жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру;
	Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу	8.3.3.3 - жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 - статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 8.3.3.5 - дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу;
4-тоқсан		
Теңсіздіктер	Квадрат теңсіздік	8.2.2.8 - квадрат теңсіздіктерді шешу; 8.2.2.14 – айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген квадрат теңсіздіктерді шешу; 8.2.2.15 – параметрі бар квадрат теңсіздіктерді шешу;
	Рационал теңсіздік	8.2.2.9 - рационал теңсіздіктерді шешу;
	Теңсіздіктер жүйелерін шешу	8.2.2.10 - біреуі сызықтық, екіншісі - квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу; 8.2.2.11 - құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу;
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

5. Геометрия

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-8 сыныптарына арналған
«Геометрия» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына 1 сағат, барлығы 34 сағат)

1) 7-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Геометрияның алғашқы мәліметтері	Геометрияның негізгі ұғымдары. Аксиома. Теорема	7.1.1.1 - планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7.1.1.5 - кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7.1.1.2 - нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.3 - аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7.1.2.1 - нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7.1.1.6 - кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.8 - кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.11 - берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7.1.2.2 - түзулердің параллельдік аксиомасын білу;
	Фигуралар теңдігі	7.1.1.7 - тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану;
	Сыбайлас және вертикаль бұрыштар, олардың қасиеттері	7.1.1.9 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7.1.1.10 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін қолдану; 7.1.1.32 - перпендикуляр ұғымын біледі;
2-тоқсан		
Үшбұрыштар	Үшбұрыш және оның түрлері	7.1.1.13 - үшбұрыштардың түрлерін ажырату;
	Үшбұрыштың биссектрисы, медианасы, биіктігі және орта сызығы	7.1.1.14 - теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу; 7.1.1.12 - үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикулярлары, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу;

		7.1.1.15 - сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің орналасуын салыстыру;
	Үшбұрыштар теңдігінің белгілері	7.1.1.21 - үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу; 7.1.1.22 - үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығару мен дәлелдеулерде қолдану;
	Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері және белгілері	7.1.1.23 - теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану; 7.1.1.24 - теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану;
3-тоқсан		
Түзулердің өзара орналасуы	Параллель түзулер, олардың белгілері және қасиеттері	7.1.2.3 - екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7.1.2.4 - түзулердің параллельдік белгілерін білу; 7.1.2.5 - түзулердің параллельдік белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.2.6 - параллель түзулердің қасиеттерін білу; 7.1.2.7 - параллель түзулердің қасиеттерін есептер шығаруда қолдану;
	Үшбұрыш бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы	7.1.1.16 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын білу; 7.1.1.17 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.18 - үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын және үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы білу; 7.1.1.19 - үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану;
	Үшбұрыш теңсіздігі	7.1.1.20 - үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7.1.3.1 - үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану;
	Тікбұрышты үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттері	7.1.1.25 - тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу; 7.1.1.26 - тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.27 - тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану;
	Перпендикуляр түзулер. Перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы	7.1.2.8 - перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7.1.2.9 - нүктеден түзуге түсірілген

		перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы қолдану; 7.1.2.10 - перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану;
4-тоқсан		
Шеңбер. Геометриялық салулар	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш	7.1.1.31 - нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу; 7.1.1.28 - шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7.1.1.29 - центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.1.30 - шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды қолдану;
	Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы	7.1.2.12 - түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау;
	Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері	7.1.2.11 - шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7.1.2.13 - есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану;
	Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер	7.1.2.14 - үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7.1.2.15 - үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру;
	Салу есептері	7.1.2.16 - берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7.1.2.17 - кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7.1.2.18 - берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу;
7-сыныптағы геометрия курсы қайталау		

2) 8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы геометрия курсы қайталау		
Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу	Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш	8.1.1.1 - көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.2 - көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және

		сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын білу;
	Параллелограмм, ромб, тіктөртбұрыш, шаршы және олардың қасиеттері мен белгілері	8.1.1.3 - параллелограмм анықтамасын білу; 8.1.1.4 - параллелограмм қасиеттерін қорытып шығару; 8.1.1.5 - параллелограмм белгілерін қорытып шығару; 8.1.1.6 - тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын және олардың қасиеттері мен белгілерін білу;
	Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер	8.1.1.7 - Фалес теоремасын білу және қолдану; 8.1.1.8 - пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану; 8.1.1.9 - циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу; 8.1.1.10 - пропорционал кесінділерді салу;
	Трапеция, оның түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8.1.1.11 - трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8.1.1.12 - үшбұрыштың орта сызығының қасиетін қолдану; 8.1.1.13 - трапецияның орта сызығының қасиетін қолдану.
	Үшбұрыштың тамаша нүктелері	8.1.3.1 - үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану;
2-тоқсан		
Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар	Тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрыштарының тригонометриялық функциялары. Пифагор теоремасы	8.1.3.2 - бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8.1.3.3 - Пифагор теоремасын қолдану; 8.1.3.4 - тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін қолдану;
	Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер	8.1.3.21 - $\sin^2\alpha + \cos^2\alpha = 1$ формуласын есептер шешуде қолдану; 8.1.3.22 - негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді қолдану; 8.1.3.23 - α және $(90 - \alpha)$ бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану 8.1.3.24 - $\sin \alpha$, $\cos \alpha$, $tg \alpha$ және $ctg \alpha$ мәндерін олардың біреуінің

		8.1.3.5 - бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу;
	Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу	8.1.3.6 - тікбұрышты үшбұрышты 30^0 , 45^0 , 60^0 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8.1.3.7 - тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 30^0 , 45^0 , 60^0 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8.1.3.8 - берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу;
3-тоқсан		
Аудан	Фигураның ауданы және оның қасиеттері	8.1.3.9 - көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8.1.3.10 - тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу;
	Төртбұрыштар мен үшбұрыштардың аудандары	8.1.3.11 - параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын қолдану; 8.1.3.12 - үшбұрыштың ауданы формулаларын қолдану; 8.1.3.13 - трапецияның ауданы формулаларын қолдану;
4-тоқсан		
Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі	Жазықтықтағы координаталар әдісі	8.1.3.14 - жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 8.1.3.15 - кесінді ортасының координаталарын табу; 8.1.3.16 - кесіндіні берілген қатынаста бөлетін нүктенің координаталарын табу; 8.1.3.17 - центрі (a, b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$ білу; 8.1.3.18 - берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу; 8.1.3.19 - түзудің жалпы теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу: $ax + by + c = 0$, $\frac{x-x_1}{x_2-x_1} = \frac{y-y_1}{y_2-y_1}$;
	Мәтін есептерді шығару	8.1.3.20 - координаталармен берілген қарапайым есептерді шығару ;
8-сыныптағы геометрия курсы қайталау		

6. География

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған
«География» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын
жүзеге сыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Бөлімше	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
1. Географияны зерттеу тәсілдері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	Географияны зерттеу нысандары	7.1.1.1 -географияның зерттеу нысандарын анықтайды;
	География ғылымының дамуы	7.1.1.2 -саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға береді;
	Географиялық дерек көздері	7.1.1.3 -географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
	Географиялық тәжірибелер.	7.1.1.4- географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды;
	Далалық зерттеулер әдістері	7.1.1.5- географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды;
	Географияда графикалық әдістердің қолданылуы	7.1.1.6- географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: диаграмма, профиль, график.
2. Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Географиялық картосхемаларды қолдану	7.2.1.1- тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады;
	Географиялық номенклатура	7.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді;
2.2. Географиялық деректер базасы	Географиялық деректерді ұйымдастыру	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.
3. Физикалық география		
3.1 Литосфера	Литосфераның құрылысы мен заттық құрамы	7.3.1.1 -литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтайды;
	Жердің тектоникалық құрылысы	7.3.1.2 -Жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттайды;
	Литосфераның	7.3.1.3 -Жер қыртысының тектоникалық

	тектоникалық қозғалыстары	козғалыстарынталдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг;
	Литосфералық катаклизмдер	7.3.1.4 -литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіреді; 7.3.1.5 - жергілікті компонент негізінде литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін түсіндіреді;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 -географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар; 7.1.1.6 - географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1- тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады; 7.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді;
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.
2-тоқсан		
3. Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Атмосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.2.1- атмосфераның құрамын сипаттайды;
		7.3.2.2- атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді;
	Ауа райы және метеорологиялық элементтер	7.3.2.3 -«ауа райы» ұғымын түсіндіреді;
		7.3.2.4 - метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтайды;
		7.3.2.5 - метеорологиялық элементтердің көрсеткіштерін өлшеп, метеорологиялық құрал-жабдықтарды қолданумен тіркейді;
		7.3.2.6 - жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің көрсеткіштері бойынша синоптикалық графикалық материалдарды жасайды;
	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	7.3.2.7 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 - географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар; 7.1.1.4 -географиялық нысандардың, үдерістердің және құбылыстардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды; 7.1.1.5 - географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды; 7.1.1.6 -географиялық нысандардың, құбылыстардың

		және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 -тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады.
3. Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөлігі	7.3.3.1- гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды;
	Су ресурстарының маңыздылығы	7.3.3.2- су ресурстарының маңыздылығын түсіндіреді;
	Дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы	7.3.3.3 -Дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық жағдайын сипаттайды;
		7.3.3.4 -мұхит және оның құрамдас бөліктерін жоспар бойынша сипаттайды;
	Дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері	7.3.3.5 -мұхит суының қасиеттеріне әсер ететін факторларды анықтайды;
	Мұхит суларының қозғалыстары	7.3.3.6- мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді;
	Мұхиттармен байланысты апаттар	7.3.3.7- мұхитар мен теңіздермен байланысты апаттарды топтастырып, сақтану шараларын ұсынады;
	Дүниежүзілік мұхиттың проблемалары	7.3.3.8 -Дүниежүзілік мұхит проблемаларын топтастырып, шешу жолдарын ұсынады;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 - географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
		7.1.1.6 -географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1- тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады;
		7.2.1.2 -географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді;
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 -географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.
3-тоқсан		
3. Физикалық география		
3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.4.1 -биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды;
	Топырақ және оның құрамы мен құрылымы	7.3.4.2 -топырақ құрамын, түрлерін анықтап, құрылымын графикалық түрде көрсетеді;

	Қазақстанның топырақ түрлері	7.3.4.3- Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды; 7.3.4.4 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарына баға береді;
	Топырақтың экологиялық проблемалары	7.3.4.5- топырақтардың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3- географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
		7.1.1.4- географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды;
		7.1.1.5- географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды;
		7.1.1.6 - географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 -тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады,
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.
3. Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	7.3.5.1- географиялық қабық, мұхиттар және материктер, зоналар және белдеулер, ландшафтар табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді;
	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	7.3.5.2 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде түрлі деңгейдегі табиғи кешендерді жоспар бойынша сипаттайды;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 - географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
		7.1.1.5- географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды;
		7.1.1.6 -географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1- тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады;
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.
4. Әлеуметтік география		
4.1 Халық	Дүниежүзі	7.4.1.1 -дүниежүзі халқықтарының

география-сы	халқының тілдік әулеттері мен топтары	этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді;
	Дүниежүзі халқының діни құрамы	7.4.1.2 -дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды;
	Дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары	7.4.1.3 -халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени/ өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіреді;
	Ұлтаралық және дінаралық келісім	7.4.1.4 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады ;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3- географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
		7.1.1.6 - географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1- тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады;
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.
4-тоқсан		
5. Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	7.5.1.1 -табиғи ресурстарды жіктейді;
		7.5.1.2 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын талдайды;
		7.5.1.3- табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсетеді;
	Табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	7.5.1.4 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды талдап, шешу жолдарын ұсынады;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 -географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
		7.1.1.6 - географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады:кесте, сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1- тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады;
		7.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді;
	2.2. Географиялық	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте

деректер базасы	деректер базасы	түрінде көрсетеді.
5. Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік - экономикалық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы	7.5.2.1 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылымының элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді;
	Әлеуметтік инфрақұрылым	7.5.2.2 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылым элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп	7.5.3.1 - ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын түсіндіреді;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 - географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
		7.1.1.6 - географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 -тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады;
		7.2.1.2 -географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді;
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.
6. Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы	7.6.1.1 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырады;
		7.6.1.2 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттайды;
	Елдердің экономикалық географиялық жағдайы	7.6.1.3 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық-географиялық орнына байланысты топтастырады;
		7.6.1.4 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттайды;
		7.6.1.5 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға береді;
		7.6.1.6 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық, экономикалық-географиялық жағдайын жақсарту жөнінде ұсыныс

		жасайды;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 - географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
		7.1.1.6 - географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1- тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады;
		7.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді;
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді.

2) 8-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
1. Географиялық зерттеу әдістері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	География ғылымының салалары	8.1.1.1- география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіреді;
		8.1.1.2 -география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтайды;
	Географиялық зерттеу әдістерінің түрлері	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
	Географиялық деректерді өңдеу және талдау	8.1.1.4 - сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
	Географиялық модельдер	8.1.1.5- географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
	Зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары	8.1.1.6- зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады.
2 Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттайтын элементтер	8.2.1.1- тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
	Тақырыптық карталарды оқу	8.2.1.2- географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді

		колдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
		8.2.1.3- географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді;
2.2 Географиялық деректер базасы	Географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі	8.2.2.1- ақпараттық-коммуникациялық технологияны колдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
3. Физикалық география		
3.1 Литосфера	Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары	8.3.1.1- жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттейді;
	Жер бедерінің жіктелуі	8.3.1.2- жер бедері түрлерін жіктейді;
		8.3.1.3- жер бедері түрлерін жоспар бойынша сипаттайды
	Материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері	8.3.1.4 -материктер мен мұхиттарда орналасқан ұқсас орографиялық бірліктерді салыстырады;
	Тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі.	8.3.1.5- тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктейді;
	Тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуы	8.3.1.6 -тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуына талдау жасайды;
	Тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері	8.3.1.7 -тау жыныстары мен минералдардың қасиеттерін анықтайды;
	Тау жыныстарының жасын анықтау	8.3.1.8- тау жыныстарының жасын анықтау әдістерін түсіндіреді;
	Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте	8.3.1.9 -геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алады;
	Жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына	8.3.1.10 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді;

	тигізетін әсері	
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.5 -географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
		8.1.1.6 -зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 -тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2- географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
		8.2.1.3-географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1- ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
2-тоқсан		
3. Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Климат түзуші факторлар	8.3.2.1 -климат түзуші факторларды талдайды;
	Атмосфераның ғаламдық циркуляциясы	8.3.2.2 -атмосфераның ғаламдық циркуляциясын талдап, түсіндіреді;
	Климаттық белдеулер	8.3.2.3- климаттық белдеулерді талдайды;
	Материктердің климаттық ерекшеліктері	8.3.2.4 -әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады;
	Климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері.	8.3.2.5 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді;
	Адамзат әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері	8.3.2.6 -адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырып, шешу жолдарын ұсынады;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.4 - сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5 -географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы

		ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді; 8.1.1.6 -зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1- тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2- географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 -ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
3. Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы	8.3.3.1 -құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтайды;
	Құрлық суларының шаруашылық маңыздылығы	8.3.3.2 -құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын түсіндіреді;
	Өзен аңғарының құрылысы	8.3.3.3 -өзен аңғарының құрылысын түсіндіреді;
	Өзендердің гидрологиялық режимі	8.3.3.4 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін түсіндіреді;
	Көлдер мен мұздықтар	8.3.3.5- көлдер мен мұздықтарды жоспар бойынша сипаттайды;
	Құрлық суларының экологиялық проблемалары.	8.3.3.6 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады;
	Су апаттары	8.3.3.7 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су апаттарының алдын алу шараларын ұсынады;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3- далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.4- сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5 -географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
		8.1.1.6- зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1- тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2 -географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;

		8.2.1.3- географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1- ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
3. Физикалық география		
3.4 Биосфера	Табиғат зоналары мен биіктік белдеулер.	8.3.4.1- табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді;
	Материктердің табиғи зоналары	8.3.4.2- табиғат зоналарын жоспар бойынша сипаттайды;
		8.3.4.3 -әр материкте орналасқан ұқсас табиғат зоналар мен биіктік белдеулерді салыстырады;
	Мұхиттарда тіршілік дүниесі	8.3.4.4 -мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды;
Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау	8.3.4.5- өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады;	
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.4- сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5 -географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
		8.1.1.6- зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1- тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2- географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 -ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
3-тоқсан		
3. Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы.	8.3.5.1 - географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді;
	Географиялық қабықтың заңдылықтары	8.3.5.2 - географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.4 - сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5 -географиялық нысандардың, құбылыстардың

		және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді; 8.1.1.6- зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады.
4. Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Халық санағы	8.4.1.1 -халық санының анықтау әдістерін түсіндіреді;
	Ұдайы өсудің түрлері	8.4.1.2- дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді;
	Демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай	8.4.1.3- елдердің демографиялық жағдайын талдап, демографиялық көрсеткіштерін есептейді: халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам;
		8.4.1.4- елдердің демографиялық көрсеткіштерін графикалық түрде ұсынып, түсіндіреді;
	Демографиялық проблемалар	8.4.1.5 -дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктейді;
Демографиялық саясат	8.4.1.6 -«демографиялық саясат» ұғымын түсіндіре отырып жекелеген дүниежүзі елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады;	
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.4- сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5 -географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
		8.1.1.6 -зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 -тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2 -географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
		8.2.1.3- географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 -ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
5. Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау	8.5.1.1- табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалайды;
	Дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық	8.5.1.2- жекелеген дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды;

	потенциалы	
	Табиғи ресурстарды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері	8.5.1.3 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.4 - сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5- географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
		8.1.1.6 -зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 -тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2 -географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
		8.2.1.3- географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1- ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
4-тоқсан		
5. Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Экономикалық инфрақұрылымның элементтері мен функциялары	8.5.2.1 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымның элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді;
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші және өңдеуші және қызмет салалары	8.5.3.1 - өндіруші және өңдеуші, қызмет саласы шаруашылық түрлерін жіктейді;
	Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру түрлері	8.5.3.2 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауылшаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын ұйымдастыру түрлерін сипаттайды;
	Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру	8.5.3.3 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру факторларын талдайды;

	факторлары	
	Дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау	8.5.3.4- дүниежүзі шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;
		8.1.1.4 - сандық және сапалық деректер географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5- географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
		8.1.1.6- зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1- тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2- географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
		8.2.1.3 -географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1- ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.
6. Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзінің саяси картасы	8.6.1.1- саяси картаның басты нысандарын сипаттайды;
	Елдердің саяси типологиясы	8.6.1.2 -елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады;
	Саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер	8.6.1.3- саяси картаның сандық және сапалық өзгерістерін талдайды;
	Елдердің саяси-географиялық жағдайы	8.6.1.4- елдердің саяси-географиялық жағдайына баға береді;
	Саяси интеграция. Қазақстанның саяси-интеграциялық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары	
		8.6.1.6- Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдайды;
1 Географиялық зерттеу	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 - далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;

әдістері		8.1.1.4 - сандық және сапалық деректер географиялық деректерді өңдеп, талдайды;
		8.1.1.5- географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді;
		8.1.1.6-зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 -тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
		8.2.1.2 -географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды;
		8.2.1.3- географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1- ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады.

3) 9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
1. Географиялық зерттеу әдістері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	Қазақстандық географтардың зерттеулері	9.1.1.1- география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндайды;
	География ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемалары	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
	Географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.1.1.3- географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды;
	Қазақтың халықтық географиялық терминдері	9.1.1.4 -қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді;
	Зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары	9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады.

2 Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
	Географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері	9.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді;
2.2 Географиялық деректер базасы	Жерді қашықтықтан зерделеу әдістері	9.2.2.1 -Жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіреді;
	Геоақпараттық жүйелер технологияларын қолдану аясы	9.2.2.2- шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпарат технологияларын қолдану маңыздылығын сипаттайды.
3. Физикалық география		
3.1 Литосфера	Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы	9.3.1.1- жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды;
	Қазақстанның басты орографиялық нысандары	9.3.1.2- басты орографиялық нысандарды сипаттайды;
	Қазақ оронимдері	9.3.1.3 -қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады;
	Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары	9.3.1.4- Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды;
	Минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары	9.3.1.5 -Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды;
	Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру	9.3.1.6 -Қазақстанның минералды ресурстарына баға береді;
	Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	9.3.1.7- минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырып, шешу жолдарын ұсынады;
1	1.1	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті

Географиялық зерттеу әдістері	Зерттеу және зерттеушілер	проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 -маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
2-тоқсан		
3. Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Қазақстанның климатын түзуші факторлар	9.3.2.1 -Қазақстан климатын түзуші факторларды талдайды;
	Қазақстанның климаттық жағдайы	9.3.2.2- Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды;
	Қазақстанның климаттық ресурстары	9.3.2.3- Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалайды;
	Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар	9.3.2.4- Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын, таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсынады;
	Қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.3.2.5 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2. Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
3. Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Қазақстанның ішкі суларының түрлері	9.3.3.1- Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттайды: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары;
	Қазақ гидронимдері	9.3.3.2 -қазақ гидронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады;
	Қазақстанның су ресурстарына	9.3.3.3 -Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға береді;

	экономикалық баға беру	
	Су ресурстарының экологиялық проблемалары	9.3.3.4 - жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су ресурстарының экологиялық проблемаларын талдап, шешу жолдарын ұсынады;
	Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары	9.3.3.5 - Қазақстандағы су ресурстарының геосаяси проблемаларын жіктеп шешу жолдарын ұсынады: трансшекаралық өзендер, Каспий теңізінің мәртебесі;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды; 9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды; 9.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
3-тоқсан		
3. Физикалық география		
3.4 Биосфера	Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері	9.3.4.1 -Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жасайды;
	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері	9.3.4.2 - қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтарының құрылу мақсатын түсіндіреді;
	Қазақстанның табиғи мұрасы	9.3.4.3- Қазақстанның табиғи мұрасына баға береді;
	Табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы	9.3.4.4- тақырыпқа қатысты қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады;
	Ноосфераның қалыптасуы	9.3.4.5- ноосфераның қалыптасу шарттарын зерттейді;
	Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі.	9.3.4.6- Қазақстанның ноосфера дамуына қосқан өзіндік үлесін бағалайды;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды; 9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография	2.1 Географиялық	9.2.1.1 -маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету

және географиялық деректер базасы	карталар	барысында сипаттайды;
		9.2.1.2 -географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
3. Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары	9.3.5.1- Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды;
	Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы)	9.3.5.2- қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіріп, транслитерациясын үш тілде ұсынады;
	Табиғат кешендеріне әсер ететін антропогендік факторлар	9.3.5.3 - жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді;
	Антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдары	9.3.5.4 - антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдарын ұсынады: рекультивация, мелиорация ландшафттық дизайн;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 -география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5 -зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2 -географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
4. Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы.	9.4.1.1- Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын анықтайды;
	Дүниежүзі халқының миграциясы.	9.4.1.2- дүниежүзі халқы көші-қонының басты бағыттарын, себеп-салдарын түсіндіреді;
	Қазақстандағы халықтың миграциясы.	9.4.1.3- Қазақстандағы көші-қон үдерістерін талдап, басты бағыттарын анықтайды;
	Миграциялық саясат	9.4.1.4 -көші-қон саясатының өзіндік үлгісін ұсынады;
	Еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы	9.4.1.5 - қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдердің көрсеткіштерімен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға береді;
	Қазақстанның	9.4.1.6 - Қазақстанның демографиялық жағдайын

	демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты	талдап, демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады;
	Елді мекендердің жіктелуі	9.4.1.7- Қазақстандағы елді мекендерді жіктейді;
	Елді мекендердің функционалды зоналары	9.4.1.8- елді мекендердің түрлері мен функционалды зоналарын сипаттайды;
	Қазақстандағы ойконимдер	9.4.1.9- Қазақстандағы ойконимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транскрипциясын үш тілде ұсынады;
	Қазақстанда елді мекендердің проблемалары	9.4.1.10- Қазақстанның елді мекендерінің проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады;
	Урбандалу үдерісі	9.4.1.11 -урбандалу үдерісінің себеп-салдарын түсіндіру арқылы байланысты проблемалардың шешу жолдарын ұсынады;
	Қазақстанда урбандалу үдерісіне баға беру	9.4.1.12 -Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға береді;
1	1.1	9.1.1.2 -география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
Географиялық зерттеу әдістері	Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.5 -зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2	2.1	9.2.1.1 -маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
Картография және географиялық деректер базасы	Географиялық карталар	9.2.1.2 -географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
5. Экономикалық география		
5.1	Қазақстанның табиғи-ресурстық потенциалы	9.5.1.1 -Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды;
Табиғи ресурстар	Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары мен дайын өнім түрлері	9.5.1.2 -Қазақстанда жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттап, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды;
	Табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері	9.5.1.3- табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлерін топтастырады;
	Тұрақты даму	9.5.1.4 - тұрақты дамудың белгілері мен бағыттарын сипаттайды;
	Қазақстанда табиғатты	9.5.1.5 -Қазақстанда табиғатты пайдалану проблемаларын анықтап, шешу жолдарын ұсынады;

	пайдаланумен байланысты проблемалар	9.5.1.6 - жергілікті компонент негізінде табиғатты пайдалануға байланысты зерттеу жүргізеді;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2 -географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
4-тоқсан		
5. Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары	9.5.2.1 -ғылыми-техникалық революция үдерісін, даму бағыттарын талдайды;
	Адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері	9.5.2.2 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде адам әлеуетінің даму индексі көрсеткіштерін анықтап, елдерді салыстырады;
	Қазақстанда адамдық капиталды дамыту	9.5.2.3 -Қазақстанда адам капиталының сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлейді;
	Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму бағыттары	9.5.2.4- Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму бағыттарын анықтап, болжам жасайды;
	Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы	9.5.2.5 -Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымының жағдайын талдап, дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейді;
	Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі	9.5.2.6- Қазақстан аймақтарының инфрақұрылымын талдап, проблемаларды шешу жолдарын ұсынады;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
5. Экономикалық география		
5.3 Дүниежүзілік	Қазақстан шаруашылығы	9.5.3.1- Қазақстан шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды;

шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	ң салалары Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы	9.5.3.2- Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5 -зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
5. Экономикалық география		
5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері	Дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері	9.5.4.1- дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілерін сипаттайды;
	Халықаралық географиялық еңбек бөлінісі	9.5.4.2 -халықаралық географиялық еңбек бөлінісінің мәнін анықтайды;
	Халықаралық экономикалық қатынастар түрлері	9.5.4.3- халықаралық экономикалық қатынас түрлерін жіктеп, сипаттайды;
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері	9.5.4.4- дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштерін сипаттайды: жалпы ішкі өнім, жалпы ұлттық өні оның ішінде жан басына шаққанда;
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы	9.5.4.5- дүниежүзілік шаруашылықтың модельдері мен аумақтық құрылымын талдайды;
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері	9.5.4.6- дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістерін талдайды;
	Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны	9.5.4.7- Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықтағы орнын анықтайды;
	Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны	9.5.4.8- Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын, орнын анықтайды;
1	1.1	9.1.1.2 -география ғылымының қазіргі заманғы өзекті

Географиялық зерттеу әдістері	Зерттеу және зерттеушілер	проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2- географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.
6. Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы	9.6.1.1 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырады;
	Халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары	9.6.1.2 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырады;
	Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы	9.6.1.3. -Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайына кешенді баға береді;
	Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер	9.6.1.4 -Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады;
	Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары	9.6.1.5- Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты түрлі мақсатты аудиториялар үшін дайындайды;
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2- география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды;
		9.1.1.5- зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1- маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды;
		9.2.1.2 -географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.

7. Физика

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-8 сыныптарына арналған
«Физика» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 1 сағат, барлығы - 34 сағат)

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Физика – табиғат туралы ғылым	Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 - физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру
	Табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері	7.1.1.2 - табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату
Физикалық шамалар мен өлшеулер	Халықаралық бірліктер жүйесі (SI)	7.1.2.1 - физикалық шамаларды олардың SI- жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру
	Скаляр және векторлық физикалық шамалар	7.1.2.2 - скаляр және векторлық физикалық шамалар ажырату және мысалдар келтіру
	Өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі. Үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу . №1 зертханалық жұмыс. «Кішкентай денелердің өлшемін анықтау» №2-зертханалық жұмыс. «Физикалық шамаларды өлшеу»	7.1.2.3 - үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, : санды: стандартты түрде жазу; 7.1.3.1 - дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу; 7.1.3.2 - кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Механикалық қозғалыс	Механикалық қозғалыс және оның сипаттамасы Санақ жүйесі	7.2.1.1 - келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырма-лылығы, траектория, жол, орын ауыстыру
	Қозғалыстың салыстырмалылығы	7.2.1.2 - механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру
	Түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар	7.2.1.3 - түзу сызықты бірқалыпты қозғалыс пен бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу
	<i>Жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу</i>	7.2.1.4 - қозғалыстағы дененің жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу
	<i>Әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері</i>	7.2.1.5 - <i>s</i> -тің <i>t</i> -ға тәуелділік графигін тұрғызуда координаталар осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу;

		7.2.1.6 - дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын; 7.2.1.7 - бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау
2-тоқсан		
Тығыздық	Масса және денелердің массасын өлшеу	7.2.2.11 - электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу
	Дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу	7.2.2.12 - әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді (мензурка) қолдану
	Заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі. №3 зертханалық жұмыс. «Сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау»	7.2.2.13 - тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.2.14 - сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Тығыздықты есептеу	7.2.2.15 - тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану
Денелердің өзара әрекеттесуі	Инерция құбылысы	7.2.2.1 - инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру
	Күш	7.2.2.2 - күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру
	Тартылыс құбылысы және ауырлық күші. Салмақ	7.2.2.10 - масса, салмақ және ауырлық күші ұғымдарын ажырату
	№4 зертханалық жұмыс. «Серпімді деформацияларды зерделеу»	7.2.2.4 - серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Деформация	7.2.2.3 - пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру
	Серпімділік күші, Гук заңы	7.2.2.5 - Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу
	Үйкеліс күші. Үйкеліс әрекетін техникада ескеру №5 зертханалық жұмыс. «Сырғанау үйкеліс күшін зерттеу»	7.2.2.6 - тыныштық, домалау және сырғанау үйкелістерін сипаттау; 7.2.2.7 - үйкеліс күшінің пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру
	Бір түзу бойымен денеге әрекет еткен күштерді қосу	7.2.2.8 - күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету;

		7.2.2.9 - денеге әсер ететін және бір түзудің бойымен бағытталған күштердің тең әрекетті күшінің модулі мен бағытын анықтау
3-тоқсан		
Қысым	Газдардың сұйықтар және қатты денелердің молекулалық құрылымы	7.3.1.1 - заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау
	Қатты денелердегі қысым	7.3.1.2 - қысымның физикалық мағынасын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау; 7.3.1.3 - есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану
	Сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы	7.3.1.4 - газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру; 7.3.1.5 - сұйықтардағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану
	<i>Қатынас ыдыстар</i>	7.3.1.6 - қатынас ыдыстарды қолдануға мысалдар келтіру
	<i>Гидравликалық машиналар</i>	7.3.1.7 - гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.3.1.8 - гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі күштен ұтысты есептеу
	<i>Атмосфералық қысым. Атмосфералық қысымды өлшеу</i>	7.3.1.9 - атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну
	<i>Манометрлер. Сорғылар</i>	7.3.1.10 - манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау
	№ 5 зертханалық жұмыс. «Архимед заңын зерделеу»	7.3.1.11 - кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Кері итеруші күш	7.3.1.12 - сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру; 7.3.1.13 - есептер шығаруда Архимед заңын қолдану
	№ 6 зертханалық жұмыс. «Дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау»	7.3.1.14 - дененің сұйықта жүзу шарттарын зерттеу; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Жұмыс және қуат	Механикалық жұмыс Қуат	7.2.3.1 - механикалық жұмыс ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.3.7 - қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.3.8 - механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану

4-тоқсан		
Энергия	Кинетикалық энергия. Потенциалдық энергия	7.2.3.2 - механикалық энергияның екі түрін ажырату; 7.2.3.3 - кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану; 7.2.3.4 - жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергияның және серпімді дененің формуласын қолдану
	Энергияның сақталуы және айналуы	7.2.3.5 - энергияның түрленуіне мысалдар келтіру; 7.2.3.6 - механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану
Күш моменті	Жай механизмдер	7.2.4.1 - «Механиканың алтын ережесін» тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру; 7.2.4.2 - күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру
	<i>Дененің массалық центрі</i> <i>№ 7 зертханалық жұмыс.</i> <i>«Иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау»</i>	7.2.4.3 - <i>жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау</i> 7.2.4.5 - <i>тәжірибеде иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау;</i> 7.1.3.3 - <i>физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау</i>
	Иіндіктің тепе-теңдік шарты	7.2.4.4 - тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	<i>Пайдалы әрекет коэффициенті.</i> <i>№10 зертханалық жұмыс.</i> <i>«Көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау»</i>	7.2.4.6 - <i>көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін тәжірибеде анықтау;</i> 7.1.3.3 - <i>физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау</i>
Жер және Ғарыш	<i>Аспан денелері туралы ғылым</i>	7.7.1.1 - <i>геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру</i>
	<i>Күн жүйесі</i>	7.7.1.2 - <i>Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу</i>
	Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл)	7.7.1.3 - жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуы және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		

Жылу құбылыстары	Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия	8.3.1.1 - молекула-кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау
	Температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары	8.3.1.3 - Температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау; 8.3.1.2 - температураны әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу
	Ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері	8.3.2.1 - дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау;
	Жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару	8.3.2.2 - жылу берілудің түрлерін салыстыру
	<i>Табиғаттағы және техникадағы жылу берілу</i>	<i>8.3.2.3 - техникада және тұрмыста жылу беру түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру</i>
	<i>Жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі</i>	<i>8.3.2.4 - әр түрлі температураларда тірі ағзалардың бейімделуіне мысалдар келтіру</i>
	Жылу мөлшері. Заттың меншікті жылу сыйымдылығы	8.3.2.5 - жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.6 - заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру
	Отынның энергиясы Отынның меншікті жану жылуы	8.3.2.7 - отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау
	№ 1 зертханалық жұмыс. «Температуралары әр түрлі суды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру»	8.3.2.8 - жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу; 8.1.3.2 - тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және айналу заңы	8.3.2.9 - жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану	
Заттың агрегаттық күйлері	Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы	8.3.1.4 - молекула-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуды сипаттау; 8.3.2.10 - балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруға қолдану; 8.3.2.11 - заттың балқу және қатаю үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау
	№ 2 зертханалық жұмыс. «Мұздың меншікті балқу жылуын анықтау»	8.3.2.12 - эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	<i>Булану және конденсация. Қаныққан және қанықпаған булар</i>	<i>8.3.1.5 - молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау;</i> <i>8.3.2.13 - заттың булану және</i>

		<i>конденсация үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау;</i> 8.3.2.14 - су буының мысалы негізінде қанығу күйін сипаттау
	Қайнау, меншікті булану жылуы. Қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау	8.3.2.15 - меншікті булану жылуын анықтау; 8.3.2.16 - қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру
2-тоқсан		
Термодинамика негіздері	Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы	8.3.2.17 - термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру
	Жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы	8.3.2.18 - термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру
	<i>Жылу қозғалтқыштары</i>	<i>8.3.2.22 - жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау;</i> <i>8.3.2.20 - іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін сипаттау</i>
	<i>Жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті</i>	<i>8.3.2.19 - жылу қозғалтқышының пайдалы әрекет коэффициентін анықтау;</i> <i>8.3.2.21 - жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну</i>
	<i>Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер</i>	<i>8.3.2.23 - жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау</i>
Электростатика негіздері	Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер	8.4.1.1 - электр зарядын сипаттау; 8.4.1.2 - Үйкеліс арқылы денені электрлену және индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.1.3 - электрленудің оң және теріс әсеріне мысалдар келтіру
	Электр зарядының сақталу заңы, қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды	8.4.1.4 - электр зарядының сақталу заңын түсіндіру; 8.4.1.5 - Кулон заңын есептер шығаруда қолдану
	Электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі	8.4.1.6 - электр өрісі және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.7 - біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу; 8.4.1.8 - электр өрісін күш сызықтар арқылы кескіндеу
	Электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор	8.4.1.9 - потенциалдар айырымының және потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру;

		8.4.1.10 - конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау
3-тоқсан		
Тұрақты электр тогы	Электр тогы, электр тогы көздері	8.4.2.1 - электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру
	Электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу	8.4.2.2 - электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану; 8.4.2.3 - кернеудің физикалық мағына-сын, оның өлшем бірлігін түсіндіру
	<i>№ 3 зертханалық жұмыс. «Электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу»</i>	8.4.2.4 - электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	<i>№ 4 зертханалық жұмыс. «Тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу»</i>	8.4.2.5 - тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру; 8.1.3.1 - эксперименттен деректерін жинақ-тау, талдау және өлшеу және қателіктерін ескеріп жазу
	Тізбек бөлігі үшін Ом заңы	8.4.2.6 - тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану;
	Өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат	8.4.2.7- кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 8.4.2.8 - есеп шығаруғанда өткізгіштің меншікті кедергісін формуласын қолдану
	<i>№ 5 зертханалық жұмыс. «Өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу»</i>	8.4.2.9 - өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы алу; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	<i>№ 6 зертханалық жұмыс. «Өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу»</i>	8.4.2.10 - өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу	8.4.2.11 - өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу
	Электр тогының жұмысы мен қуаты	8.4.2.12 - жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану
	Электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы	8.4.2.13 - Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану;
<i>№ 7 зертханалық жұмыс. «Электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау»</i>	8.4.2.14 - эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау; 8.4.2.15 - кВт*сағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практика жүзінде анықтау;	

		8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	<i>Металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік</i>	8.4.2.16 - металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау
	<i>Электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар</i>	8.4.2.17 - қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру
	Электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы)	8.4.2.18 - сұйықтардағы электр тогын сипаттау
Электромагниттік құбылыстар	Тұрақты магниттер, магнит өрісі. № 8 зертханалық жұмыс. «Тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу»	8.4.3.1 - магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы бейнелеу; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Тоғы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі. Тоғы бар шарғының магнит өрісі	8.4.3.2 - магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру; 8.4.3.3 - тоғы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасындағы өріс сызықтарының бағытын анықтау
	Электромагниттер және оларды колдану. № 9 зертханалық жұмыс. «Электрмагнитті құрастыру және оның әсерін сынау»	8.4.3.4 - жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	<i>Магнит өрісінің тоғы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш, электр өлшеуіш құралдар</i>	8.4.3.5 - магнит өрісінің тоғы бар өткізгішке әсерін сипаттау; 8.4.3.6 - электрқозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципін түсіндіру
	<i>Электромагниттік индукция, генераторлар</i>	8.4.3.7 - электромагниттік индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.3.8 - Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру
4-тоқсан		
Жарық құбылыстары	Жарықтың түзу сызықты таралу заңы.	8.5.1.1 - Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу;
	Жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар	8.5.1.2 - эксперимент арқылы түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау; 8.5.1.3 - айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру;

		8.5.1.4 - жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау
	Сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу	8.5.1.5 - дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау
	<i>Жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу</i>	8.5.1.6 - <i>жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу;</i> 8.5.1.7 - <i>жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару;</i> 8.5.1.8 - <i>тәжірибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру</i>
	№ 10 зертханалық жұмыс. «Шынының сыну көрсеткішін анықтау»	8.5.1.9 - экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау; 8.5.1.10 - сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау
	Линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы. Линзаның көмегімен кескін алу	8.5.1.11 - жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану; 8.5.1.12 - линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану; 8.5.1.13 - жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру
	№ 11 зертханалық жұмыс. «Жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау»	8.5.1.14 - жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері	8.5.1.15 - көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау
	Оптикалық аспаптар	8.5.1.16 - қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, обскура камерасы) құрастыру

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Кинематика негіздері	Механикалық қозғалыс	9.2.1.1 - Материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану

	Векторлар және оларға амалдар қолдану. Вектордың координаталар осьтеріндегі проекциялары	9.2.1.2 - векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту; 9.2.1.3 - вектордың координаталар осіне проекциясын анықтау, векторды құраушыларға жіктеу
	<i>Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу</i>	9.2.1.4 - <i>уақыттан тәуелділік графиктерінен орын ауыстыруды, жылдамдықты, үдеуді анықтау;</i>
	<i>Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру</i>	9.2.1.5 - <i>түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану;</i> 9.2.1.6 - <i>түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану</i>
	№ 1 зертханалық жұмыс. «Теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау»	9.2.1.7 - теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау; 9.1.3.2 - эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну; 9.2.1.8 - теңүдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру
	Дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі	9.2.1.9 - еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану
	№ 2 зертханалық жұмыс. «Горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу»	9.2.1.10 - теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау; 9.2.1.11 - горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау ; 9.2.1.12- горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын сызу
	<i>Қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы</i> <i>Сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар</i>	9.2.1.13 - <i>дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау;</i> 9.2.1.14 - <i>сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану</i>
	<i>Центрге тартқыш үдеу</i>	9.2.1.15 - <i>центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану</i>
Астрономия	<i>Жұлдызды аспан</i>	9.7.2.1 - <i>абсолюттік және көрінерлік</i>

негіздері		<i>жұлдыздық шамаларды ажырату;</i> <i>9.7.2.2 - жұлдыздырдың жарқырауына әсер ететін факторларды атау</i>
	<i>Аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі</i>	<i>9.7.2.3 - аспан сферасының негізгі элементтерін атау;</i> <i>9.7.2.4 - жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау</i>
	Әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт	9.7.2.5 - әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру; 9.7.2.6 - жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
	Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары	9.7.2.7 - Кеплер заңдарының негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру
	Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау	9.7.2.8 - Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығын немесе өлшемдерін анықтау үшін параллакс әдісін қолдануды түсіндіру
2-тоқсан		
Динамика негіздері	Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері	9.2.2.1 - инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі ұғымдарының мағынасын түсіндіру; 9.2.2.2- Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Механикадағы күштер	9.2.2.3 - ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру
	Ньютонның екінші заңы, масса	9.2.2.2 - Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Ньютонның үшінші заңы	9.2.2.5 - Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	<i>Бүкіләлемдік тартылыс заңы</i>	<i>9.2.2.6 - Бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану</i>
	<i>Дененің салмағы, салмақсыздық</i>	<i>9.2.2.10 - үдеумен қозғалған дененің салмағын анықтау;</i> <i>9.2.2.11 - салмақсыздық күйді түсіндіру</i>
	<i>Денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы. Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы</i>	<i>9.2.2.9 - бірінші ғарыштық жылдамдықтың формуласын есептер шығаруда қолдану;</i> <i>9.2.2.7 - ғарыш аппараттардың орбиталарын салыстыру;</i> <i>9.2.2.8 - тартылыс өрісіндегі дененің қозғалысын сипаттайтын шамаларды</i>

		анықтау
3-тоқсан		
Сақталу заңдары	<i>Дене импульсі және күш импульсі</i>	9.2.3.1 - дене импульсі мен күш импульсін ажырату
	<i>Импульстің сақталу заңы. Реактивті қозғалыс</i>	9.2.3.2 - импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.3.3 - табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру; 9.2.3.4 - Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығына баға беру
	Механикалық жұмыс және энергия	9.2.3.5 - механикалық жұмысты аналитикалық және графикалық тәсілдермен анықтау; 9.2.3.6 - жұмыс пен энергияның байланысын түсіндіру
	Энергияның сақталу және айналу заңы	9.2.3.7 - энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
Тербелістер және толқындар	Тербелмелі қозғалыс	9.2.5.1 - еркін және еріксіз тербелістерге мысалдар келтіру; 9.2.5.2 - эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау; 9.2.5.3 - формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау
	<i>Тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі. Тербелмелі қозғалыстың теңдеуі</i>	9.2.5.4 - тербелмелі процесте энергияның сақталу заңын сипаттау; 9.2.5.5 - гармониялық тербелістердің графиктері бойынша координатаның, жылдамдықтың және үдеудің теңдеулерін жасау білу
	<i>Математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері</i>	9.2.5.6 - әртүрлі тербелмелі жүйедегі тербелістің пайда болу себептерін түсіндіру; 9.2.5.7 - маятниктер тербелісі периодының әртүрлі параметрлерге тәуелділігін зерттеу
	№ 3 зертханалық жұмыс. «Математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау»	9.2.5.8 - математикалық маятник периодының формуласынан еркін түсу үдеуін анықтау; 9.2.5.9 - период квадратының маятник ұзындығына тәуелділік графигін тұрғызу және талдау; 9.1.3.1 - алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау

	Еркін және еріксіз тербелістер, резонанс	9.2.5.10 - еріксіз тербеліс амплитудасының мәжбүрлеуші күштің жиілігіне тәуелділігін график бойынша сипаттау; 9.2.5.11 - резонанс құбылысын сипаттау
	Еркін электромагниттік тербелістер	9.4.4.1 - тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалық түрде сипаттау
	<i>Толқындық қозғалыс</i>	9.2.5.12 - <i>толқын жылдамдығы, жиілігі және толқын ұзындығы формулаларын есеп шығаруда қолдану;</i> 9.2.5.13 - <i>көлденең және бойлық толқындарды салыстыру</i>
	<i>№4 зертханалық жұмыс. «Беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау»</i>	9.2.5.14 - <i>су бетіндегі толқындардың таралу жылдамдығын эксперимент түрінде анықтау</i>
	Дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық	9.2.5.15 - дыбыстың пайда болу және таралу шарттарын атау; 9.2.5.16 - дыбыс сипаттамаларын дыбыс толқындарының жиілігі және амплитудасымен сәйкестендіру; 9.2.5.17 - резонанстың пайда болу шарттарын атау және оның қолданылуына мысалдар келтіру; 9.2.5.18 - жаңғырықтың пайда болу табиғатын және оны қолдану әдістерін сипаттау; 9.2.5.19 - табиғатта және техникада ультрадыбыс пен инфрадыбыстықолдануға мысалдар келтіру
	Электромагниттік толқындар Электромагниттік толқындар шкаласы	9.4.4.2 - механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру; 9.4.4.3 - электромагниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру; 9.4.4.4 - шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
4-тоқсан		
Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар	Жылулық сәуле шығару	9.6.1.1 - жылулық сәуле шығару энергиясының температураға тәуелділігін сипаттау
	Жарық кванттары туралы Планк гипотезасы	9.6.1.2 - Планк формуласын есептер шығаруда қолдану
	Фотоэффект құбылысы	9.6.1.3 - фотоэффект құбылысын сипаттау және фотоэффект

		құбылысының техникада пайдаланылуына мысалдар келтіру; 9.6.1.4 - фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану;
	<i>Рентген сәулелері</i>	9.6.1.5 - рентген сәулесін электромагниттік сәулелердің басқа түрлерімен салыстыру; 9.6.1.6 - рентген сәулесін қолдануға мысалдар келтіру
	<i>Радиоактивтілік. Радиоактивті сәулеленудің табиғаты</i>	9.6.2.1 - α , β және γ - сәулеленудің табиғаты мен қасиеттерін түсіндіру
	Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы	9.6.1.7- α -бөлшегінің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесін сипаттау
Атом ядросы	Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер. Массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы	9.6.1.8 - ядролық күштердің қасиеттерін сипаттау; 9.6.1.9 - атом ядросының масса ақауын анықтау; 9.6.1.10 - атом ядросының байланыс энергиясы формуласын есептер шығаруда қолдану
	Ядролық реакциялар. Радиоактивті ыдырау заңы	9.6.1.11 - ядролық реакцияның теңдеуін шешуде зарядтық және массалық сандардың сақталу заңын қолдану; 9.6.2.2 - радиоактивті ыдыраудың ықтималдық сипатын түсіндіру; 9.6.2.3 - радиоактивті ыдырау заңын есеп шығаруда қолдану
	Ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция. Ядролық реакторлар	9.6.2.4 - тізбекті ядролық реакциялардың өту шарттарын сипаттау; 9.6.2.5 - ядролық реактордың жұмыс істеу принципін сипаттау
	Термоядролық реакциялар. Радиоизотоптар, радиациядан қорғану	9.6.2.6 - ядролық ыдырау мен ядролық синтезді салыстыру; 9.6.2.7 - радиоактивті изотоптарды қолданудың мысалдарын келтіру; 9.6.2.8 - радиациядан қорғану әдістерін сипаттау
	Элементар бөлшектер	9. 6.3 - элементар бөлшектерді жіктеу
Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі	Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы	9.8.1.1 - адамның дүниетанымдық көзқарасының қалыптасуына физика және астрономияның дамуының ықпалын түсіндіру;
	Экологиялық мәдениет	9.8.1.3 - жаңа технологиялардың қоршаған ортаға ықпалының артықшылығы мен қауіптілігін бағалау;

8. Биология

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-8 сыныптарына арналған
«Биология» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 1 сағат, барлығы - 34 сағат)

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Экожүйелер	Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, рН, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс «Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)»	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу
	Қоректік тізбектер және қоректік торлар.	7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 қоректік тізбектер және қоректік торларды құрастыру
	Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау
	Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері	7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің салаларына мысалдар келтіру
	Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары	7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аймақтарының өсімдіктері мен жануарларын сипаттау
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері	7.3.2.4 жергілікті өңірдің Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру
Тірі ағзаларды жүйелеу	Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру;

	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер	7.1.1.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының ерекшеліктерін сипаттау
Жасушалық биология Су және органикалық заттар	Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға	7.4.2.1 «жасуша», «ұлпа», «мүше», «мүшелер жүйесі» туралы түсініктер; 7.4.2.2 өсімдіктер және жануарлар жасушаларын ажырату
	Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылусыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі ролі. Зертханалық жұмыс «Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар үшін маңызын сипаттау;
	Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс «Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу»	7.4.1.3 азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар екендігін дәлелдеу
	Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі және фосфорлы)	7.1.1.4 минералды тыңайтқыштардағы азот, калий және фосфордың өсімдіктер үшін маңызын танып білу
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдануы	Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы.	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру;
	Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс «Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу».	7.1.3.3 тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 тамыр және сабақтың құрылысы мен қызметі арасындағы байланысты сипаттау
	Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар	7.1.3.6 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу
Тірі ағзалардың оректенуі	Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау, құрылысы

	құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың булануы мен газдардың алмасуы	мен қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру
	Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс «Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу»	7.1.2.2 фотосинтезге қажетті жағдайларды зерттеу
Тыныс алу	Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тынысалу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты.	7.1.4.1 тірі ағзалардағы тыныс алу маңызын сипаттау;
	Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тынысалуы мысалында Зертханалық жұмыс «Өсімдіктердің тынысалуын зерттеу»	7.1.4.3 өсімдіктердегі тыныс алуды зерттеу
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі).	7.1.4.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру
	Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері	7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелерінің құрылыс ерекшеліктерін танып білу
	Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау)	7.1.4.6 тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдарын түсіндіру
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетінде бөліп шығарудың маңыздылығын түсіндіру
	Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс «Өсімдіктердің тынысалу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу»	7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу
	Жануарлардың бөліп шығару жүйелері.	7.1.5.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру;
Қозғалыс	Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері. Өсімдіктердің өсуі мен	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалысы себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау; 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің

	дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі.	дамуына әсерін түсіндіру;
	Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыстәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау	7.1.6.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру
Координация және реттелу	Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді	7.1.7.1 жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру
	Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон.	7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметін және құрылымдық компоненттерін атау;
	Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары	7.1.7.4 орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметтерін салыстыру
	Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс «Тізе рефлексі»	7.1.7.5 рефлекстік доғаны зерттеу
	Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлексдер. Шартты рефлексдердің сөнугі	7.1.7.6 мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру
	Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі	7.1.7.7 вегетативті жүйке жүйесінің қызметін сипаттау
	Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері	7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрекеттерінің қалпына келуіне және тынығуына ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалық денсаулықты сақтаудың принциптерін түсіндіру
	Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері	7.1.7.10 жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
Тұқымқуалау нөзгергіштік	Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен ДНҚ рөлі. Жүре пайда болған және	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқымқуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу;

	<p>тұқымқуалайтын белгілер.Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ДНҚ жайлы түсінік</p>	<p>7.2.4.3 белгілерді анықтаудығы гендердің рөлін түсіндіру; 7.2.4.4 хромосомадағы генетикалық ақпарат дезоксирибонуклеин қышқылы рөлін түсіндіру</p>
	<p>Әртүрлі ағзалар түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны</p>	<p>7.2.2.1 әртүрлі ағзалардағы хромосомалардың санын салыстыру; 7.2.2.2 соматикалық және жыныс хромосомаларындағы хромосомалар санының әртүрлілігін түсіндіру</p>
Көбею.Өсу және даму	<p>Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы</p>	<p>7.2.1.1 өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюін сипаттау</p>
	<p>Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану.</p>	<p>7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру</p>
	<p>Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы</p>	<p>7.2.1.3 өздігінен және айқас тозаңданудың шамалы артықшылықтарын сипаттау; 7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау</p>
	<p>Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс «Жылдық сақинаны санау»</p>	<p>7.2.3.1 ағзалардың өсу және даму үдерістерін сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерістерін зерттеу</p>
	<p>Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар.</p>	<p>7.2.3.3 өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдерін ажырату;</p>
Микробиология және биотехнология	<p>Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы.</p>	<p>7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау</p>
	<p>Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс «Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу»</p>	<p>7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу</p>

	Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс «Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу»	7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау
	Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері	7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Тақырыптары/ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Оқыту мақсаты. Білім алушылар білуге тиісті.
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль	8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушалардың құрылысын салыстыру
	Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшықет, жүйке. Зертханалық жұмыс «Өсімдіктер мен жануарлар ұлпаларын жіктеу».	8.4.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын классификациялау
Молекулалық биология	Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық	8.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау
	Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасунық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері	8.4.1.2 көмірсулардың, липидтердің және нәруыздардың құрылымы мен биологиялық қызметтерін сипаттау
Тірі ағзалардың көп түрлілігі	Зертханалық жұмыс «Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер,	8.1.1.1. балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдыар мысалында өсімдіктердің

	ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар	ерекшеліктерін сипаттау
	Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар	8.1.1.2 саңырауқұлақтардың негізгі белгілерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс «Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу»	8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктерді негізгі белгілеріне қарай ажырату
	Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама.	8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану
Қоректену	Жауын құртының, сиырдың және адамның асқорыту жүйесінің құрылысы.	8.1.2.1 омыртқасыз (жауынқұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру
	Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның асқорыту жолдарының құрылысы. Асқорыту бездері. Асқорыту мүшелерінің қызметі	8.1.2.2 тістердің құрылысы, әртүрлі типтері мен қызметтері арасындағы байланысты және тісті күту ережелерін сипаттау; 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты анықтау
	Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу	8.1.2.4 асқорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану себебін ашу
	Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз.	8.1.2.5 адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау;
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдануы	Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы	8.1.3.5 лимфа жүйесін және қан, ұлпа сұйықтығы мен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау

	<p>Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық</p> <p>Қан топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт</p>	<p>8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау</p> <p>8.1.3.7 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру</p>
	<p>Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т-және В-лимфоциттердің әрекет етуі</p>	<p>8.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру</p>
	<p>Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба</p>	<p>8.4.3.1 қарапайымдылар, саңырауқұлақтар, бактериялар мен вирустар қоздыратынмен туындайтын аурулардың ерекшеліктерін сипаттау және алдын алу шараларын сипаттау</p>
	<p>Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі</p> <p>Қантамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі</p>	<p>8.1.3.8 жануарлар жүрегінің құрылысы мен қантамырлар жүйелерінің маңызын сипаттау;</p> <p>8.1.3.10 жануарлардың қантамырлар жүйесі түрлерін сипаттау</p>
	<p>Зертханалық жұмыс «Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу»</p> <p>Жүрек-қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау, т.б.</p>	<p>8.1.3.11 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу</p> <p>8.1.3.12 қантамыр жүйесі ауруларының себептері мен ауру белгілерін сипаттау</p>
Тыныс алу	<p>Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы</p>	<p>8.1.4.1 өкпе мен ұлпадағы газалмасу механизмдерін сипаттау</p>
	<p>Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын</p>	<p>8.1.4.2 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру</p>

	бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі	
	Тыныс алудың минуттық көлемі. Әр түрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тынысалу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс «Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу»	8.1.4.3 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліпшығару және сүзу мүшелері. Бүйректің құрылысы (қыртысты және милы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері)	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметін сипаттау; 8.1.5.2 бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу
	Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары. Белгілері мен алдын алу шаралары	8.1.5.3 терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау 8.1.5.4 тері ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру
Қозғалыс. Биофизика	Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі Сүйектің макро- және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы.	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау 8.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу
	Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі	8.1.6.3 сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру 8.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы және олардың қызметтерінің арасында байланыс орнату
	Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі Адам денесінің бұлшықеттерін жіктеу	8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасының түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау

	<p>Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары</p> <p>Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшықеттің маңызы.</p>	<p>8.1.6.7 гиподинамия салдарын атау;</p> <p>8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу</p>
Координация және реттелу	<p>Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс «Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу»</p>	8.1.7.1 көруді қабылдаудың ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережесін сипаттау
	<p>Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс «Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу». (құлақтың есту қабілетін анықтау)</p>	8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және есту гигиенасының ережелерін сипаттау
	<p>Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі.</p>	8.1.7.3 көру және есту рецепторларының құрылымы мен қызметтерін сәйкестендіру
	<p>«Гормондар», «Гуморальдық реттелу» ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі.</p>	8.1.7.5 бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру
	<p>Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморцепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар). Зертханалық жұмыс «Тері сезімталдығын зерттеу»</p>	8.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу
4-тоқсан		
Көбею	<p>Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы</p>	8.2.2.1 тірі ағзалардың тіршілік әрекетіндегі митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру
	<p>Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею</p>	8.2.1.1 жануарлардың көбею тәсілдерін салыстыру
	<p>Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит</p>	8.2.1.2 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалдарында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру
	<p>Ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің</p>	8.2.1.3 ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің

	тіршілік циклі	тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру
Өсу және даму	Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гастрұла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез	8.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау;
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу
	Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері	8.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау
	Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары	8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу
	Қазақстан территориясында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер	8.2.4.4 маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау
Биосфера, экожүйе, популяция	Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері.	8.3.1.1 экожүйелердің жалпы құрылымының сызбасын жасау;
	Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері.	8.3.1.3 популяцияның негізгі қасиеттерін және құрылымдық ерекшеліктерін сипаттау; 8.3.1.4 ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдерін зерттеу;
	Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарым-қатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі	8.3.1.6 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 8.3.1.7 тірі ағзалардың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адамның табиғаттағы ролі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептерін негіздеу; 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау
	Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары	8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-8 сыныптарына арналған
«Биология» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 3 сағат, барлығы - 102 сағат)

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Экожүйелер	Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, рН, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс «Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)»	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу
	Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу «Қоректік тізбек пен торды құру»	7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 қоректік тізбектер және қоректік торларды құрастыру, трофикалық деңгейлерді анықтау;
	Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы	7.3.1.4 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау
	Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау
	Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері	7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің салаларына мысалдар келтіру
	Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары	7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аймақтарының өсімдіктері мен жануарларын сипаттау
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.3.2.4 жергілікті өңірдің Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру;
Тірі ағзаларды жүйелеу	Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 жүйелеуде тірі ағзалардың орынын анықтау

	топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы	
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер	7.1.1.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының ерекшеліктерін сипаттау
	Дихотомиялықәдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.1.1.4 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану
Жасушалық биология Су және органикалық заттар	Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға	7.4.2.1 «жасуша», «ұлпа», «мүше», «мүшелер жүйесі» туралы түсініктер; 7.4.2.2 өсімдіктер және жануарлар жасушаларын ажырату
	Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балку температурасы, жылусыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі ролі. Зертханалық жұмыс «Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу». Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар үшін маңызын сипаттау; 7.4.1.2 тірі ағзалар тіршілік әрекеттері үшін микро- және макроэлементтердің ролін сипаттау
	Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс «Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу»	7.4.1.3 азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар екендігін дәлелдеу, белок, май және көмірсулардың оңтайлы теңгерімін оқу
	Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі және фосфорлы) Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.1.1.4 минералды тыңайтқыштардағы азот, калий және фосфордың өсімдіктер үшін маңызын танып білу
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдануы	Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру;

	тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі	7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалын қамтамасыз ететін мүшелерді танып білу
	Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс «Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу». Зертханалық жұмыс «Тамыр аймақтарын зерттеу»	7.1.3.3 тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 тамыр және сабақтың құрылысы мен қызметі арасындағы байланысты сипаттау
	Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері	7.1.3.5 флоэма мен ксилеманың элементтерін құрылысын салыстыру, флоэма мен ксилема арқылы тасымалданатын заттарды атау
	Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.1.3.6 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу
Тірі ағзалардың қоректенуі	Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың булануы мен газдардың алмасуы	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау, құрылысы мен қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру
	Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс «Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу»	7.1.2.2 фотосинтезге қажетті жағдайларды зерттеу
Тыныс алу	Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тыныс алу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар	7.1.4.1 тірі ағзалардағы тыныс алу маңызын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату
	Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тыныс алуы мысалында Зертханалық жұмыс «Өсімдіктердің тыныс алуын зерттеу»	7.1.4.3 өсімдіктердегі тыныс алуды зерттеу
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының	7.1.4.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру

	<p>желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу «Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тынысалу жүйесі мүшелерін салыстыру»</p>	
	Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері	7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелерінің құрылыс ерекшеліктерін танып білу
	Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау) Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.1.4.6 тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдарын түсіндіру, тыныс алу органдарының ауруларын туғызатын микроорганизмдерді атау
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері. Модельдеу «Зат алмасудың өнімдерін реттеу: көмірқышқыл газы, су, органикалық заттар(мысалы, сүт қышқылы), минералды заттар-тұздар тағы басқалар».	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетінде бөліп шығарудың маңыздылығын түсіндіру, зат алмасудың соңғы өнімдерін атау:көмірқышқыл газы, су, органикалық заттар(мысалы, сүт қышқылы), минералды заттар-тұздар тағы басқалар
	Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс «Өсімдіктердің тынысалу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу»	7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу
	Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.1.5.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру Қызықты биология (мұғалімнің таңдауына қарай)
Қозғалыс	Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалысы себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау; 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фотопериодизм ролін сипаттау

	Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыс тәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.1.6.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру
Координация және реттелу	Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктерізді	7.1.7.1 жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру
	Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері	7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметін және құрылымдық компоненттерін атау; 7.1.7.3 жүйке жасушасының компоненттерін анықтау
	Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары	7.1.7.4 орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметтерін салыстыру
	Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс «Тізе рефлексі»	7.1.7.5 рефлекстік доғаны зерттеу
	Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі	7.1.7.6 мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру
	Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі	7.1.7.7 вегетативті жүйке жүйесінің қызметін сипаттау
	Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері	7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрекеттерінің қалпына келуіне және тынығуына ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалық денсаулықты сақтаудың принциптерін түсіндіру
	Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.1.7.10 жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
Тұқымқуалаумен өзгергіштік	Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен ДНҚ рөлі.	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқымқуалайтын және тұқым

	<p>Жүре пайда болған және тұқымқуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ДНҚ жайлы түсінік</p> <p>Модельдеу «Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу»</p>	<p>қуаламайтын белгілерді зерттеу;</p> <p>7.2.4.2 үздік және үздіксіз өзгергіштікті атау;</p> <p>7.2.4.3 белгілерді анықтаудығы гендердің рөлін түсіндіру;</p> <p>7.2.4.4 хромосомадағы генетикалық ақпарат дезоксирибонуклеин қышқылы рөлін түсіндіру</p>
	<p>Әртүрлі ағзалар түрлерінің хромосомалар саны.</p> <p>Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны</p> <p>Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).</p>	<p>7.2.2.1 әртүрлі ағзалардағы хромосомалардың санын салыстыру;</p> <p>7.2.2.2 соматикалық және жыныс хромосомаларындағы хромосомалар санының әртүрлілігін түсіндіру</p>
Көбею. Өсу және даму	<p>Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы</p>	<p>7.2.1.1 өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюін сипаттау</p>
	<p>Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен.</p> <p>Зертханалық жұмыс «Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері»</p>	<p>7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру</p>
	<p>Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы</p>	<p>7.2.1.3 өздігінен және айқас тозаңданудың шамалы артықшылықтарын сипаттау;</p> <p>7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау</p>
	<p>Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар.</p> <p>Зертханалық жұмыс «Жылдық сақинаны санау»</p>	<p>7.2.3.1 ағзалардың өсу және даму үдерістерін сипаттау;</p> <p>7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерістерін зерттеу</p>
	<p>Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және</p>	<p>7.2.3.3 өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдерін ажырату;</p>

	толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу «Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру» Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.2.3.4 жануарлардағы тура және тура емес онтогенез типтерін салыстыру Қызықты биология (мұғалімнің таңдауына қарай)
Микробиология және биотехнология	Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс «Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру» Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары	7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау
	Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс «Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу»	7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу
	Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс «Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу»	7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау
	Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері Қызықты биология (Мұғалімнің таңдауына қарай).	7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру

2) 8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Тақырыптары/ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Оқыту мақсаты. Білім алушылар білуге тиісті.
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль	8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушалардың құрылысын салыстыру
	Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер,	8.4.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын классификациялау

	<p>бұлшықет, жүйке.</p> <p>Зертханалық жұмыс «Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу».</p> <p>Зертханалық жұмыс «Жануарлар ұлпаларын жіктеу»</p>	
Молекулалық биология	<p>Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық</p>	8.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау
	<p>Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз</p>	8.4.1.2 көмірсулар мен липидтің құрылымы мен биологиялық қызметтерін сипаттау
	<p>Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері</p> <p>Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).</p>	8.4.1.3 нәруыздардың биологиялық құрылымы мен қызметі, нуклеин қышқылдарының тұқым қуалау ақпаратын сақтау, тасымалдау қызметін түсіндіру
Тірі ағзалардың көп түрлілігі	<p>Зертханалық жұмыс «Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар</p>	8.1.1.1. балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдылар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттау
	<p>Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар</p>	8.1.1.2 саңырауқұлақтардың негізгі белгілерін сипаттау
	<p>Зертханалық жұмыс «Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу»</p>	8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктерді негізгі белгілеріне қарай ажырату
	<p>Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама.</p> <p>Демонстрация «Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау»</p> <p>Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).</p>	8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану
Қоректену	<p>Жауын құртының, сиырдың және адамның асқорыту жүйесінің құрылысы.</p> <p>Модельдеу «Адамның, сиырдың және жауынқұртының» асқорыту</p>	8.1.2.1 омыртқасыз (жауынқұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру

	жүйесінің құрылысын салыстыру	
	Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның асқорыту жолдарының құрылысы. Асқорыту бездері. Асқорыту мүшелерінің қызметі	8.1.2.2 тістердің құрылысы, әртүрлі типтері мен қызметтері арасындағы байланысты және тісті күту ережелерін сипаттау; 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты анықтау
	Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу	8.1.2.4 асқорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану себебін ашу
	Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В ₁ авитаминоздағы бери – бери ауруы, С авитаминоздағы қырқұлақ, Д авитаминоздағы мешел, РР авитаминоздағы пеллагра аурулары. Зертханалық жұмыс «Тағамдық заттар құрамынан С дәруменді анықтау» Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.1.2.5 адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау; 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түлік тізімін жасау; 8.1.2.7 азық түлік құрамындағы С дәруменін анықтау
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдануы	Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы	8.1.3.5 лимфа жүйесін және қан, ұлпа сұйықтығы мен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау
	Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау
	Зертханалық жұмыс «Әр түрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу». Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру	8.1.3.2 дайын микропрепараттар арқылы әр түрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу
	Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет.	8.1.3.3 лейкоциттердің түрлі типтерінің қызметтерін сипаттау;

	Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т-және В-лимфоциттердің әрекет етуі	8.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру
	Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес, лихорадка, ботулизм, малярия	8.4.3.1 қарапайымдылар, саңырауқұлақтар, бактериялар мен вирустар қоздыратынмен туындайтын аурулардың ерекшеліктерін сипаттау және алдын алу шараларын сипаттау, жұқпалы ауру кезінде алғашқы жәрдем көрсету
	Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу	8.1.3.6 аурудың алдын алудағы вакцинацияның рөлін бағалау
	Қан топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт	8.1.3.7 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру
	Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі	8.1.3.8 жануарлар жүрегінің құрылысы мен қантамырлар жүйелерінің маңызын сипаттау; 8.1.3.9 қантамыр қабырғасының құрылысы мен олардың қызметі арасындағы байланысты орнату
	Қантамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі	8.1.3.10 жануарлардың қантамырлар жүйесі түрлерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс «Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу»	8.1.3.11 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу
	Жүрек-қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, брадикардия ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау, т.б. Зертханалық жұмыс «Артериялық қан қысымын өлшеу» Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.1.3.12 қантамыр жүйесі ауруларының себептері мен ауру белгілерін сипаттау, артериялық қан қысымын өлшеу
Тыныс алу	Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның	8.1.4.1 өкпе мен ұлпадағы газалмасу механизмдерін сипаттау

	оттекке қанығуы	
	Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі	8.1.4.2 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру
	Тыныс алудың минуттық көлемі. Әр түрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тынысалу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс «Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу» Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.1.4.3 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несеп жолы) мен қызметі. Бөліп шығару және сүзу мүшелері. Бүйректің құрылысы (қыртысты және млы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері)	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметін сипаттау; 8.1.5.2 бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу
	Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі	8.1.5.3 терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау
	Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері). Белгілері мен алдын алу шаралары Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.1.5.4 тері ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру, тері ауруларының пайда болу себептерін анықтау
Қозғалыс. Биология	Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау
	Сүйектің макро- және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс «Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы». Демонстрация «Сүйектің химиялық құрамы»	8.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу
	Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай	8.1.6.3 сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру

	қозғалмалы, қозғалмалы	
	Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі	8.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы және олардың қызметтерінің арасында байланыс орнату
	Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс «Бұлшықет ұлпаларының құрылысын зерттеу» Адам денесінің бұлшықеттерін жіктеу	8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасының түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау; 8.1.6.6 адам бұлшық еттерінің құрылысы мен бұлшықет топтарын оқып тану
	Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары	8.1.6.7 гиподинамия салдарын атау; 8.1.6.8 сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау
	Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшықеттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу, адамның қалыпты жағдайда және ауытқу кезіндегі дененің ауырлық орталығын талдау
Координация және реттелу	Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс «Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу»	8.1.7.1 көруді қабылдаудың ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережесін сипаттау
	Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс «Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу». (құлақтың есту қабілетін анықтау)	8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және есту гигиенасының ережелерін сипаттау, атмосфералық қысым ауытқуының есту мүшесіне әсерін зерттеу
	Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс «Соқыр дақты анықтау, түстердің аралсуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі»	8.1.7.3 көру және есту рецепторларының құрылымы мен қызметтерін сәйкестендіру
	«Гормондар», «Гуморальдық реттелу» ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар	8.1.7.4 эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау; 8.1.7.5 бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру
	Эндокринді бездер қызметінің	8.1.7.6эндкриндік бездер

	бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция)	қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау
	Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморцепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар). Зертханалық жұмыс «Тері сезімталдығын зерттеу»	8.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу, рецепторлардың денеде орналасу ретіне, әртүрлі жағдайларды қабылдау ерекшелігіне қарай жіктеу
	Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің ролі. Температураға сезімталдық. Терморцепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.1.7.8 жылықанды жануарлардың дене температураны сақтаудағы терінің ролін сипаттау
4-тоқсан		
Көбею	Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы	8.2.2.1 тірі ағзалардың тіршілік әрекетіндегі митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру
	Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею	8.2.1.1 жануарлардың көбею тәсілдерін салыстыру
	Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит	8.2.1.2 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалдарында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру
	Ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.2.1.3 ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру, жыныссыз көбею кезінде ұрпақтардың ата-аналық дараларға ұқсас болуын түсіндіру Қызықты биология (мұғалімнің таңдауына қарай)
Өсу және даму	Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гастрюла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.2 әр түрлі ұрық жапырақшаларынан қалыптасатын ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануын сипаттау, ұрық жапырақшаларының қалыптасу сызбанұсқасын жасау
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу

	Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері	8.2.4.2ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау
	Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары	8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу
	Қазақстан территориясында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.2.4.4маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау
Биосфера, экожүйе, популяция	Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу «Су және құрлық экожүйелерін салыстыру»	8.3.1.1 экожүйелердің жалпы құрылымының сызбасын жасау; 8.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру
	Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері. (Тіршілікті сақтаудың К және r стратегиялары).«Жыртқыш-жемтік» қарымқатынас түрі. Популяция санының өзгеруі	8.3.1.3 популяцияның негізгі қасиеттерін және құрылымдық ерекшеліктерін сипаттау; 8.3.1.4 ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдерін зерттеу; 8.3.1.5 жыртқыш-құрбан қарымқатынасы мысалында популяция санының өзгеру себептерін анықтау
	Тірі ағзалардың өзара қарымқатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарымқатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.3.1.6 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 8.3.1.7 тірі ағзалардың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адамның табиғаттағы ролі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептеріннегіздеу; 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау
	Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары Қызықты биология (мұғалім таңдауына қарай).	8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру

9. Химия

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныпқа арналған
«Химия» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 1 сағат, барлығы - 34 сағат)

7 сынып: «Химия»

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
7.1 Химия пәніне кіріспе. Таза заттар және қоспалар	Химия пәні. Практикалық жұмыс № 1 «Қауіпсіздік техникасы ережелерімен және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу»	7.1.1.1 химия ғылымы нені зерттейтінін білу; 7.1.1.2 химия кабинетіндегі және зертханасындағы жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну
	Элемент, қоспа және қосылыс. Зертханалық жұмыс № 1 «Заттар, қоспалар мен олардың қосылыстарын салыстыру»	7.4.1.1 элементті (жай затты) бірдей атомдар жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза зат бірдей атомдар немесе молекулалардан тұратындығын білу; 7.4.1.3 элемент (жай зат), қоспа және қосылыс ұғымдарын ажырата білу; 7.4.1.4 қоспа құрамындағы белгісіз заттарды тану үшін элементтер мен қосылыстардың физикалық қасиеттері туралы білімін қолдана алу
	Қоспаларды бөлу әдістері. Зертханалық жұмыс № 2 «Ластанған ас тұзын тазарту»	7.4.1.5 қоспалар түрлерін және оларды бөліп алудың әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаларды бөлуге эксперимент өткізуді жоспарлауды және жүргізуді білу
7.1 Заттардың агрегаттық күйінің өзгеруі	Физикалық және химиялық құбылыстар. Зертханалық жұмыс № 3 «Химиялық құбылыстардың белгілерін зерттеу»	7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата білу
	Заттың агрегаттық күйі	7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйде кездесетінін және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газтәріздес заттардың құрылымын түсіндіре білу
	Салқындау үдерісі. Зертханалық жұмыс № 4 «Салқындау үдерісін зерттеу»	7.1.1.5 салқындау үдерісін зерттеу, салқындау қисығын сызу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясы

		тұрғысынан өз бақылауларын түсіндіру
	Қайнау үдерісі. Зертханалық жұмыс № 5 «Судың қайнау үдерісін зерттеу»	7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерттеу, қайнау қисығын сызу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан өз бақылауларын түсіндіру
2 тоқсан		
7.2 Атомдар. Молекулалар. Заттар	Атомдар және молекулалар.	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылықтарын білу
	Химиялық элементтер. Жай және күрделі заттар	7.1.2.2 әрбір химиялық элементтің символы арқылы белгіленетінін және атомдардың белгілі бір түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен металдарға жіктеуді білу; 7.1.2.4 заттарды жай және күрделі деп жіктеуді білу
	Атомның құрамы мен құрылысы. Изотоптар	7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомда орналасуын, массасын, зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысын (p^+ , n^0 , e^-) және атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 «изотоп» ұғымын білу;
7.2 Ауа. Жану реакциясы	Ауа. Ауаның құрамы. Зертханалық жұмыс № 6 «Балауыздың жануы»	7.3.1.1 ауаның құрамын білу; 7.3.1.2 заттар жанған кезде ауаның құрамындағы оттект жұмсалатынын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңыздылығын түсіну
	Жану үдерісі. Практикалық жұмыс №2/Көрсетілім «Күкірт, фосфор, темірдің ауада және оттекте жануын салыстыру»	7.3.1.4 заттың жануына қажет жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттардың мысалдарын келтіре білу; 7.3.1.6 ауадағыға қарағанда таза оттекте заттардың жақсы жанатынын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдар жанғанда оксидтер түзілетінін білу
3 тоқсан		
7.3 Химиялық реакциялар	Табиғи қышқылдар мен сілтілер. Индикаторлар. Зертханалық жұмыс № 7 «Ерітінділердің қышқылдық және сілтілік ортасын зерттеу». Зертханалық жұмыс № 8 «Хлорсутек қышқылының	7.3.4.1 «қышқылдық» және «сабын тәрізді көпіру» қасиеттері кейбір табиғи қышқылдардың және сілтілердің белгілері болуы мүмкін екенін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторларды – метилоранжды, лакмусты, фенолфталеинді

	бейтараптану реакциясы»	және олардың әртүрлі ортада түсінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 рН шкаласы негізінде, әмбебап индикаторды қолдану арқылы қышқылдар мен сілтілерді анықтай білу; 7.3.4.4 «антацидті заттарды» қолдану мысалын пайдаланып, қышқылдардың бейтараптануын түсіну
	Сұйытылған қышқылдардың металдармен әрекеттесуі. З.ж. № 9 «Мырыштың сұйытылған тұз қышқылымен әрекеттесуі» З.ж. № 10 «Сутекке сапалық реакция»	7.2.2.1 сұйытылған қышқылдарды қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін білу; 7.2.2.2 сұйытылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
	Сұйытылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі. П.ж. № 3. «Сұйытылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция»	7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйытылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
7.3 Химиялық элементтердің периодтық кестесі	Химиялық элементтердің периодтық кестесін құру тарихы	7.2.1.1 И. Дёберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеев еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру
	Периодтық кестенің құрылымы	7.2.1.2 периодтық кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар мен периодтар;
7.3 Салыстырмалы атомдық масса. Қарапайым формулалар	Салыстырмалы атомдық масса.	7.1.2.8 понимать, что большинство элементов на Земле встречаются в виде смеси изотопов, образовавшихся при формировании планет; 7.1.2.9 понимать, что атомные массы химических элементов, имеющие природные изотопы, являются дробными числами; 7.1.2.10 знать определение относительной атомной массы химических элементов
	Валенттілік. Химиялық формулалар. Қосылыстардың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу	7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, биэлементті химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу
4 тоқсан		
7.4 Адам ағзасындағы	Тағам құрамындағы қоректік заттар	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардың жиынтығы деп түсіну;

химиялық элементтер мен қосылыстар	Практикалық жұмыс № 4 «Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау»	7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: көмірсулар (крахмал), нәруыз, майларды білу және анықтай алу
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер. Тыныс алу үдерісі. Зертханалық жұмыс № 11 «Тыныс алу үдерісін зерттеу»	7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (О, С, Н, N, Са, Р, К) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру
7.4 Геологиялық химиялық қосылыстар	Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар. Кеннің құрамы	7.4.2.1 Жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын түсіну; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау
	Қазақстанның пайдалы қазбалары. Минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері	7.4.2.4 Қазақстан қандай минералдар мен табиғи ресурстарға бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-сыныпқа арналған
«Химия» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 1 сағат, барлығы - 34 сағат)

8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
8.1 Атомдағы электрондардың қозғалысы	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 -атомда электрондарядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну
	Энергетикалық деңгейлер. № 1 зертханалық тәжірибе «Атомдар модельдерін жасау»	8.1.3.2 -әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну 8.1.3.3- <i>s</i> және <i>p</i> орбиталдарының пішінін білу 8.1.3.4 -алғашқы 54 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды – графикалық формуларын жаза білу
8.1 Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 вычислять массовые доли элементов в составе вещества, выводить формулы веществ по массовым долям элементов
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат	8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау;

	<p>массасының сақталу заңы.</p> <p>№1 көрсетілім «Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе».</p> <p>№2 зертханалық тәжірибе «Әрекеттесуші заттардың қатынасы»</p>	<p>8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру;</p> <p>8.2.3.4 заттар массасының сақталу заңын білу;</p>
	Химиялық реакция типтері	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу
	Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау;
8.1 Металдар белсенділігін салыстыру	<p>Металдардың оттеппен және сумен әрекеттесуі.</p> <p>№2 көрсетілім «Белсенді металдардың салқын және ыстық сумен әрекеттесуі»</p>	<p>8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу;</p> <p>8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау;</p> <p>8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу;</p>
	<p>Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі.</p> <p>№3 зертханалық тәжірибе «Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі»</p>	<p>8.2.4.4 әртүрлі металдардың қышқыл ерітінділерімен реакцияларын зерттеу</p> <p>8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру</p>
	<p>Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары.</p> <p>№3 көрсетілім «Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру»</p>	8.2.4.6 металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу
	<p>Металдардың белсенділік қатары.</p> <p>№1 практикалық жұмыс «Металдардың белсенділігін салыстыру»</p>	8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың танымал емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау
2-тоқсан		
8.2 Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны. Заттардың молярлық массасы	<p>8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде – мольді білу және Авогадро санын білу;</p> <p>8.1.1.2 қосылыстың молярлық массасын есептей алу</p>

	Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.3 масса, зат мөлшері және құрылымдық бөлшектер санын есептеу
8.2 Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша заттың массасын, зат мөлшерін есептеу
	Авогадро заңы. Молярлық көлем	8.2.3.6 Авогадро заңын білу және молярлық көлемді қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде қолдану
	Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынастар заңы	8.2.3.7 салыстырмалы тығыздық бойынша газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын есептеу; 8.2.3.8 көлемдік қатынастар заңын газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда қолдану
8.2 Химиялық реакциялардағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксид екенін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффекттің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар. №4 зертханалық тәжірибе «Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар»	8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу;
8.2 Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. №2 практикалық жұмыс «Сутекті алу және оның қасиеттерін оқып-үйрену»	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. №4 көрсетілім «Сутек пероксидінің ыдырауы».	8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу
	№3 практикалық жұмыс «Оттекті алу және оның қасиеттерін оқып-үйрену»	
	Оттек және озон	8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түрөзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру

3-тоқсан		
8.3 Химиялық элементтердің периодтық жүйесі	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру
	Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну;
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы	8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша химиялық элементті сипаттау
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элементтердің бір топқа жататындығын білу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру
	Металдар және бейметалдар	9.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына байланысты қасиеттерін болжау
8.3 Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Ковалентті байланыс	8.1.4.1 электртерістілік ұғымы негізінде атомдар арасындағы ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру
	Иондық байланыс	8.1.4.2 иондық байланыстың түзілу механизмін сипаттау
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері арасындағы өзара байланыс	8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру
8.3 Ерітінділер және ерігіштік	Заттардың суда еруі.	8.3.4.1 заттарды судағы ерігіштігі бойынша жіктеу;
	№5 зертханалық тәжірибе «Заттардың ерігіштігін зерттеу»	8.3.4.2 ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру
	Заттардың ерігіштігі.	8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температураның әсерін түсіндіру;
	Еріген заттың массалық үлесі	8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу
	Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы. №5 практикалық жұмыс «Пайыздық және молярлық концентрациялары берілген	8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу

ерітінділерді дайындау»		
4-тоқсан		
8.4 Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс	Оксидтер. №6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Қышқылдар. № 7 зертханалық тәжірибе «Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Негіздер. №8 зертханалық тәжірибе «Негіздердің қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Тұздар. №9 зертханалық тәжірибе «Тұздардың қасиеттері және алынуы»	8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
8.4 Көміртек және оның қосылыстары	Көміртектің жалпы сипаттамасы	8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау
	Көміртектің аллотропиялық түрөзгерістері	8.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түрөзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру;
	Көміртектің қасиеттері. №6 практикалық жұмыс «Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері». Көміртектің оксидтері. №7 практикалық жұмыс «Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу»	8.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.7 көмірқышқыл газын ала алу, оның бар екенін анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 көміртектің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру
8.4 Су	Табиғаттағы су	8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру;

		8.4.2.7 -судың табиғаттағы айналымын түсіндіру
	Судың ластану себептері.	8.4.2.8 судың ластануының қауіптілігі мен себепін анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру;
	Судың кермектігі.	8.4.2.9 судың «кермектігін» анықтау
	№10 зертханалық тәжірибе «Судың кермектігін анықтау»	8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен анықтау тәсілін білу

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-8 сыныптарға арналған
«Химия» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 3 сағат, барлығы - 102 сағат)

7 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
7.1 Химия пәніне кіріспе. Таза заттар және қоспалар	Химия пәні. Практикалық жұмыс № 1 «Қауіпсіздік техникасы ережелерімен және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу»	7.1.1.1 химия пәні негізін зерттейтінін білу; 7.1.1.2 химия кабинетіндегі және зертханасындағы жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну
	Элемент, қоспа және қосылыс. Зертханалық жұмыс № 1 «Заттар, қоспалар мен олардың қосылыстарын салыстыру»	7.4.1.1 элементті (жай затты) бірдей атомдар жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза зат бірдей атомдар немесе молекулалардан тұратындығын білу;
	Қызықты химия П.ж. «Шаруашылық сабынынан стеарин балауыз шамын алу»	7.4.1.3 элемент (жай зат), қоспа және қосылыс ұғымдарын ажырата білу; атом-молекулалық ілім тұрғысынан химиялық элементтер мен заттарды білу; 7.4.1.4 қоспа құрамындағы белгісіз заттарды тану үшін элементтер мен қосылыстардың физикалық қасиеттері туралы білімін қолдана алу
	Қоспаларды бөлу әдістері. Зертханалық жұмыс № 2 «Ластанған ас тұзын тазарту»	7.4.1.5 қоспалар түрлерін және оларды бөліп алудың дәстүрлі емес әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаларды бөлуге эксперимент өткізуді жоспарлауды және жүргізуді білу

7.1 Заттардың агрегаттық күйінің өзгеруі	Физикалық және химиялық құбылыстар. Зертханалық жұмыс № 3 «Химиялық құбылыстардың белгілерін зерттеу» Қызықты химия П.ж. «Апельсиннің көмегімен шарды қалай жаруға болады»	7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата білу
	Заттың агрегаттық күйі Қызықты химия П.ж. «Кристалдарды өсіру»	7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйде кездесетінін және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газтәріздес заттардың құрылымын түсіндіре білу
	Салқындау үдерісі. Зертханалық жұмыс № 4 «Салқындау үдерісін зерттеу»	7.1.1.5 салқындау үдерісін зерттеу, салқындау қисығын сызу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан өз бақылауларын түсіндіру
	Қайнау үдерісі. Зертханалық жұмыс № 5 «Судың қайнау үдерісін зерттеу»	7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерттеу, қайнау қисығын сызу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан өз бақылауларын түсіндіру
2 тоқсан		
7.2 Атомдар. Молекулалар. Заттар	Атомдар мен молекулалар	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылықтарын білу
	Химиялық элементтер. Жай және күрделі заттар	7.1.2.2 әрбір химиялық элементтің символы арқылы белгіленетінін және атомдардың белгілі бір түрі екенін білу; атомның өмірбаяны (атомның үш бейнесі) 7.1.2.3 элементтерді металдар мен металдарға жіктеуді білу; 7.1.2.4 заттарды жай және күрделі деп жіктеуді білу
	Атомның құрамы мен құрылысы. Изотоптар	7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомда орналасуын, массасын, зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысын (p^+ , n^0 , e^-) және атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 «изотоп» ұғымын білу;
7.2 Ауа. Жану реакциясы	Ауа. Ауаның құрамы. Зертханалық жұмыс № 6 «Балауыздың жануы»	7.3.1.1 ауаның құрамын білу; 7.3.1.2 заттар жанған кезде ауаның құрамындағы оттегі жұмсалатынын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңыздылығын түсіну

	Жану үдерісі. Практикалық жұмыс №2/Көрсетілім «Күкірт, фосфор, темірдің ауада және оттеkte жануын салыстыру»	7.3.1.4 заттың жануына қажет жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттардың мысалдарын келтіре білу; 7.3.1.6 ауадағыға қарағанда таза оттеkte заттардың жақсы жанатынын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдар жанғанда оксидтер түзілетінін білу
3 тоқсан		
7.3 Химиялық реакциялар	Табиғи қышқылдар мен сілтілер. Индикаторлар. Зертханалық жұмыс № 7 «Ерітінділердің қышқылдық және сілтілік ортасын зерттеу». Зертханалық жұмыс № 8 «Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы» Қызықты химия П.ж. «Қызыл қырыққабаттан лакмус қағазын алу» П.ж. «Әртүрлі ортадағы индикатордың түсі»; П.ж. «Кока-кола және сүт»	7.3.4.1 «қышқылдық» және «сабын тәрізді көпіру» қасиеттері кейбір табиғи қышқылдардың және сілтілердің белгілері болуы мүмкін екенін білу; химиялық реакциялардың мәні және олардың жүру белгілері; 7.3.4.2 химиялық индикаторларды – метилоранжды, лакмусты, фенолфталеинді және олардың әртүрлі ортада түсінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 рН шкаласы негізінде, әмбебап индикаторды қолдану арқылы қышқылдар мен сілтілерді анықтай білу; 7.3.4.4 «антацидті заттарды» қолдану мысалын пайдаланып, қышқылдардың бейтараптануын түсіну
	Сұйытылған қышқылдардың металдармен әрекеттесуі. З.ж.№9 «Мырыштың тұз қышқылымен әрекеттесуі» З.ж.№10 «Сутекке сапалық реакция»	7.2.2.1 сұйытылған қышқылдарды қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін білу; 7.2.2.2 сұйытылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
	Сұйытылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі. П.ж.№3. «Сұйытылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция»	7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйытылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
7.3 Химиялық элементтердің периодтық кестесі	Химиялық элементтердің периодтық кестесін құру тарихы	7.2.1.1 И. Дёберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеев еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру

	Периодтық кестенің құрылымы	7.2.1.2 периодтық кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар мен периодтар; атом теориясы тұрғысынан периодтық жүйені сипаттау; химиялық элемент пен оның қасиеттерін Д.И Менделеевтің периодтық жүйесіндегі орны және атом құрылысы бойынша сипаттау;
7.3 Салыстырмалы атомдық масса. Қарапайым формулалар	Салыстырмалы атомдық масса.	7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі ғаламшарлардың қалыптасуы кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу
	Валенттілік. Химиялық формулалар. Қосылыстардың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу	7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, биэлементті химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу, есептер шешу
4 тоқсан		
7.4 Адам ағзасындағы химиялық элементтер мен қосылыстар	Тағам құрамындағы қоректік заттар Практикалық жұмыс № 4 «Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау»	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардың жиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: көмірсулар (крахмал), нәруыз, майларды білу және анықтай алу
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер. Тыныс алу үдерісі. Зертханалық жұмыс № 11 «Тыныс алу үдерісін зерттеу»	7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (О, С, Н, N, Са, Р, К) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру
7.4 Геологиялық химиялық қосылыстар	Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар. Кеннің құрамы	7.4.2.1 Жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын түсіну; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау
	Қазақстанның пайдалы қазбалары. Минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері	7.4.2.4 Қазақстан қандай минералдар мен табиғи ресурстарға бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу

8 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
8.1 Атомдағы электрондардың қозғалысы	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 -атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну
	Энергетикалық деңгейлер. №1 зертханалық тәжірибе «Атомдар модельдерін жасау»	8.1.3.2 -әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну 8.1.3.3 - <i>s</i> және <i>p</i> орбиталдарының пішінін білу 8.1.3.4 -алғашқы 54 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды – графикалық формуларын жаза білу
	Иондардың түзілуі	8.1.3.5 - атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну
	Қосылыстар формуласын құрастыру	8.1.3.6 «нөлдік қосынды» әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру
8.1 Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 вычислять массовые доли элементов в составе вещества, выводить формулы веществ по массовым долям элементов
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат массасының сақталу заңы. №1 көрсетілім «Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе». №2 зертханалық тәжірибе «Әрекеттесуші заттардың қатынасы»	8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 заттар массасының сақталу заңын білу;
	Химиялық реакция типтері	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу
	Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау;
8.1 Металдар белсенділігін салыстыру	Металдардың оттегімен және сумен әрекеттесуі.	8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу;
	№2 көрсетілім «Белсенді металдардың салқын және ыстық су немесе бумен әрекеттесуін	8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін

	ыстық сумен әрекеттесуі»	сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу;
	Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі. №3 зертханалық тәжірибе «Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі»	8.2.4.4 әртүрлі металдардың қышқыл ерітінділерімен реакцияларын зерттеу 8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру
	Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары. №3 көрсетілім «Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру»	8.2.4.6 металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу
	Металдардың белсенділік қатары. №1 практикалық жұмыс «Металдардың белсенділігін салыстыру»	8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау
2 тоқсан		
8.2 Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны. Заттардың молярлық массасы	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде – мольді білу және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 қосылыстың молярлық массасын есептей алу
	Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.3 масса, зат мөлшері және құрылымдық бөлшектер санын есептеу
8.2 Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша заттың массасын, зат мөлшерін есептеу
	Авогадро заңы. Молярлық көлем	8.2.3.6 Авогадро заңын білу және молярлық көлемді қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде қолдану
	Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынастар заңы	8.2.3.7 салыстырмалы тығыздық бойынша газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын есептеу; 8.2.3.8 көлемдік қатынастар заңын газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда қолдану
8.2 Химиялық реакциялардағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксид екенін және құрамында көміртегі бар отын оттеkte жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну;

		8.3.1.2 парниктік эффекттің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар. №4 зертханалық тәжірибе «Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар»	8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсер ету салдарын түсіну
	Термохимиялық реакциялар	8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
8.2 Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. №2 практикалық жұмыс «Сутекті алу және оның қасиеттерін оқып-үйрену»	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. №4 көрсетілім «Сутек пероксидінің ыдырауы». №3 практикалық жұмыс «Оттекті алу және оның қасиеттерін оқып-үйрену»	8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу
	Оттек және озон	8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түрөзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру
3 тоқсан		
8.3 Химиялық элементтердің периодтық жүйесі	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру
	Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіру
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы	8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша химиялық элементті сипаттау
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элементтердің бір топқа жататындығын білу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи

		ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру
	Металдар және бейметалдар	9.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына байланысты қасиеттерін болжау
8.3 Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Ковалентті байланыс	8.1.4.1 электртерістілік ұғымы негізінде атомдар арасындағы ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру
	Иондық байланыс	8.1.4.2 иондық байланыстың түзілу механизмін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері арасындағы өзара байланыс	8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру
8.3 Ерітінділер және ерігіштік	Заттардың суда еруі. №5 зертханалық тәжірибе «Заттардың ерігіштігін зерттеу»	8.3.4.1 заттарды судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 8.3.4.2 ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру
	Заттардың ерігіштігі. № 4 практикалық жұмыс «Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері»	8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температураның әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалықта берілген мәндермен салыстыру
	Еріген заттың массалық үлесі	8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу
	Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы. №5 практикалық жұмыс «Пайыздық және молярлық концентрациялары берілген ерітінділерді дайындау»	8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу
	4 тоқсан	
8.4 Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс	Оксидтер. №6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Қышқылдар. № 7 зертханалық тәжірибе «Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Негіздер.	8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен

	№8 зертханалық тәжірибе «Негіздердің қасиеттерін зерттеу»	қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Тұздар. №9 зертханалық тәжірибе «Тұздардың қасиеттері және алынуы»	8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Бейорганикалық қосылыстар арасындағы генетикалық байланыс	8.3.4.12 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу
8.4 Көміртек және оның қосылыстары	Көміртектің жалпы сипаттамасы	8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау
	Көміртектің аллотропиялық түрөзгерістері	8.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түрөзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 8.4.3.4 көміртектің аллотропиялық түрөзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу
	Көміртектің қасиеттері. №6 практикалық жұмыс «Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері». Көміртектің оксидтері. №7 практикалық жұмыс «Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу»	8.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 8.4.3.7 көмірқышқыл газын ала алу, оның бар екенін анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 көміртектің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру
8.4 Су	Табиғаттағы су	8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 -судың табиғаттағы айналымын түсіндіру
	Судың ластану себептері. Судың кермектігі.	8.4.2.8 судың ластануының қауіптілігі мен себепін анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру;

	№10 зертханалық тәжірибе «Судың кермектігін анықтау»	8.4.2.9 судың «кермектігін» анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен анықтау тәсілін білу
--	---	---

10. Информатика

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-8 сыныптарға арналған
«Информатика» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 3 сағат, барлығы - 102 сағат)

9-сынып:

Бөлім	Тақырыптар/Бөлімнің мазмұны	Оқытудың мақсаты	Ойлау машықтарының деңгейі	Бағалау критерийлері
1-тоқсан				
Ақпарат пен жұмыс	Ақпараттың қасиеттері	9.2.1.1 ақпараттың қасиеттерін анықтау (өзектілігі, нақтылығы, анықтығы, құндылығы); 9.4.1.1 компьютерді ұзақ уақыт бойы қолдануға байланысты қауіптерді сынап бағалау	Білу Түсіну Қолдану	1. Ақпараттың негізгі сипаттарын біледі. 2. Ақпараттың өзектілігін, нақтылығын, шынайылығын және құндылығын анықтай алады. 3. Компьютерді ұзақ уақыт пайдаланудың қауіпін бағалай алады.
	Құжаттармен бірлескен жұмыс	9.1.3.1 бұлтты технологияларды қолдана отырып, құжаттармен бірлесе жұмыс істеуді ұйымдастыру	Түсіну Қолдану	1. Бұлтты технологияларды қолдана отырып, құжаттармен бірлесе жұмыс істеу тәсілдерін біледі. 2. Құжаттармен бірлесіп жұмыс жасағанда бұлтты технологияларды қолдана алады.
	Желілік этикет	9.4.2.1 желіде жұмыс істеу барысында этикалық және құқықтық нормалардың бұзылу салдары туралы ой қорытып айту	Білу Түсіну Қолдану	1. Желідегі өз іс-әрекетін қадағалаудың этикалық және құқықтық нормаларын бұзғандығы туралы біледі. 2. Желінің этикалық және

				құқықтық нормаларын бұзу салдарын түсінеді.
Компьютерді таңдау	Компьютердің конфигурациясы	9.1.1.1 компьютердің міндетіне қарай конфигурациясын таңдау	Білу Түсіну Қолдану	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компьютердің конфигурациясын біледі. 2. Түрлі компьютерлік конфигурациялар арасындағы айырмашылықты түсінеді. 3. Компьютердің конфигурациясын оның бағытына қарай таңдай алады және құра алады.
	Бағдарламалық қамтамасыз етуді таңдау	9.1.2.1 қолданушының қажеттілігіне байланысты бағдарламалық қамтамасыз етуді таңдау	Білу Түсіну	<ol style="list-style-type: none"> 1. Қолданушының қажетіне қарай бағдарламалық қамтамасыз етуді таңдау бағытын біледі. 2. Қолданушының қажетіне қарай бағдарламалық қамтамасыз етуді құра алады және таңдай алады.
	Компьютер бағасының есебі"	9.1.1.1 компьютердің міндетіне қарай конфигурациясын таңдау; 9.1.2.1 қолданушының қажеттілігіне байланысты бағдарламалық қамтамасыз етуді таңдау; 9.3.1.1 электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық) өңдеу және зерттеу	Білу Түсіну Қолдану	<ol style="list-style-type: none"> 1. Қолданушының қажетіне қарай компьютердің конфигурациясын және бағдарламалық қамтамасыз етудің бағытын біледі. 2. Компьютердің конфигурациясына қарай арасындағы айырмашылығын түсінеді. 3. Компьютердің конфигурациясын оның бағытына қарай құра алады және таңдай алады. 4. Қолданушының қажетіне қарай бағдарламалық қамтамасыз етуді таңдай алады және құра алады. 5. Электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық) өңдей алады және зерттей алады.

2-тоқсан

Мәліметтер қоры	Мәліметтер қоры	9.2.2.1 мәліметтер қоры, жазба, өріс терминдерін түсіндіру	Білу Түсіну	1. «Мәліметтер қоры, жазба, жолы» терминдерін біледі.
-----------------	-----------------	--	----------------	---

				2. «Мәліметтер қоры» туралы түсінігі бар.
	Мәліметтер қорын электронды кестеде құру	9.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер қорын құру	Білу Түсіну	1. Электронды кестеде мәліметтер қорын құра алады. 2. Электронды кестеде мәліметтер қорын жасай алады
	Ақпараттар іздеу әдістері	9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру	Білу Түсіну	1.Электронды кестеде мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру қызметтерін біледі. 2. Мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыра алады.
	Мәліметтерді сұрыптау және сүзгілеуді жүзеге асыру	9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру	Білу Түсіну	1. Электронды кестедегі мәліметтерді іздестіруді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыруды біледі. 2. Мәліметтерді іздестіру, сұрыптау және сүзгілеуді жүзеге асыруды жасай алады.
	Мәліметтер қорымен жұмыс	9.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер қорын құру; 9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру	Білу Түсіну	1. Электронды кестеде мәліметтер қорын құру әдістерін біледі. 2. Электронды кестеде іздестіру, сұрыптау және сүзгіден өткізу ерекшелігін біледі. 3. Электронды таблицада мәліметтер қорын құра алады. 4. Іздестіру, сұрыптау және сүзгіден өткізуді жүзеге асыра алады.
3-тоқсан				
Деректер ауқымы	Бір өлшемді массив	9.3.3.1 бағдарламаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып бағдарламаны құрастыру	Білу Түсіну Қолдану	1. Бағдарламалау ортасында бір өлшемді массивті біледі. 2. Бір өлшемді массив туралы түсінігі бар. 3. Бір өлшемді

				массивті пайдалана отырып өңдеудің кіріктірілген ортада бағдарламаларды құра алады.
	Берілген қасиеттері бойынша элементтерді іздеу	9.3.3.1 бағдарламаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып бағдарламаны құрастыру	Білу Түсіну Қолдану	1. Бағдарламалау ортасында бір өлшемді массивті біледі. 2. Бір өлшемді массив құрылымының түсінігін біледі. 3. Кіріктірілген ортада бір өлшемді массивті қолдана отырып бағдарламалар құра алады.
	Элементтердің орындарын ауыстыру	9.3.3.1 бағдарламаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып бағдарламаны құрастыру	Білу Түсіну Қолдану	1. Бағдарламалау ортасында бір өлшемді массивті біледі. 2. Бір өлшемді массив құрылымы жайлы түсінігі бар. 3. Бір өлшемді массивті өңделген кіріктірілген ортада бағдарламаларды құра алады.
	Сұрыптау	9.3.3.1 бағдарламаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып бағдарламаны құрастыру	Білу Түсіну Қолдану	1. Бағдарламалау ортасында бір өлшемді массивті біледі. 2. Бір өлшемді массивтің құрылымы жайлы түсінігі бар. 3. Бір өлшемді массивті қолдана отырып кіріктірілген ортада бағдарламаларды құра алады.
	Элементті өшіру және қою	9.3.3.1 бағдарламаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып бағдарламаны құрастыру	Білу Түсіну Қолдану	1. Бағдарламалау ортасында бір өлшемді массивті біледі. 2. Бір өлшемді массивтің құрылымы жайлы түсінігі бар. 3. Бір өлшемді массивті қолдана отырып кіріктірілген ортада бағдарламаларды құра алады.
4-тоқсан				

Процесстерді электронды кестелерде модельдеу	Мәселені анықтау және талдау	9.3.1.1 электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық және тағы басқа) өңдеу және зерттеу	Білу Түсіну	<ol style="list-style-type: none"> 1. Процесстер моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық және тағы басқа) біледі. 2. Электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық және тағы басқа) өңдей және зерттей алады.
	Шешімді табу	<p>9.3.1.1 электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық) өңдеу және зерттеу;</p> <p>9.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер қорын құру;</p> <p>9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру;</p> <p>9.3.2.1 есепті әртүрлі әдістермен шығару, әрқайсысын сипаттау және сәйкесін таңдап алу;</p> <p>9.3.2.2 қойылған есептің нәтижесін бағалау;</p> <p>9.1.3.1 бұлтты технологияларды қолдана отырып, құжаттармен бірлесе жұмыс істеуді ұйымдастыру</p>	Білу Түсіну Талдау	<ol style="list-style-type: none"> 1. Процесстер моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық және т.б.) біледі. 2. Мәліметтер моделін электронды кестеде құра алады. 3. Электронды кестеде мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыра алады. 4. Электронды кестеде процесстер модельдерін (физикалық, биологиялық, экономикалық және т.б.) өңдей және зерттей алады. 5. Электронды кестеде мәліметтер қорын құра алады. 6. Мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыра алады. 7. Есептерді әртүрлі әдістермен шығара алады, әрқайсысын сипаттап және едәуір тиімдісін таңдап ала алады. 8. Қойылған тапсырманың шешімін талдай алады. 9. Бұлтты технологияларды қолдана отырып құжаттармен бірлескен жұмысты жүзеге асыра алады.

	Жобаны қорғау	9.1.3.1 бұлтты технологияларды қолдана отырып, құжаттармен бірлесе жұмыс істеуді ұйымдастыру; 9.4.1.1 компьютерді ұзақ уақыт бойы қолдануға байланысты қауіптерді сынап бағалау	Білу Түсіну	1. Бұлттық технологияларды қолдана отырып құжаттармен бірлесіп жұмыс жасау тәсілдерін жасай алады. 2. Бұлттық технологияларды қолдана отырып құжаттармен бірлесіп жұмыс жасауды жүзеге асыра алады. 3. Компьютерді ұзақ пайдаланудың қауіптерін бағалай алады.
--	---------------	--	-------------	--

11. Жаратылыстану

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Жаратылыстану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар:
1-тоқсан		
5.1 Ғылым әлемі	Ғылымның рөлі	5.1.1.1- ғылымның қызметтерін адам іс-әрекетінің түрі ретінде анықтау
	Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 - зерттеу сұрағы мен болжамды тұжырымдау
	Зерттеуді жоспарлау	5.1.3.1- зерттеу жоспарын құрастыру; 5.1.3.2 - зерттеу жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін тұжырымдау
	Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1-нысандар параметрлерін өлшем бірліктермен анықтау; 5.1.4.2- бақылаулар мен өлшеу деректерін тіркеу
	Деректерді талдау	5.1.5.1 -қайталанған өлшеулер кезіндегі арифметикалық орташа шаманы есептейді және тенденцияларын анықтау
5.1	Қорытынды және талқылау	5.1.6.1-зерттеу сұрағы бойынша қорытынды тұжырымдау
5.1	Макро- және	5.2.1.1-макро- және микроәлем нысандарын

Адам. Ғалам	Жер.	микроәлем	ажырата білу және мысалдар келтіру
		Жер туралы жалпы мағлұматтар	5.2.2.1-Жер ғаламшарының пайда болуын түсіндіру 5.2.2.2 - Жердің құрылысы мен құрамын атау
		Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1- Жер қабықтарын және олардың құрамдас бөліктерін сипаттау
		Жердегі тіршілік	5.2.4.1 -Жерде тіршіліктің пайда болуын сипаттау; 5.2.4.2- тіршілік етуге қажетті жағдайларды анықтау
		Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.5.1 -«жоспар» және «шартты белгілер» ұғымдарын түсіндіру; 5.2.5.2 -шартты белгілерді қолданып, жергілікті жердің планын оқу; 5.2.5.3 -бір тәсіл бойынша жергілікті жердің түсірілімін жасау (көз мөлшермен түсіру, полярлық түсіру, бағдарлық түсіру); 5.2.5.4- тіркеу талаптарына сай жергілікті жердің қарапайым пландарын сызу
		Материктер мен мұхиттар	5.2.6.1- материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау; 5.2.6.2 - мұхиттарды зерттеу тарихын сипаттау
	Халық географиясы	5.2.7.1 -дүниежүзі халқының нәсілдік құрамын, негізгі нәсілдер мен нәсіларалық топтардың таралу аймақтарын анықтау; 5.2.7.2 - нәсілдік белгілердің қалыптасу факторларын анықтау; 5.2.7.3 - нәсілдер теңдігін дәлелдеу	
2-тоқсан			
5.2 Заттар және материалдар	Заттардың құрылысы мен қасиеттері		5.3.1.1- бөлшектердің сұйық және газтекес заттарда таралуын түсіндіру; 5.3.1.2- заттардың қатты, сұйық және газ күйіндегі құрылымын бөлшектер теориясына сәйкес түсіндіру; 5.3.1.3-заттардың қасиеттерін: тығыздығын, аққыштығын, жылу және электрөткізгіштігін, созылғыштығын, иілімділігін сипаттау; 5.3.1.4- физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату
	Заттардың жіктелуі		5.3.2.1-қоспалар мен таза заттарды ажырату; 5.3.2.2 -қоспалардың түрлерін сипаттайды және бөлу әдістерін ұсыну; 5.3.2.3-құрамы белгілі ерітіндіні дайындау; 5.3.2.4- еріген заттың массалық үлесін есептеу; 5.3.2.5- заттарды ерігіштігі бойынша, металдар және бейметалдарға жіктеу
	Заттардың түзілуі және алынуы		5.3.3.1 -кейбір табиғатта түзілген және жасанды жолмен алынған заттарға мысалдар

		келтіру; 5.3.3.2 -зертханалық жағдайда заттарды бөліп ала алу
3-тоқсан		
5.3 Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	Өлі табиғаттағы үдерістер	5.4.1.1-өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер); 5.4.1.2-өлі табиғаттағы болып жатқан үдерістердің себеп-салдарларын түсіндіру
	Тірі табиғаттағы үдерістер	5.4.2.1-тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау; 5.4.2.2 -тірі ағзалардың құрылымдық деңгейлерін сипаттау; 5.4.2.3 -микроскоппен жұмыс істеу ережелерін қолдану; 5.4.2.4 -уақытша микропрепарат дайындау; 5.4.2.5 - фотосинтез үдерісін түсіндіру; 5.4.2.7 - фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларын зерттеу 5.4.2.6- өсімдіктерде пигменттердің болуын зерттеу
5.3 Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері мен көздері	5.5.1.1 -энергия түрлерін ажырату; 5.5.1.2 -температура мен жылу энергиясын ажырату; 5.5.1.3 -термометрді пайдалана отырып температураны өлшеу; 5.5.1.4- ғимараттарда жылу оқшаулағыштарын пайдаланудың практикалық әдістерін түсіндіру; 5.5.1.5 -жылулық ұлғаюды сипаттау; 5.5.1.6 - энергияның өзара айналымына мысалдар келтіру
	Қозғалыс	5.5.2.1-тірі және өлі табиғатта қозғалыстың маңыздылығына мысалдар келтіреді және түсіндіру; 5.5.2.2- әртүрлі жануарлардың қаңқа түрлерінің ерекшеліктерін зерттеу; 5.5.2.3 - денелер қозғалысының себебін анықтау
4-тоқсан		
5.4 Экология және тұрақты даму	Экожүйелер	5.6.1.1 -экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау; 5.6.1.2 - экожүйе түрлерін жіктеу; 5.6.1.3 - экологиялық факторлардың экожүйе қызметіне ықпал етуін түсіндіру; 5.6.1.4 -табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру
	Тірі ағзалардың сан алуандығы	5.6.2.1-ағзаларды тірі табиғат дүниелеріне жіктеу; 5.6.2.2 - біржасушалы және көпжасушалы ағзаларды сипаттау

	Табиғатты қорғау	5.6.3.1 -Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелерін атау; 5.6.3.2 -өз аймағының экологиялық мәселелерін зерттеу; 5.6.3.3- Қазақстан Республикасының Қызыл кітабының маңыздылығын анықтау
5.4 Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 -әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтарға мысалдар келтіру
	Болашақ жаңылықтары	5.7.2.1 -болашақ ғылыми зерттеулер үшін зерттеу идеяларын ұсыну

2) 6-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар:
1-тоқсан		
6.1 Ғылым әлемі	Ғылым рөлі Зерттеу сұрағы	6.1.1.1- жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарын тізіп атау 6.1.2.1 - тәуелді, тәуелсіз және бақыланатын айнымалыларды анықтау
	Зерттеуді жоспарлау	6.1.3.1 - жоспар бойынша зерттеу жұмысын жүргізу; 6.1.3.2 - қауіпсіз жұмыс жүргізудің жағдайларын анықтау
	Деректерді жинау және тіркеу	6.1.4.1 - Халықаралық бірліктер жүйесінің өлшем бірліктерін пайдалану
	Мәліметтерді талдау Қорытынды және талқылау	6.1.5.1 - алынған деректерді графикалық түрде көрсету 6.1.6.1 - алынған қорытындыларды түрлі формада көрсету
6.1 Адам. Жер. Ғалам	Макро- және микроәлем	6.2.1.1- макро- және микроәлем нысандарының параметрлерін атау
	Жер туралы жалпы мағлұматтар	6.2.2.1 - Жер бетіндегі бақыланатын үдерістер мен құбылыстарды түсіндіру; 6.2.2.2 -Жердің қасиеттерін түсіндіру
	Жер өрістері және олардың құрамдас бөліктері	6.2.3.1 - Жер қабықтарының өзара байланыс тәсілдерін түсіндіру
	Жердегі тіршілік	6.2.4.1 - Жердегі тіршіліктің пайда болуы туралы ғылыми болжамдарды салыстыру; 6.2.4.2 - адамның Жерде тіршілік етуінің қазіргі жағдайларын бағалау
	Жер бетін бейнелеу тәсілдері	6.2.5.1 -географиялық карталар мен шартты белгілерді жіктеу; 6.2.5.2 - шартты белгілерді пайдаланып, географиялық карталарды оқу; 6.2.5.3 -масштабты пайдаланып,

		арақашықтықты есептеу; 6.2.5.4 - географиялық координаттарды анықтау; 6.2.5.5 - сағаттық белдеулер картасын пайдаланып, уақытты анықтау
	Материктер мен мұхиттар	6.2.6.1 - жоспар бойынша материктер мен олардың физикалық-географиялық аймақтарының табиғат ерекшеліктерін анықтау; 6.2.6.2 - жоспар бойынша мұхиттар табиғатының ерекшеліктерін анықтау
	Халық географиясы	6.2.7.1 - халықтың қоныстану заңдылықтарын анықтау; 6.2.7.2 - халық тығыздығының көрсеткіштеріне баға беру; 6.2.7.3 - дүниежүзіндегі халық тығыздығының жоғары және төмен аймақтарын анықтап, себептерін түсіндіру
2-тоқсан		
6.2 Заттар және материал-дар	Заттардың құрылысы мен қасиеттері	6.3.1.1 - атом мен молекулаларды, қарапайым және күрделі заттарды айыра білу; 6.3.1.2 - атомның негізгі бөлшектерін және олардың орналасуын сипаттау; 6.3.1.3 - заттардың қасиеттерін (балқу және қайнау температураларын) сипаттау
	Заттардың жіктелуі	6.3.2.1 - заттарды органикалық және бейорганикалық заттар күйінде жіктеу; 6.3.2.2 - тірі және өлі табиғатта қышқыл, сілтілі және бейтарап ортаны айыра біледі және эмбебап индикатор көмегімен ортаны анықтау; 6.3.2.3 - бейтараптандыру үдерісін түсіндіру
	Заттардың пайда болуы мен оларға қол жеткізу	6.3.3.1- жасанды материалдардың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 6.3.3.2 - тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз қолдану ережелерін түсіндіру; 6.3.3.3 - Қазақстандағы пайдалы қазбалардың орындарын және қолдану салаларын анықтау; 6.3.3.4 - Қазақстандағы пайдалы қазбаларды өндеудің ірі орталықтарын атау және көрсету; 6.3.3.5 - пайдалы қазбалардың өндірілуі мен өңделінуінің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
3-тоқсан		
6.3 Тірі және өлі табиғат-тағы үдерістер	Өлі табиғаттағы үдерістер	6.4.1.1 - өлі табиғаттағы болып жатқан үдерістерді модельдеу (таудың жасалу, мүжілу үдерістері, табиғатта заттардың айналымы); 6.4.1.2 - табиғаттағы заттардың химиялық айналымын түсіндіру

	Тірі табиғаттағы үдерістер	6.4.2.1 -жасуша компоненттерін анықтау 6.4.2.2 - тірі ағзаларға тән үдерістерді түсіндіру; 6.4.2.3 - ағзалардың қоректену типтерін ажырату; 6.4.2.4 - толыққанды тамақтану рационын құру; 6.4.2.5 - азық-түлік өнімдеріндегі органикалық заттардың болуын тестілеу; 6.4.2.6 - ағзалардағы қоректік заттардың тасымалдануын модельдеу; 6.4.2.7 - тыныс алғанда және тыныс шығарғандағы ауа құрамындағы айырмашылықты зерттеу; 6.4.2.8 - ағзадан бөлініп шығатын өнімдерді атау; 6.4.2.9 - тірі ағзалардың тітіркендіргіштерге жауап беру реакциясын зерттеу
6.3 Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері мен көздері	6.5.1.1-энергия көздерін атау; 6.5.1.2 -энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру; 6.5.1.3- электр энергиясының бірлігін атау; 6.5.1.4 -электр энергиясының құнын есептеу; 6.5.1.5 -энергияны алудың баламалы көздерін ұсыну;
	Қозғалыс	6.5.2.1 - қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру және түсіндіру; 6.5.2.2 - қатты денелер, сұйықтар мен газдардың қысымдарын айыра білу; 6.5.2.3 - адам қаңқасының құрылысын сипаттау; 6.5.2.4 - бұлшық еттің құрылысын сипаттау; 6.5.2.5 - тірі ағзалар үшін қысымның мәніне мысалдар келтіру; 6.5.2.6 - тиісті құралдарды қолдана отырып, атмосфералық және артериялық қысымды өлшеу және қорытынды жасау
4-тоқсан		
6.4 Экология және тұрақты даму	Экожүйелер	6.6.1.1 - экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара байланысын график түрінде көрсету және түсіндіру; 6.6.1.2 - экожүйе ауысымдарының себептерін түсіндіру; 6.6.1.3 - экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру
	Тірі ағзалардың сан алуандығы	6.6.2.1 - өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін анықтау үшін ағзалардың өзіндік ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.2 - жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуан түрлілігін зерттеу
	Табиғатты қорғау	6.6.3.1 - өзінің аймағындағы кейбір

		экологиялық мәселелердің себептерін талдау; 6.6.3.2 - экологиялық мәселелерді шешу жолдарын ұсыну
6.4 Әлемді өзгертегін жаңалықтар	Әлемді өзгерткен жаңалықтар	6.7.1.1 - әлемді өзгерткен жаңалықтардың маңызын талқылау; 6.7.1.2 - жаратылыстану ғылымдарын дамытуда қазақстандық ғалымдардың үлесін талқылау
	Болашақ жаңалықтары	6.7.1.3 - ғылыми зерттеулердің бағыттарының болашақтағы дамуына болжам жасау

12. Қазақстан тарихы

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған
«Қазақстан тарихы» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 3 сағат, барлығы - 102 сағат)

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
7.1 Қазақ-жоңғар соғыстары	Жоңғар басқыншылығына қарсы Отан соғысының басталуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті «Елім-ай» бүкілхалықтық әнге айналды?	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау
	Біртұтас халық жасағының ұйымдастырылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ордабасы ел бірлігінің нышаны болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдырудағы рөліне баға беру
	Қазақ-жоңғар шайқастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Аңырақай шайқасы қазақ-жоңғар соғысындағы түбегейлі бетбұрыс деп саналады?	7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру
Қайталау		

7.1 XVIII ғасырдағы Қазақ хандығы	XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастарының тарихы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ресей Қазақстанды Азияға шығудың «кілті мен қақпасы» деп санады?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының Ресей империясына қосылуының басталауы. Зерттеу сұрағы: Әбілқайыр ханның Анна Иоанновна патшайымға жазған хатының себептері мен салдары қандай болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы: Дербес Қазақ мемлекетін сақтап қалудағы Абылай ханның рөлі қандай?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.3 Абылай ханның ішкі және сыртқы саясатын бағалау 7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру
Өлкетану	Өлкенің туристік маршруттары	7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну
Қайталау		
2-тоқсан		
7.2 XVIII ғасырдағы Қазақстанның мәдениеті	XVIII ғасырдағы халық ауыз әдебиеті. Зерттеу сұрағы: XVIII ғасырда ақын-жыраулар шығармаларында тарихи оқиғалар қалай көрініс тапты?	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау
	XVIII ғасырдағы қазақтардың материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің бірегейлігі неде?	7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау 7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау
Қайталау		
7.2 Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XVIII ғасырдағы Қазақстандағы казак-әскери отаршылдығы. Зерттеу сұрағы:	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау

	Қазақстанды отарлауды Ресей империясы қалай жүзеге асырды?	
	Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Сырым Датұлы Кіші жүз қазақтарының қандай құқықтарын қорғауды көздеді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	1822-1824 жылдардағы патша реформалары. Зерттеу сұрағы: Неліктен ХХ ғасырдың 20-шы жылдарында Қазақстанда әкімшілік реформалар жүргізілді?	7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	1836-1838 жылдардағы Бөкей Ордасындағы қазақтардың көтерілісі. Зерттеу сұрағы: Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлын қандай ортақ идея біріктірді?	7.3.1.5 қазақ халықының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Кенесары хан бастаған ұлт-азаттық күрес неліктен жалпы ұлттық сипатқа ие болды?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
Өлкетану	Туған жердің «Атымтай жомарттары».	7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру
Қайталау		
3-тоқсан		
7.3 Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XIX ғасырдың 40-60 жылдарындағы қазақтардың ортаазиялық хандықтармен қарым-қатынастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Орта Азия хандықтарының Қазақстанның оңтүстік аймақтарына экспансиясы күшейді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Қазақстанның Ресей	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси

	империясына қосылуының аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның оңтүстік аймақтарының Ресей империясына қосылуының ерекшеліктері қандай?	жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
Қайталау		
7.3 Қазақстан Ресей империясы ның құрамында	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы әкімшілік-аумақтық реформалар. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметі тарапынан «бөліп ал да, билей бер» ұстанымы қалай жүзеге асты?	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	Қазақтардың 1860-1870 жылдардағы азаттық күресі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырдың 60-70 жылдарындағы ұлт-азаттық көтерілістердегі халық талаптарының сабақтастығы неден көрінді?	7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Қазақстандағы жаппай отаршылдық қоныс аудару саясаты. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты қазақ қоғамының өмірін қалай өзгертті?	7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау; 7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
Қайталау		
7.3 Қазақстан Ресей империясы ның құрамында	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	7.4.2.1 капиталистік қатынастар дамуының Қазақстанның экономикасына ықпалын анықтау 7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау
	Жәрмеңке саудасының дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда неліктен	7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау

	жәрмеңке саудасы дамыды?	
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ қоғамы. Зерттеу сұрағы: “Зар заман” өкілдерінің қоғамдық-саяси көзқарастары қандай факторлардың әсерінен қалыптасты?	7.2.1.2 ұлттық құндылықтарға отаршылдық саясаттың кері әсерін талдау; 7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
Өлкетану	Туған өлкенің шежіресі	7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау; 7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру
Қайталау		
4- тоқсан		
7.4 XIX ғасыр - XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	XIX ғасырдағы мәдениеттің дамуы. Зерттеу сұрағы: Неге XIX ғасыр қазақ халқының дәстүрлі музыка өнерінің гүлденген дәуірі деп саналады?	7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау
	XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырда Қазақстанда оқу-ағартушылық мекемелер қандай түрде дамыды?	7.2.3.2 XIX ғасырдың екінші жартысындағы білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру
	Шоқан Уәлиханов – алғашқы қазақ ғалымы. Зерттеу сұрағы: Неге С. Мұқанов Шоқан Уәлихановқа арналған шығармасын «Аққан жұлдыз» деп атады?	7.2.3.1 Шоқан Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау;
	Ы. Алтынсарин – жаңашыл -педагог. Зерттеу сұрағы: Ыбырай Алтынсариннің халық ағарту саласындағы жаңашылдығы неден байқалады?	7.2.3.3 Ыбырай Алтынсариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау
	Абай Құнанбаев – ұлы ойшыл. Зерттеу сұрағы: Неліктен Абай Құнанбайұлын «Хәкім Абай» деп атады?	7.2.2.2 Абай Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі қызметіне баға беру
	XIX ғасырдың соңы – XX	7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр

	ғасырдың басындағы Қазақтардың ауызша тарихи дәстүрлерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Ш. Құдайбердіұлы, М. Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи құндылығы неде?	Жүсіп Көпейұлы, Қ.Халид еңбектерін тарихи дерек ретіндегі маңызын айқындау; 7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау;
Өлкетану	Мектебімнің тарихы	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебінің тарихын анықтау
Қайталау		

1) 8- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
8.1 XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Зерттеу сұрағы: Не себепті А.Байтұрсынов: «Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды», - деп санады?	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы қызметіне баға беру; 8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс неліктен бүкілхалықтық сипат алды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру; 8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру
	1917 жылғы ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға әсері. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда 1917 жылы саяси белсенділіктің артуы қандай оқиғалардан көрініс тапты?	8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	«Алаш» қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: Неліктен «Алаш» партиясы халық қолдауына ие болды?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.3.1.4 «Алаш» партиясының ұлттық мемлекеттілікті жаңғыртудағы саясатын талдау; 8.2.3.1 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси

		сананы оятудағы рөліне баға беру
	XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері. Зерттеу сұрағы: Қазақ зиялылары ұлттық мүдделерді қалайша қорғады?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру; 8.3.1.5 Әлихан Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру
Қайталау		
2- тоқсан		
8.2 Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Қазақстан азаматтық қарсыластық жылдарында (1917-1920 жылдар). Зерттеу сұрағы: Қазан революциясының ұрандары халық арасында қандай үміт тудырды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	Қазақстандағы ұлттық автономиялар. Зерттеу сұрағы: Алаш Орда үкіметі мен Түркістан (Қоқан) автономиясының идеялары неліктен жүзеге аспады?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау;
	Қырғыз (Қазақ) АКСР-нің құрылуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ Автономиялық Кеңестік Республикасы құрылуының тарихи маңызы неде?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау 8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау
	Әскери коммунизм саясатынан Жаңа экономикалық саясатқа көшу. Зерттеу сұрағы: Қазақстан үшін жаңа экономикалық саясаттың артықшылықтары қандай болды?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау
Қайталау		
3-тоқсан		

8.3 Қазақстан тоталитарлық жүйе кезеңінде	Қазақстандағы 1920-1930 жылдардағы индустрияландыру. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы индустрияландыру саясатының қарама-қайшылығы неде?	8.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау
	Қазақстандағы ұжымдастыру. Зерттеу сұрағы: Неліктен ұжымдастыру саясаты «ұлы нәубетке» әкеліп соқтырды?	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардаптарын талдау; 8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау; 8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау
	1920-1930 жылдардағы саяси репрессиялар. Зерттеу сұрағы: Сталиндік режим не себепті зиялыларға «халық жауы» деген айып тақты?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
Қайталау		
8.3 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым	Ахмет Байтұрсынов – «ұлт ұстазы». Зерттеу сұрағы: Ахмет Байтұрсыновтың ғылыми мұрасы қандай?	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсыновты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау
	XX ғ. 20-30 жылдарындағы білім беру жүйесі мен ғылым. Зерттеу сұрағы: Білім мен ғылым саласының қандай жетістіктері мен кемшіліктері болды?	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау; 8.2.3.3 XX ғасырдың бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау
	Қ.Сәтбаев – жан-жақты ғалым. Зерттеу сұрағы: Қаныш Сәтбаевтың феномені неде?	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру
Қайталау		
4- тоқсан		
8.4 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ әдебиетінде социалистік	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру

өнер	реализм қалай көрініс тапты?	
	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ өнерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ өнерінің жаңа белеске көтерілуі неден байқалды?	8.2.2.4 Әміре Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы рөліне баға беру; 8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру; 8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау
Қайталау		
8.4 Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Зерттеу сұрағы: Қандай қазақстандық Ұлы Отан соғысының батырлары халық есінде сақталды?	8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау; 8.3.2.2 Бауыржан Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау
	Қазақстан – майдан арсеналы. Зерттеу сұрағы: «Бәрі майдан үшін, бәрі Жеңіс үшін!» ұраны қалай жүзеге асты?	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайларына бейімделгендігін дәлелдеу; 8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау
	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақ КСР мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Соғыс жылдарындағы Қазақстанның мәдени жетістіктері қандай болды?	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау 8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау;
	Қазақстанға КСРО халықтарының депортациясы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қалайша депортацияланған халықтардың өлкесіне айналды?	8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау 8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау
Қайталау		

2) 9- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
9.1 Қазақстан соғыстан	Соғыстан кейінгі Қазақ КСР-нің әлеуметтік-экономикалық дамуы.	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау;

кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар)	Зерттеу сұрағы: Соғыстан кейін Қазақстандықтардың өмірі қалай өзгерді?	9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру; 9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	Қазақстандағы әскери-өнеркәсіп кешені. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақстан ядролық сынақтар алаңына айналды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
	Сталиндік идеологияның Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмірге әсері. Зерттеу сұрағы: Неліктен тарихшы Ермұхан Бекмаханов 25 жылға бас бостандығынан айырылды?	9.2.3.1 Ермұхан Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
Қайталау		
9.1 Қазақстан «жылымық» кезеңінде (1954-1964 жылдар)	«Жылымық» кезеңіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуы. Зерттеу сұрағы: «Жылымық кезеңі» қоғамға қандай өзгеріс әкелді?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	Тың игеру жылдарындағы Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Тың және тыңайған жерлерді игеру саясаты Қазақстанға қалай әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	Қазақ КСР экономикасының шикізатқа бағытталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның табиғи ресурстарын игеруде ұлттық мүдде қаншалықты ескерілді?	9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
Қайталау		
2-тоқсан		

9.2 Қазақстан «тоқырау» кезеңінде (1965-1985 жылдар)	1965-1985 жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік- экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті 1965-1985 жылдар «тоқырау» кезеңі деп аталды?	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	XX ғ. 60-80 жылдарындағы Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуындағы қарама- қайшылықтар. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың. екінші жартысында ұлттық мүдделерді қорғау қалай жүзеге асырылды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	«Тоқырау» жылдарындағы демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы урбандалу процесіне қандай факторлар әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп- салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
Қайталау		
9.2 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985 жылдар)	XX ғасырдыңекінші жартысындағы білім беру жүйесінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік білім беру саласындағы реформалар қандай мақсат көздеді?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы қазақстандық ғалымдардың ғылымды дамытудағы жетістіктері. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдыңекінші жартысында ғылымның қай салалары көбірек дамыды?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	XX ғасырдың 40-80	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер

	жылдарындағы әдебиет пен өнердің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік идеология қазақ мәдениетінің дамуына қалай әсер етті?	туындыларында қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау; 9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
Қайталау		
3-тоқсан		
9.3 Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 жылдар)	Қазақстан «Қайта құрудың» бастапқы кезеңінде. Зерттеу сұрағы: КСРО-ның ыдырауы: заңдылық па әлде кездейсоқтық па?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік-экономикалық проблемаларды талдау
	Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғалары. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғаларының сипаты қандай болды?	9.3.1.5 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау
	«Қайта құру» жылдарындағы Қазақстандағы демократиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Демократиялық процестер қоғамдық сананы қалай өзгертті?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
Қайталау		
9.3 Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)	Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жариялануы. Зерттеу сұрағы: «Қазақстан Республикасының тәуелсіздік туралы» Конституциялық Заңының тарихи маңызы қандай?	9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау; 9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, Қазақстан тәуелсіздігінің жариялануының тарихи маңызын түсіндіру
	Н.Ә. Назарбаев – Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті. Зерттеу сұрағы: Саяси	9.3.1.10 Тәуелсіз мемлекеттің қалыптасуындағы Елбасы Н. Назарбаевтың рөліне баға беру

	көшбасшының мемлекет тарихының бетбұрысты кезеңдеріндегі рөлі қандай болды?	
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттілікті қалыптастырудағы іс-шаралар. Зерттеу сұрағы: 1995 жылғы жаңа Конституцияны қабылдаудың тарихи маңызы неде?	9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық – саяси дамуын талдау; 9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау; 9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституциясын мемлекеттің тұрақты дамуының кепілі ретінде бағалау
	Қазақстан – халықаралық құқық субъектісі. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі қалай жүзеге асты?	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру; 9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен нарықтық экономикаға көшу барысында қиыншылықтар орын алды?	9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау; 9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау; 9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы әлеуметтік-демографиялық процестердің ерекшеліктері неде?	9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру; 9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау; 9.3.2.4 қазақ диаспораларының тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау
Қайталау		
4-тоқсан		

9.4 Қазақстан Республикасы ның дамуы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін)	Қазақстан - 2030» Стратегиясы – мемлекет дамуындағы жаңа кезең. Зерттеу сұрағы: «Қазақстан - 2030» Стратегиясын қабылдау қажеттілігі неден туындады?	9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау; 9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан Республикасының ХХІ ғасырдағы экономикалық дамуының негізгі бағыттары қандай?	9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау; 9.4.1.4 аграрлық секторды модернизациялау бағыттарын талдау; 9.4.2.4 сыртқы сауданың экономикаға әсерін зерттеу
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап әлеуметтік дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайы қалай өзгерді?	9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау
	Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның жаңа әлемдегі орны қандай?	9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау; 9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру
	Астана – Тәуелсіз Қазақстанның астанасы. Зерттеу сұрағы: Астананы көшіру неліктен ұтымды стратегиялық шешім болып табылды?	9.3.1.11 Астананы жаңа Қазақстанның өркендеуінің нышаны ретінде айқындау
	«Қазақстан – 2050» стратегиялары. Зерттеу сұрағы: «Қазақстан – 2050» Стратегиясы қандай жаңа саяси бағытты белгіледі?	9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау
	Қазіргі кездегі Қазақстанның	9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау

	<p>дамуындағы басым бағыттары.</p> <p>Зерттеу сұрағы: «5 институтционалды реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты кадам» ұлт жоспары неліктен қабылданды?</p>	
Қайталау		
9.4 Қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін)	<p>Тәуелсіздік жылдарындағы білім мен ғылымның дамуы.</p> <p>Зерттеу сұрағы: Жаһандану жағдайындағы қазақстандық білім мен ғылымның даму тенденциялары қандай?</p>	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	<p>Тәуелсіз Қазақстан мәдениетінің дамуы.</p> <p>Зерттеу сұрағы: Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті дамыту мен сақтау жолдары қандай?</p>	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденцияларын айқындау; 9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды жаңғыртуға бағытталған мемлекеттік бағдарламалардың қажеттілігін негіздеу («Мәдени мұра», «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламасы)
	<p>Діннің қазіргі Қазақстан қоғамындағы рөлі.</p> <p>Зерттеу сұрағы: Қазақстан қоғамында зайырлы мемлекет және діни сенім бостандығы ұстанымдары қалай үйлесім табуда?</p>	9.2.1.1 дәстүрлі және деструктивті діни ағымдар мен ұйымдардың іс-әрекетін талдау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау
	<p>«Мәңгілік Ел» ұлттық идеясы.</p> <p>Зерттеу сұрағы: «Мәңгілік Ел»:</p>	9.2.1.3 «Мәңгілік Ел» Жалпыұлттық идеясының маңыздылығын бағалау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау

	идеясының біріктірушілік рөлі неде?	
Қайталау		

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған
«Қазақстан тарихы» пәнінен ұзақ мерзімді жоспар
(аптасына - 1 сағат, барлығы - 34 сағат)

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
7.1 Қазақ-жоңғар соғыстары	Жоңғар басқыншылығына қарсы Отан соғысының басталуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті «Елім-ай» бүкілхалықтық әнге айналды?	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау
	Біртұтас халық жасағының ұйымдастырылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ордабасы ел бірлігінің нышаны болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдырудағы рөліне баға беру
	Қазақ-жоңғар шайқастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Аңырақай шайқасы қазақ-жоңғар соғысындағы түбегейлі бетбұрыс деп саналады?	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру; 7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру
7.1 XVIII ғасырдағы Қазақ хандығы	XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастарының тарихы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ресей Қазақстанды Азияға шығудың «кілті мен қақпасы» деп санады?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының Ресей империясына қосылуының басталуы.	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы

	Зерттеу сұрағы: Әбілқайыр ханның Анна Иоанновна патшайымға жазған хатының себептері мен салдары қандай болды?	саясатының нәтижелерін анықтау
	Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы: Дербес Қазақ мемлекетін сақтап қалудағы Абылай ханның рөлі қандай?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.3 Абылай ханның ішкі және сыртқы саясатын бағалау
Өлкетану	Өлкенің туристік маршруттары	7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну
2-тоқсан		
7.2 XVIII ғасырдағы Қазақстанның мәдениеті Біріктірілді	XVIII ғасырдағы халық ауыз әдебиеті және материалдық мәдениет Зерттеу сұрақтары: XVIII ғасырда ақын-жыраулар шығармаларында тарихи оқиғалар қалай көрініс тапты? Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің бірегейлігі неде?	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау 7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау
7.2 Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XVIII ғасырдағы Қазақстандағы казак-әскери отаршылдығы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанды отарлауды Ресей империясы қалай жүзеге асырды?	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау
	Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Сырым Датұлы Кіші жүз қазақтарының қандай құқықтарын қорғауды көздеді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	1822-1824 жылдардағы патша реформалары. Зерттеу сұрағы: Неліктен XX ғасырдың 20-шы жылдарында Қазақстанда әкімшілік реформалар жүргізілді?	7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	1836-1838 жылдардағы Бөкей Ордасындағы қазақтардың көтерілісі. Зерттеу сұрағы: Исатай Тайманұлы	7.3.1.5 қазақ халықының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс

	мен Махамбет Өтемісұлын қандай ортақ идея біріктірді? Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Кенесары хан бастаған ұлт-азаттық күрес неліктен жалпы ұлттық сипатқа ие болды?	басшыларының рөліне баға беру 7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
Өлкетану	Туған жердің «Атымтай жомарттары».	7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру
Қайталау		
3-тоқсан		
7.3 Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XIX ғасырдың 40-60 жылдарындағы қазақтардың ортаазиялық хандықтармен қарым-қатынастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Орта Азия хандықтарының Қазақстанның оңтүстік аймақтарына экспансиясы күшейді? Қазақстанның Ресей империясына қосылуының аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның оңтүстік аймақтарының Ресей империясына қосылуының ерекшеліктері қандай?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру 7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
7.3 Қазақстан Ресей империясының құрамында	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы әкімшілік-аумақтық реформалар. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметі тарапынан «бөліп ал да, билей бер» ұстанымы қалай жүзеге асты?	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	Қазақтардың 1860-1870 жылдардағы азаттық күресі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырдың 60-70 жылдарындағы ұлт-азаттық көтерілістердегі халық талаптарының сабақтастығы неден көрінді?	7.3.1.5 қазақ халықының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау

	Қазақстандағы жаппай отаршылдық қоныс аудару саясаты. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты қазақ қоғамының өмірін қалай өзгертті?	7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау; 7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
7.3 Қазақстан Ресей империясы ның құрамында	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	7.4.2.1 капиталистік қатынастар дамуының Қазақстанның экономикасына ықпалын анықтау
	Жәрмеңке саудасының дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда неліктен жәрмеңке саудасы дамыды?	7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ қоғамы. Зерттеу сұрағы: “Зар заман” өкілдерінің қоғамдық-саяси көзқарастары қандай факторлардың әсерінен қалыптасты?	7.2.1.2 ұлттық құндылықтарға отаршылдық саясаттың кері әсерін талдау; 7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру
Өлкетану	Туған өлкенің шежіресі	7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау; 7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру
4- тоқсан		
7.4 XIX ғасыр - XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	XIX ғасырдағы мәдениеттің дамуы. Зерттеу сұрағы: Неге XIX ғасыр қазақ халқының дәстүрлі музыка өнерінің гүлденген дәуірі деп саналады?	7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау
	XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырда Қазақстанда оқу-ағартушылық мекемелер қандай түрде дамыды?	7.2.3.2 XIX ғасырдың екінші жартысындағы білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру
	Шоқан Уәлиханов – алғашқы қазақ ғалымы. Зерттеу сұрағы: Неге С. Мұқанов	7.2.3.1 Шоқан Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау

	Шоқан Уәлихановқа арналған шығармасын «Аққан жұлдыз» деп атады?	
	Ы. Алтынсарин – жаңашыл - педагог. Зерттеу сұрағы: Ыбырай Алтынсариннің халық ағарту саласындағы жаңашылдығы неден байқалады?	7.2.3.3 Ыбырай Алтынсариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау
	Абай Құнанбаев – ұлы ойшыл. Зерттеу сұрағы: Неліктен Абай Құнанбайұлын «Хәкім Абай» деп атады?	7.2.2.2 Абай Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі қызметіне баға беру
	XIX ғасырдың соңы – XX ғасырдың басындағы Қазақтардың ауызша тарихи дәстүрлерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Ш. Құдайбердіұлы, М. Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи құндылығы неде?	7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы, Қ.Халид еңбектерін тарихи дерек ретіндегі маңызын айқындау
Өлкетану	Мектебімнің тарихы	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебінің тарихын анықтау
Қайталау		

2) 8- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
8.1 XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Зерттеу сұрағы: Не себепті А.Байтұрсынов: «Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды», - деп санады?	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы қызметіне баға беру; 8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс неліктен бүкілхалықтық сипат алды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру; 8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру
	1917 жылғы ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға әсері. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда 1917 жылы саяси белсенділіктің артуы қандай оқиғалардан көрініс тапты?	8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру

	«Алаш» қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: Неліктен «Алаш» партиясы халық қолдауына ие болды?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.3.1.4 «Алаш» партиясының ұлттық мемлекеттілікті жаңғыртудағы саясатын талдау; 8.2.3.1 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөліне баға беру
	XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері. Зерттеу сұрағы: Қазақ зиялылары ұлттық мүдделерді қалайша қорғады?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру; 8.3.1.5 Әлихан Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру
2- тоқсан		
8.2 Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Қазақстан азаматтық қарсыластық жылдарында (1917-1920 жылдар). Зерттеу сұрағы: Қазан революциясының ұрандары халық арасында қандай үміт тудырды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы ұлттық автономиялар. Зерттеу сұрағы: Алаш Орда үкіметі мен Түркістан (Қоқан) автономиясының идеялары неліктен жүзеге аспады?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	Қырғыз (Қазақ) АКСР-нің құрылуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ Автономиялық Кеңестік Республикасы құрылуының тарихи маңызы неде?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	Әскери коммунизм саясатынан Жаңа экономикалық саясатқа көшу. Зерттеу сұрағы: Қазақстан үшін жаңа экономикалық саясаттың артықшылықтары қандай болды?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау
Қайталау		
3-тоқсан		

8.3 Қазақстан тоталитарлық жүйе кезеңінде	Қазақстандағы 1920-1930 жылдардағы индустрияландыру. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы индустрияландыру саясатының қарама-қайшылығы неде?	8.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау
	Қазақстандағы ұжымдастыру. Зерттеу сұрағы: Неліктен ұжымдастыру саясаты «ұлы нәубетке» келіп соқтырды?	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардаптарын талдау; 8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау; 8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау
	1920-1930 жылдардағы саяси репрессиялар. Зерттеу сұрағы: Сталиндік режим не себепті зиялыларға «халық жауы» деген айып тақты?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы ролі мен қызметін талдау
8.3 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым	Ахмет Байтұрсынов – «ұлт ұстазы». Зерттеу сұрағы: Ахмет Байтұрсыновтың ғылыми мұрасы қандай?	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсыновты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау
	XX ғ. 20-30 жылдарындағы білім беру жүйесі мен ғылым. Зерттеу сұрағы: Білім мен ғылым саласының қандай жетістіктері мен кемшіліктері болды?	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау; 8.2.3.3 XX ғасырдың бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау
	Қ.Сәтбаев – жан-жақты ғалым. Зерттеу сұрағы: Қаныш Сәтбаевтың феномені неде?	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы роліне баға беру
4- тоқсан		
8.4 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен өнер	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ әдебиетінде социалистік реализм қалай көрініс тапты?	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру
	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ өнерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ өнерінің жаңа белеске көтерілуі неден байқалды?	8.2.2.4 Әміре Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы роліне баға беру; 8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау

8.4 Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Зерттеу сұрағы: Қандай қазақстандық Ұлы Отан соғысының батырлары халық есінде сақталды?	8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау; 8.3.2.2 Бауыржан Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау
	Қазақстан – майдан арсеналы. Зерттеу сұрағы: «Бәрі майдан үшін, бәрі Жеңіс үшін!» ұраны қалай жүзеге асты?	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайларына бейімделгендігін дәлелдеу; 8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау
	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақ КСР мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Соғыс жылдарындағы Қазақстанның мәдени жетістіктері қандай болды?	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау
	Қазақстанға КСРО халықтарының депортациясы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қалайша депортацияланған халықтардың өлкесіне айналды?	8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау
Қайталау		

3) 9- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан (8 сағат)		
9.1 Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар)	Соғыстан кейінгі Қазақ КСР-нің әлеуметтік-экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Соғыстан кейінқазақстандықтардың өмірі қалай өзгерді?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру; 9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	Қазақстандағы әскери-өнеркәсіп кешені. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақстан ядролық сынақтар алаңына айналды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
	Сталиндік идеологияның Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмірге әсері.	9.2.3.1 Ермұхан Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау;

	Зерттеу сұрағы: Неліктен тарихшы Ермұхан Бекмаханов 25 жылға бас бостандығынан айырылды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
9.1 Қазақстан «жылымық» кезеңінде (1954-1964 жылдар)	«Жылымық» кезеңіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуы. Зерттеу сұрағы: «Жылымық кезеңі» қоғамға қандай өзгеріс әкелді?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	Тың игеру жылдарындағы Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Тың және тыңайған жерлерді игеру саясаты Қазақстанға қалай әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	Қазақ КСР экономикасының шикізатқа бағытталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның табиғи ресурстарын игеруде ұлттық мүдде қаншалықты ескерілді?	9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
2-тоқсан		
9.2 Қазақстан «тоқырау» кезеңінде (1965-1985 жылдар)	1965-1985 жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті 1965-1985 жылдар «тоқырау» кезеңі деп аталды?	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	XX ғ. 60-80 жылдарындағы Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуындағы қарама-қайшылықтар. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың екінші жартысында ұлттық мүдделерді қорғау қалай жүзеге асырылды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	«Тоқырау» жылдарындағы демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы урбандалу процесіне қандай факторлар әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
9.2 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985 жылдар)	XX ғасырдың екінші жартысындағы білім беру жүйесінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік білім беру саласындағы реформалар қандай мақсат көздеді?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру

	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы қазақстандық ғалымдардың ғылымды дамытудағы жетістіктері. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың екінші жартысында ғылымның қай салалары көбірек дамыды?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы әдебиет пен өнердің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік идеология қазақ мәдениетінің дамуына қалай әсер етті?	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларында қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау; 9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
Қайталау		
3-тоқсан		
9.3 Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 жылдар)	Қазақстан «Қайта құрудың» бастапқы кезеңінде. Зерттеу сұрағы: КСРО-ның ыдырауы: заңдылық па әлде кездейсоқтық па?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік-экономикалық проблемаларды талдау
	Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғалары. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғаларының сипаты қандай болды?	9.3.1.5 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау
	«Қайта құру» жылдарындағы Қазақстандағы демократиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Демократиялық процестер қоғамдық сананы қалай өзгертті?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
9.3 Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)	Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жариялануы. Зерттеу сұрағы: «Қазақстан Республикасының тәуелсіздік туралы» Конституциялық Заңының тарихи маңызы қандай?	9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау; 9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, Қазақстан тәуелсіздігінің жариялануының тарихи маңызын түсіндіру
	Н.Ә. Назарбаев - Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті. Зерттеу сұрағы: Саяси көшбасшының мемлекет тарихының бетбұрысты кезеңдеріндегі рөлі қандай болды?	9.3.1.10 Тәуелсіз мемлекеттің қалыптасуындағы Елбасы Н. Назарбаевтың рөліне баға беру

	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттілікті қалыптастырудағы іс-шаралар. Зерттеу сұрағы: 1995 жылғы жаңа Конституцияны қабылдаудың тарихи маңызы неде?	9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық – саяси дамуын талдау; 9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау; 9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституциясын мемлекеттің тұрақты дамуының кепілі ретінде бағалау
	Қазақстан – халықаралық құқық субъектісі. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі қалай жүзеге асты?	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру; 9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен нарықтық экономикаға көшу барысында қиыншылықтар орын алды?	9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау; 9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау; 9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы әлеуметтік-демографиялық процестердің ерекшеліктері неде?	9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру; 9.1.2.1 қазіргі кезеңдегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау; 9.3.2.4 қазақ диаспораларының тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау
4-тоқсан		
9.4 Қазақстан Республикасының дамуы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін) Бірнеше тақырыптар біріктірілді	Қазақстан - 2030» Стратегиясы – мемлекет дамуындағы жаңа кезең. Зерттеу сұрағы: «Қазақстан - 2030» Стратегиясын қабылдау қажеттілігі неден туындады?	9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау; 9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап экономикалық және әлеуметтік дамуы. Зерттеу сұрақтары: Қазақстан Республикасының ХХІ ғасырдағы экономикалық дамуының негізгі бағыттары қандай? Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайы қалай өзгерді?	9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау; 9.4.2.4 сыртқы сауданың экономикаға әсерін зерттеу 9.1.2.1 қазіргі кезеңдегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау

	<p>Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Қазақстан. Зерттеу сұрақтары: Қазақстанның жаңа әлемдегі орны қандай? Астананы көшіру неліктен ұтымды стратегиялық шешім болып табылды?</p>	<p>9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау; 9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру 9.3.1.11 Астананы жаңа Қазақстанның өркендеуінің нышаны ретінде айқындау</p>
	<p>Қазіргі кездегі Қазақстанның дамуындағы басым бағыттар: «Қазақстан – 2050» стратегиялары. Зерттеу сұрақтары: «Қазақстан – 2050» Стратегиясы қандай жаңа саяси бағытты белгіледі? <i>«5 институтционалды реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты қадам» ұлт жоспары неліктен қабылданды?</i></p>	<p>9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау</p>
<p>9.4 Қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін) <i>(екі тақырып біріктірілді)</i></p>	<p>Тәуелсіздік жылдарындағы білім мен ғылымның және мәдениеттің дамуы. Зерттеу сұрақтары: Жаһандану жағдайындағы қазақстандық білім мен ғылымның даму тенденциялары қандай? Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті дамыту мен сақтау жолдары қандай?</p>	<p>9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру 9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденцияларын айқындау; 9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды жаңғыртуға бағытталған мемлекеттік бағдарламалардың қажеттілігін негіздеу («Мәдени мұра», «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламасы)</p>
	<p>Діннің қазіргі Қазақстан қоғамындағы рөлі. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қоғамында зайырлы мемлекет және діни сенім бостандығы ұстанымдары қалай үйлесім табууда?</p>	<p>9.2.1.1 дәстүрлі және деструктивті діни ағымдар мен ұйымдардың іс-әрекетін талдау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау</p>
	<p>«Мәңгілік Ел» ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: «Мәңгілік Ел»: идеясының біріктірушілік рөлі неде?</p>	<p>9.2.1.3 «Мәңгілік Ел» Жалпыұлттық идеясының маңыздылығын бағалау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау</p>
Қайталау		

Қорытынды

Жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспарларына сәйкес әзірленген Ұзақ мерзімді жоспарларды әзірлеуде, алдымен оқытудағы коммуникативтілік, функционалдық және математикалық сауаттылықты дамытуға арналған пәндерді оқытудың заманауи әдістемелері ескерілді.

Негізгі орта білім деңгейінің 7-9 сыныптарына арналған оқу пәндері бойынша типтік оқу жоспарын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспарында негізгі мазмұн сақталады. Оқу жоспарының көлемін 1 сағатқа дейін төмендету үшін қажет болған жағдайда «*» қойылып белгіленген тақырыптарды мұғалімнің қалауы бойынша біріктіру ұсынылады.

Негізгі орта білімнің 7-9 сыныптарына арналған оқу пәндері бойынша типтік оқу жоспарын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспарында негізгі мазмұн сақталды. Оқу жоспарының көлемін ұлғайту үшін мұғалімге эксперимент нәтижелерін жинау және талдау негізінде эмпирикалық тәуелділікті анықтауға, сандық және сапалық есептерді шешу, практикалық тапсырмаларды орындау үшін сағаттардың санын көбейтуге мүмкіндік бар.

Аймақтық және жергілікті аспектілерде қолданбалы құндылығы бар оқушылардың жобалық қызметін ұйымдастыру, білім салаларындағы Қазақстанның ғылыми жетістіктерін зерттеу ұсынылады.

Мазмұны

	Кіріспе	3
1	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	4
2	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	16
3	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ағылшын тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	20
4	Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Алгебра» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	63
5	Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Геометрия» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	76
6	Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «География» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	81
7	Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Физика» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	104
8	Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Биология» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	118
9	Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-	143

	сыныптарына арналған «Химия» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	
10	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Информатика» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	160
11	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Жаратылыстану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	165
12	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақстан тарихы» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар	171
	Қорытынды	198

Введение

В рамках поручения Президента страны при переходе на обновленное содержание образования разработаны и утверждены новые Типовые учебные планы (ТУПы) со снижением нагрузки для всех уровней образования:

- Типовые учебные планы начального образования;
- Типовые учебные планы основного среднего образования;
- Типовые учебные планы общего среднего образования;
- Типовые учебные планы предусматривающие для гимназии/лицеев.

Каждая организация образования осуществляет образовательный процесс на основе самостоятельно выбранных ТУПов.

На уровне основного среднего образования каждый класс общеобразовательных школ в параллели имеет право выбора одного из предложенных вариантов, что означает - в одной параллели классы могут обучаться по разным ТУПам. Обучение по выбранному ТУПу осуществляется с 5 по 9 класс включительно. Обучающимся дается возможность выбора предметов для углубленного изучения.

В связи с многообразием ТУПов, с увеличением и уменьшением учебных часов возникла необходимость разработать долгосрочные планы по учебным предметам.

В данном методическом пособии предложены долгосрочные планы по учебным предметам 7-9 классов со снижением учебных часов, а также долгосрочные планы с увеличением нагрузки.

Долгосрочные планы
по учебным предметам для 5-9 классов с русским языком обучения
уровня основного среднего образования по обновленному содержанию

1. Русский язык

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Русский язык» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию (уменьшение на 1 час)

7 класс:

Тема. Раздел	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
1 четверть			
Климат и изменения климата. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация	Аудирование и говорение	Морфология. Орфография. Разноспрягаемые глаголы. Правописание гласных в суффиксах глаголов. Причастие. Причастный оборот.	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную; 7.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование) с изменением лица; 7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста
	Чтение	Правописание гласных <i>И-Ы</i> после <i>Ц</i> .	7.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое
	Письмо	Синтаксис. Пунктуация. Обособленные определения. Знаки препинания обособленных определений.	7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований с изменением лица; 7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм
	Соблюдение речевых норм		7.4.1.1 правильно писать гласные после шипящих и <i>Ц</i> , окончания глаголов, суффиксы причастий; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением, предложениях
Обычаи и традиции. Морфология и орфография. Синтаксис	Аудирование и говорение	Морфология. Орфография. Возвратные глаголы. Деепричастие. Деепричастный оборот. Правописание <i>НЕ-</i> с глаголами и глагольными формами.	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную; 7.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (описание, рассуждение) с изменением лица
	Чтение	Синтаксис.	7.2.5.1 формулировать различные вопросы на основе выводов и заключений;

ис и пунктуац ия		Пунктуация. Обособленные определения. Знаки препинания при обособленных определениях.	7.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое
	Письмо		7.3.1.1 составлять простой и сложный план, собирать материал к сочинению и организовывать его в соответствии с планом; 7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов- описаний и текстов-рассуждений с изменением лица
	Соблюдение речевых норм		7.4.1.1 правильно писать <i>НЕ</i> с разными частями речи; окончания глаголов; суффиксы деепричастий; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых осложненных предложениях с обособленными обстоятельствами
		2 четверть	
Знания: мир и изучени е иностра нных языков. Морфоло гия и орфогра фия	Аудирование и говорение	Лексика. Паронимы. Орфография. Правописание <i>НЕ</i> - с глаголами и глагольными формами. Наклонение глагола. Изъявительное наклонение.	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.7.1 строить аргументированный монолог (описание, повествование), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы
	Чтение		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.7.1 извлекать информацию из различных источников
	Письмо		7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное, эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме
	Соблюдение речевых норм		7.4.2.1 использовать паронимы; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
Времена года. Морфол огия орфогра фия	Аудирование и говорение	Орфография. Культура речи. Правописание <i>НЕ</i> с причастиями. Аллегория. Морфология. Глаголы условного наклонения. Частицы. Разряды частиц. Употребление частиц в	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста
	Чтение		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте,

		речи. Союзы. Сочинительные	и и	использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении
	Письмо	подчинительные союзы. Предлоги. Синтаксис. Согласованные несогласованные		7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм 7.3.6.1 писать творческие работы (110-130 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение
	Соблюдение речевых норм	определения.		7.4.2.1 использовать аллегорию; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
		3 четверть		
Молодежная культура. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация	Аудирование и говорение	Орфография. Культура речи. Правописание <i>НЕ</i> и <i>НИ</i> с разными частями речи. Инверсия. Сравнение.		7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая известную и неизвестную информацию; 7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения
	Чтение	Пунктуация (обособление сравнительных оборотов)		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль;
	Письмо			7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
	Соблюдение речевых норм			7.4.1.1 правильно писать <i>НЕ</i> с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы деепричастий; 7.4.2.1 использовать инверсию
Проблемы социальной защиты бездомных	Аудирование и говорение	Культура речи. Официально-деловой стиль. Анафора. Глаголы повелительного		7.1.7.1 строить аргументированный монолог (рассуждение), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы
	Чтение	наклонения.		7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое

граждан . Морфология		Нормы глагольного управления.	(подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении; 7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов официально-делового стиля (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция)
	Письмо		7.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создавать тексты официально-делового стиля (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция)с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
	Соблюдение речевых норм		7.4.2.1 использовать анафору; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
Здоровое питание. Морфология и орфография	Аудирование и говорение	Лексика Термины. Морфология. Орфография. Безличные глаголы. Глагольное управление. Правописание суффиксов глаголов, причастий.	7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения; 7.16.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала
	Чтение		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов тексты публицистического стиля (заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение);

	Письмо		7.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создавать тексты публицистического стиля (заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
	Соблюдение речевых норм		7.4.1.1 правильно писать окончания глаголов, суффиксы причастий; 7.4.2.1 использовать термины
4 четверть			
День Победы. Синтаксис и пунктуация	Аудирование и говорение	Морфология. Нормы глагольного управления. Синтаксис. Пунктуация. Обособленные обстоятельства. Знаки препинания обособленных обстоятельствах. Знаки при	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения
	Чтение		7.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, различая факт и мнение;
	Письмо		7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
	Соблюдение речевых норм		7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых осложнённых предложениях с обособленными обстоятельствами
Если бы я правил	Аудирование и говорение	Синтаксис. Пунктуация.	7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста;

<p>миром ...</p> <p>Синтаксис и пунктуация</p>		<p>Обособленные приложения. Знаки препинания при обособленных обстоятельствах. Аллегория. Инверсия.</p>	<p>7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения;</p>
	Чтение		<p>7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении;</p> <p>7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения);</p>
	Письмо		<p>7.3.6.1 писать творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение;</p> <p>7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста</p>
	Соблюдение речевых норм		<p>7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления;</p> <p>7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых осложнённых предложениях с обособленными обстоятельствами</p>

2. Русская литература

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Русская литература» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию (уменьшение на 1 час)

7 класс:

Тема. Раздел	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
I четверть			
Климат и изменения климата. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация	Аудирование и говорение	Морфология. Орфография. Разноспрягаемые глаголы. Правописание гласных суффиксах глаголов.	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную; 7.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование) с изменением лица; 7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста
	Чтение	Причастие. Причастный оборот. Правописание гласных <i>И-Ы</i> после <i>Ц</i> .	7.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое
	Письмо	Синтаксис. Пунктуация. Обособленные определения. Знаки препинания при обособленных определениях.	7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований с изменением лица; 7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм
	Соблюдение речевых норм		7.4.1.1 правильно писать гласные после шипящих и <i>Ц</i> , окончания глаголов, суффиксы причастий; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением, предложениях
Обычаи и традиции. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация	Аудирование и говорение	Морфология. Орфография. Возвратные глаголы. Деепричастие. Деепричастный оборот. Правописание <i>НЕ-</i> с глаголами и глагольными формами.	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную; 7.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (описание, рассуждение) с изменением лица
	Чтение	Синтаксис. Пунктуация. Обособленные определения.	7.2.5.1 формулировать различные вопросы на основе выводов и заключений; 7.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое
	Письмо		7.3.1.1 составлять простой и сложный план, собирать материал к сочинению и организовывать его в соответствии с планом; 7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица
	Соблюдение		7.4.1.1 правильно писать <i>НЕ</i> с разными

	речевых норм	Знаки препинания при обособленных определениях.	частями речи; окончания глаголов; суффиксы деепричастий; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых осложненных предложениях с обособленными обстоятельствами
		2 четверть	
Знания: мир и изучение иностранных языков. Морфология и орфография	Аудирование и говорение	Лексика. Паронимы. Орфография. Правописание <i>НЕ</i> - с глаголами и глагольными формами. Наклонение глагола. Изъявительное наклонение.	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.7.1 строить аргументированный монолог (описание, повествование), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы
	Чтение		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.7.1 извлекать информацию из различных источников
	Письмо		7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное, эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме
	Соблюдение речевых норм		7.4.2.1 использовать паронимы; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
Времена года. Морфология орфография	Аудирование и говорение	Орфография. Культура речи. Правописание <i>НЕ</i> с причастиями. Аллегория. Морфология. Глаголы условного наклонения. Частицы. Разряды частиц. Употребление частиц в речи. Союзы. Сочинительные и подчинительные союзы. Предлоги. Синтаксис. Согласованные и несогласованные определения.	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста
	Чтение		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении
	Письмо		7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм 7.3.6.1 писать творческие работы (110-130 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение
	Соблюдение речевых норм		7.4.2.1 использовать аллегорию; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
		3 четверть	
Молодежная	Аудирование и говорение	Орфография. Культура речи. Правописание	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая известную и неизвестную информацию;

культура. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация		<i>НЕ</i> и <i>НИ</i> с разными частями речи. Инверсия. Сравнение. Пунктуация (обособление сравнительных оборотов)	7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения
	Чтение		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль;
	Письмо		7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
	Соблюдение речевых норм		7.4.1.1 правильно писать <i>НЕ</i> с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы деепричастий; 7.4.2.1 использовать инверсию
Проблемы социальной защиты бездомных граждан. Морфология	Аудирование и говорение	Культура речи. Официально-деловой стиль. Анафора. Глаголы повелительного наклонения. Нормы глагольного управления.	7.1.7.1 строить аргументированный монолог (рассуждение), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы
	Чтение		7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении; 7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов официально-делового стиля (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция)
	Письмо		7.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создавать тексты официально-делового стиля (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция)с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
	Соблюдение речевых норм		7.4.2.1 использовать анафору; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
Здоровое питание	Аудирование и говорение	Лексика Термины. Морфология.	7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения; 7.16.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использования

Морфология и орфография	Чтение	Орфография. Безличные глаголы. Глагольное управление. Правописание суффиксов глаголов, причастий.	языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала
	Письмо		7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов тексты публицистического стиля (заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение);
	Соблюдение речевых норм		7.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создавать тексты публицистического стиля (заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
		4 четверть	7.4.1.1 правильно писать окончания глаголов, суффиксы причастий; 7.4.2.1 использовать термины
День Победы. Синтаксис и пунктуация	Аудирование и говорение	Морфология. Нормы глагольного управления. Синтаксис. Пунктуация. Обособленные обстоятельства. Знаки препинания при обособленных обстоятельствах.	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения
	Чтение		7.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, различая факт и мнение;
	Письмо		7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
Соблюдение речевых норм	7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых осложнённых предложениях с обособленными обстоятельствами		
Если бы я правил	Аудирование и говорение	Синтаксис. Пунктуация.	7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста;

миром ... Синтаксис и пунктуация		Обособленные приложения. Знаки препинания при обособленных обстоятельствах. Аллегория. Инверсия.	7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения;
	Чтение		7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении; 7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, записка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения);
	Письмо		7.3.6.1 писать творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
	Соблюдение речевых норм		7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых осложнённых предложениях с обособленными обстоятельствами

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Русская литература» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию (уменьшение на 1 час)

8 класс:

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			

Дети и взрослые	<p>1. В. Распутин. «Уроки французского»</p> <p>2. Ч. Айтматов. «Первый учитель», «Красное яблоко»</p> <p>3. Жунусов. (по выбору учителя) «Первый вагон» - сборник рассказов</p> <p>4. А. Алексин. «Фотография, на которой меня нет», «А тем временем где-то» (по выбору)</p>	Понимание и ответы на вопросы	<p>8.1.1.1 понимать термины: романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпитафия, прототип, автобиографизм;</p> <p>8.1.4.1 составлять сложный цитатный план;</p> <p>8.1.5.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, используя разные приемы цитирования;</p> <p>8.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты</p>
		Анализ и интерпретация	8.2.5.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий
		Оценка и сравнительный анализ	8.4.1.1 участвовать в обсуждении произведения, отстаивая свою точку зрения, оценивая поведение, поступки героев, позицию автора
2 четверть			
Любовь и честь	<p>1. У. Шекспир. «Ромео и Джульетта»</p> <p>2. А.С. Пушкин. «Капитанская дочка»</p> <p>3. Лирика поэтов 19 века</p> <p>4. О.О. Сулейменов. «Последнее слово акына Смета»</p>	Понимание и ответы на вопросы	произведения
		Анализ и интерпретация	<p>8.2.1.1 определять жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма);</p> <p>8.2.6.1 анализировать систему образов, хронотоп, структуру произведения и оформлять своё представление с помощью различных способов свёртывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы);</p> <p>8.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям;</p> <p>8.2.9.1 писать творческие работы (письмо литературному герою, сценарии), выражая отношение к герою, его поступкам, используя изобразительные средства</p>

		Оценка и сравнительный анализ	8.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями других видов искусства, характеризуя специфические средства создания образов в разных видах искусства; 8.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/проблематике/жанру, учитывая особенности национальной культуры
3 четверть			
Сатира и юмор	1. Н.В. Гоголь. «Ревизор» 2. А.П. Чехов. Рассказы (по выбору учителя) 3. В.М. Шукшин. Рассказы (по выбору учителя)	Понимание и ответы на вопросы	8.1.1.1 понимать термины: романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 8.1.5.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, используя разные приемы цитирования; 8.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты
		Анализ и интерпретация	8.2.4.1 анализировать эпизоды произведений, объяснять их связь с проблематикой и роль в развитии сюжета; 8.2.5.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий; 8.2.6.1 анализировать систему образов, хронотоп, структуру произведения и оформлять своё представление с помощью различных способов свёртывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, формулы, диаграммы); 8.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям;
		Оценка и сравнительный анализ	8.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями других видов искусства, характеризуя специфические

			<p>средства создания образов в разных видах искусства;</p> <p>8.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/проблематике/жанру, учитывая особенности национальной культуры</p>
4 четверть			
Мечты и реальность	<p>1. М.Ю. Лермонтов. «Мцыри»</p> <p>2. А. Грин. «Алые паруса»</p> <p>3. А. де Сент-Экзюпери. «Маленький принц»</p> <p>4. М. Цветаева. Лирика</p> <p>5. А. Ахматова. «У самого моря»</p>	Понимание и ответы на вопросы	<p>8.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, отражающие тематику произведения;</p> <p>8.3.4.1 составлять сложный цитатный план</p>
		Анализ и интерпретация	<p>8.2.1.1 определять жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма);</p> <p>8.2.4.1 анализировать эпизоды произведений, объяснять их связь с проблематикой и роль в развитии сюжета;</p> <p>8.2.6.1 анализировать систему образов, хронотоп, структуру произведения и оформлять своё представление с помощью различных способов свёртывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, формулы, диаграммы);</p> <p>8.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям;</p> <p>8.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм);</p> <p>8.2.9.1 писать творческие работы (письмо литературному герою, сценарии), выражая отношение к герою, его поступкам, используя изобразительные средства</p>
		Оценка и	8.4.1.1 участвовать в обсуждении

		сравнительный анализ	произведения, отстаивая свою точку зрения, оценивая поведение, поступки героев, позицию автора; 8.4.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников и другие) с точки зрения полноты и глубины раскрытия темы, композиционного единства и фактологической точности
--	--	----------------------	--

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Русская литература» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию (уменьшение на 1 час)

9 класс:

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
Странности любви	1. У. Шекспир. Сонеты 2. П.Н. Васильев. «И имя твоё...» и другие стихотворения 3. А.С. Пушкин. Лирика, «Цыганы» 4. И.С. Тургенев. «Ася» 5. А.И. Куприн. «Олеся»	Понимание и ответы на вопросы	9.1.1.1 понимать термины: романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпитафия, прототип, автобиографизм; 9.1.4.1 составлять сложный цитатный план; 9.1.5.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, используя разные приемы цитирования; 9.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты
		Анализ и интерпретация	9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о проблематике; 9.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять значение вставных эпизодов; 9.2.5.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий; 9.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы,

			перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм)
		Оценка и сравнительный анализ	9.4.1.1 участвовать в обсуждении произведения, отстаивая свою точку зрения, оценивая поведение, поступки героев, позицию автора
2 четверть			
Тема маленького человека	1. Н.В. Гоголь. «Шинель» 2. Ф.М. Достоевский. «Бедные люди» 3. Л.Н. Толстой. «После бала». 4. А.И. Куприн. «Гранатовый браслет»	Понимание и ответы на вопросы	
		Анализ и интерпретация	9.2.1.1 определять жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма); 9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о проблематике; 9.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять значение вставных эпизодов; 9.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм); 9.2.9.1 писать творческие работы (письмо литературному герою, сценарии), выражая отношение к герою, его поступкам, используя изобразительные средства
		Оценка и сравнительный анализ	9.4.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями других видов искусства, характеризуя специфические средства создания образов в разных видах искусства
3 четверть			
Сатира на общество	1. А.С. Грибоедов. «Горе от ума» 2. Н.В. Гоголь. «Мертвые души»	Понимание и ответы на вопросы	9.1.1.1 понимать термины: романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 9.1.5.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, используя разные приемы цитирования; 9.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты

		Анализ и интерпретация	9.2.4.1 анализировать эпизоды произведений, объяснять их связь с проблематикой и роль в развитии сюжета; 9.2.5.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий; 9.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизми)
		Оценка и сравнительный анализ	9.4.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями других видов искусства, характеризуя специфические средства создания образов в разных видах искусства; 9.4.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/жанру, учитывая особенности национальной культуры
4 четверть			
Тайны человеческой души	1. А.С. Пушкин. «Пиковая дама» 2. А.П. Чехов «Ионыч», «Человек в футляре» (по выбору учителя) 3. Н.С. Лесков. «Жемчужное ожерелье»	Понимание и ответы на вопросы	9.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, отражающие тематику произведения; 9.1.4.1 составлять сложный цитатный план
		Анализ и интерпретация	9.2.1.1 определять жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма); 9.2.4.1 анализировать эпизоды произведений, объяснять их связь с проблематикой и роль в развитии сюжета; 9.2.6.1 анализировать систему образов, хронотоп, структуру произведения и оформлять своё представление с помощью различных способов свёртывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, формулы, диаграммы); 9.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям; 9.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса

		(риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм); 9.2.9.1 писать творческие работы (письмо литературному герою, сценарии), выражая отношение к герою, его поступкам, используя изобразительные средства
	Оценка и сравнительный анализ	9.4.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/жанру, учитывая особенности национальной культуры; 9.4.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников и другие) с точки зрения полноты и глубины раскрытия темы, композиционного единства и фактологической точности

3. Казахский язык и литература

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі және әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

7-сынып

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат) (27 сағат)			
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - қазақ тілін оқып-үйренеміз. Үштілді білу – үлкен өнер	М.Жұмабаев «Қазақ тілі» өлеңі	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну,

			қолдана білу; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
Уақыт – ұлы күш	Абай Құнанбаев«Сағаттың шықылдағы емес ермек»	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші-тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (нұсқаулық) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
Жердегі климаттық	Д. Дефо	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің

өзгерістер	«Робинзон Крузо» романы (үзінді)		негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2- тоқсан (40 сағат) 24 сағат			
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы	Б. Ұзақов «Жантаза»	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 талап етудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген

			мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттық-таулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Туған өлке публицистика беттерінде		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер);

			оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Спорт және денсаулық күтімі	Т.Нұрмағанбетов «Он төрт жасар жігіт»	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.2.1 өтініш жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Ұқсатым. Сән. Талғам.	Ақан сері «Жігіт сипаты», «Қыз сипаты»	Тыңдалым	7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау;

			7.1.3.1 әлеуметті-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.2.1 бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (нұсқаулық, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3- тоқсан (50 сағат) 30 сағат			
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау – мәдениет	Жюль Верн «Әлемді сексен күн ішінде шарлау» романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.1.1 терминдер мен неологизмдерді орынды

			қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, түйіндемежазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің қалау рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Музыка. Қазақтың киелі домбырасы	І.Жансүгіров «Күйші» поэмасы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші →тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.1.6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және

			жазба жұмыстарда орындықолдану.
Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі	Ғ.Мұстафин «Шығанақ» романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.7 септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!	М.Мақатев«Наурыз»	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен

			сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттықтаулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлассалалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан (35 сағат) 21 сағат			
Жастықтың оты қайдасың?	М.Жұмабаев «Мен жастарға сенемін» өлеңі	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.2.1 талапету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша

			сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында қарсылықты салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
«Менің туған өлкем» электрондық энциклопедиясы		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	<i>Майкл Х.Харт «100 ұлы адам» атты кітабынан - «Альберт</i>	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты

	Эйнштейн»		қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуника- тивтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Батыр туса – ел ырысы	Ә. Нұршайықов «Аңыз бен ақиқат» (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттықтаулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз

		ойын дәлелдеп жеткізу
	Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
	Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4) 8-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат) 27 сағат			
Білім. Ғылым. Инновация	Т. Сұлтанбеков «Ғажайып планета» әңгімесі (үзінді) О.Сүлейменов «Қыш кітап»	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтін-дердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 болжалдық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Сауда жасай білесің бе?	Абай	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық,

	Құнанбаев «Базарға қарап тұрсам әркім барар»		драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Жаһандық энергетикалық дағдарыс	Ш.Айтматов «Кассандра таңбасы»	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу

			және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақалажазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
2 -тоқсан (40 сағат) 24 сағат			
Достық пен татулық - таптырмас бақыт	Т. Айбергенов «Бір тойым бар»	Тыңдалым	8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау

		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатындығын белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	С. Мұқанов «Саятшы Ораз» әңгімесі Д.Исабеков «Ескерткіш»	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

Қазақстанның су ресурстары	Ә. Нұрпейісов «Қан мен тер»	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау
		Айтылым	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3- тоқсан (50 сағат) 30 сағат			
Тарихи тұлғалар тағылымы	Т.Әлімқұлов «Қараой» әңгіме Ш.Мұртаза «Қызыл жебе»	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай

			отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау

		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Биоалуан түрлілік. Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер	М.Әуезов«Көкс ерек»	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру.
		Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану; 8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы

			мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері	Б.Ж.Болайұлы «Қазақы наурызнама» (үзінді).	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4- тоқсан (35 сағат) 21 сағат			
«Мәңгілік елдің нұрлы жолы!»	Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан жолы» (үзінді)	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын

			талдау.
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында талғаулысалалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Ринат Зайтов пен Аманғазы Кәріпжанов айтысы. С.Аронұлы «Сүйінбай мен Қатағанның айтысы»	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін

			сақтап, пікір жазу; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстан - Байқоңыр-Ғарыш	Нұртөре Жүсіп «Қыран қазақ» (деректі әңгіме)	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

9-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат)			
Қазақ жазуының даму жолы	«Күлтегін» жыры	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік	9.5.1.1 өздік етістің қызметін

		бағдар	білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жолың болсын, жолаушы	М. Мақатаев «Ертең біз жол жүреміз»	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, нұсқаулық жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Көшпенділер мәдениеті. Қазақтың халық күнтізбесі	І. Есенберлин «Көшпенділер» (үзінді)	Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 мәтіннің мақсаты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9.1.6.1 кесте мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және

			поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақалажазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
2 -тоқсан (40 сағат)			
Заң – қоғамның тірегі	Айбатыр Сейтак «Азат елдің ар-намысы – Ата Заң»	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, тезис) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу

		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы.	Маралтай Ыбыраев «Елбасыма»	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолужазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	Қ.Аманжолов «Жас дәурен»	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу;

			9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3-тоқсан (50 сағат)			
ЭКСПО-2017 – Қазақстан белесі	Н.Ә.Назарбаев «Тәуелсіздік толғауы»	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау,

			қорытынды жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақалажазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Биотехнология жаңалықтары	Сахиев Жүніс «Уақыт қайтарымы»	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсаты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу;

			9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (шартты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Болашақ энергия көздері.	Медеу Сәрсек «Жетінші толқын»	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (қарсылықтыбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Алаш идеясы мен қайраткерлері	Д.Әшімханов «Бес арыс»	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну,

	кітабынан үзінді		ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолужазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мезгілбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4- тоқсан (35 сағат)			
Жаһандық мәселе: демография	Абай Құнанбай ұлы «Адамның кейбір кездері»	Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу;

			9.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (себеп) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Роботтар мен киборгтар әлемі	Айзек Азимов «Мен - роботпын» жинағынан үзінді	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра

			отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (қимыл-сынбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстандағы туризм және экотуризм	І.Жансүгіров «Жетісу суреттері»	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, аннотация, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация, нұсқаулық жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4. Английский язык

Долгосрочный план по учебному предмету «Английский язык»
для 7-8 классов основного среднего образования

1) grade 7. Всего 170 часов, в неделю 5 часов

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
Hobbies and Leisure	Content	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics; 7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;

		<p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a</p>

		wide range of familiar general and curricular topics
Communication and Technology	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 respect different points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics; 7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including

		some extended texts
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Reading for Pleasure 1	Content	<p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion</p>
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in

		<p>extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks</p>
	Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>7.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p>

		<p>7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics</p>
Term 2		
Holidays and Travel	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p>

		7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics; 7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy
	Use of English	7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough; 7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles; 7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics; 7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use

		defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics
Space and Earth	Content	<p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and</p>

		syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough; 7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;

		<p>7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project 1	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognise the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check</p>

		meaning and extend understanding
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles; 7.6.4.1 use a variety of determiners including neither, either, on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics
Term 3		
Reading for Pleasure 2	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of

		<p><i>general and curricular topics;</i> 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics</p>
	Use of English	<p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many,</p>

		<p>none any, enough;</p> <p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.4.1 use a variety of determiners including neither, either, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics</p>
Entertainment and Media	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.10.1.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognise the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p>

		<p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
	Writing	<p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy</p>
	Use of English	<p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.13.1 use a variety of modal forms for different</p>

		functions on a range of familiar general and curricular topics
Natural Disasters	Content	<p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>7.10.1.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing</p>

		<p>range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres</p>
	Writing	<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general curricular topics topics and some;</p> <p>7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics</p>
	Use of English	<p>7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a</p>

		wide range of familiar general and curricular topics
Term 4		
Healthy Habits	Content	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple, short texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a

		<p>limited range of written genres in familiar general and curricular topics ;</p> <p>7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy</p>
	Use of English	<p>7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough;</p> <p>7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics</p>
Clothes and Fashion	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.6.1 deduce meaning from context with little support</p>

		<p>in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres</p>
Speaking		<p>7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics; 7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics</p>
Reading		<p>7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
Writing		<p>7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics; 7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>

	Use of English	<p>7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles;</p> <p>7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project 2	Content	<p>7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>7.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>7.10.1.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.5.1 recognise the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics;</p> <p>7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to</p>

		what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 7.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short, simple texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough; 7.6.4.1 use a variety of determiners including neither, either, on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics

2) grade 8:

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
Our World	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive

	<p>feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres</p>
Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p>

		<p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics</p>
Daily Life and Shopping	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p>

	<p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion</p>
Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics</p>
Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts</p>
Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and</p>

		<p>curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics</p>
Reading for Pleasure 1	Content	<p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p>

		<p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres</p>
	Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres</p>
	Writing	<p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures</p>

		<p>including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics</p>
Term 2		
Entertainment and Media	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no</p>

		support in extended talk on a growing range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics
	Reading	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics; 8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics; 8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics
	Use of English	8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;

		<p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics</p>
Sport, Health and Exercise	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p>

		<p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of</p>

		<p>familiar general topics and some curricular topics; 8.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project 1	Content	<p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.6.1 organize and present information clearly to others; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings</p>
	Listening	<p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognise the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p>

		<p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended text;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p>

		8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics
Term 3		
Reading for Pleasure 2	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres
	Speaking	8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of

		<p>familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>8.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects</p>
	Writing	<p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.5.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics;</p>

		<p>8.5.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a...that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics</p>
The Natural World	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.6.1 organize and present information clearly to others;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range</p>

		of general and curricular topics
	Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar</p>

		<p>general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics</p>
Travel and Transport	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>8.1.1.10 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics,</p>

		<p>including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little - support on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p>

		8.6.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives; use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics
Term 4		
Food and Drink	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres
	Speaking	8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;

		<p>8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres</p>
	Writing	<p>8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics</p>
	Use of English	<p>8.5.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and</p>

		<p>begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics</p>
The World of Work	Content	<p>8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>8.1.3.1 respect differing points of view;</p> <p>8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>8.1.6.1 organise and present information clearly to others;</p> <p>8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
	Listening	<p>8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
	Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics;</p> <p>8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics</p>
	Reading	<p>8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics,</p>

		including some extended texts; 8.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.3.2 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics; 8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics; 8.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
	Use of English	8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics 8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics
Independent project 2	Content	8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.6.1 organize and present information clearly to others;

	<p>8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion;</p> <p>8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world</p>
Listening	<p>8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.5.1 recognise the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics</p>
Speaking	<p>8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics;</p> <p>8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;</p> <p>8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks;</p> <p>8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p>
Reading	<p>8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;</p> <p>8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended text;</p> <p>8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres;</p> <p>8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding</p>
Writing	<p>8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported</p>

		<p>when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics;</p> <p>8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy</p>
	Use of English	<p>8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as...as, much ...than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs. Use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics</p>

5. Алгебра

Долгосрочный план по учебному предмету «Алгебра» для 7-8 классов уровня основного среднего образования

1) 7 класс. Всего 68 часов, 2 часа в неделю

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
----------------------------	--	---------------

1 четверть		
Повторение курса математики 5-6 классов		
Степень с целым показателем	Степень с натуральным показателем и ее свойства	7.1.2.1 - знать определение степени с натуральным показателем и её свойства; 7.1.2.2 - определять, какой цифрой оканчивается значение степени числа; 7.1.2.15 - применять свойства степени с натуральным показателем;
	Степень с целым показателем и ее свойства	7.1.2.3 - знать определение степени с нулевым и целым отрицательным показателем и её свойства; 7.1.2.4 - находить числовое значение степени с целым показателем и представлять заданные числа в виде степени; 7.1.2.6 - находить допустимые значения переменных в основании степени с нулевым показателем; 7.2.1.1 - применять свойства степени с целым показателем при нахождении значений числовых выражений;
	Преобразование выражений, содержащих степени	7.1.2.5 - применять свойства степеней для упрощения алгебраических выражений;
	Стандартный вид числа	7.1.1.1 - записывать числа в стандартном виде; 7.1.2.7 - выполнять арифметические действия над числами, записанными в стандартном виде; 7.1.2.8 - находить значащую часть и порядок числа, записанного в стандартном виде; 7.1.2.9 - сравнивать числа, записанные в стандартном виде; 7.1.2.10 - переводить величины из одних единиц измерения в другие и записывать результаты в стандартном виде; 7.1.2.11 - находить приближённые значения величин и записывать их в стандартном виде; 7.1.2.12 - вычислять абсолютную и относительную погрешности приближённых значений величин; 7.1.2.13 - выполнять приближенные вычисления с использованием калькулятора;
Многочлены	Одночлены и действия над ними. Степень и стандартный вид одночлена	7.2.1.2 - знать определение одночлена, находить его коэффициент и степень; 7.2.1.3 - записывать одночлен в стандартном виде;

		7.2.1.4 - выполнять умножение одночленов и представлять одночлен в виде произведения множителей;
	Многочлены. Степень и стандартный вид многочлена	7.2.1.5 - знать определение многочлена и находить его степень; 7.2.1.6 - приводить многочлен к стандартному виду;
	Действия над многочленами	7.2.1.7 - выполнять сложение и вычитание многочленов; 7.2.1.8 - выполнять умножение многочлена на одночлен; 7.2.1.9 - выполнять умножение многочлена на многочлен;
	Разложение многочлена на множители	7.2.1.12 - раскладывать алгебраические выражения на множители вынесением общего множителя за скобки и способом группировки;
	Тождественные преобразования выражений	7.2.1.13 - выполнять тождественные преобразования алгебраических выражений с помощью действий над многочленами, разложения многочлена на множители;
2 четверть		
Функция. График функции	Функция и график функции	7.4.1.1 - усвоить понятия функции и графика функции; 7.4.1.2 - знать способы задания функции; 7.4.1.3 - находить область определения и множество значений функции с помощью графика;
	Линейная функция и её график	7.4.1.4 - знать определение функции $y = kx$, строить её график и устанавливать его расположение в зависимости от k ; 7.4.1.5 - знать определение линейной функции $y = kx + b$, строить её график и устанавливать его расположение в зависимости от значений k и b ; 7.4.1.6 - находить точки пересечения графика линейной функции с осями координат (без построения графика); 7.4.1.7 - определять знаки k и b линейной функции $y = kx + b$, заданной графиком;
	Взаимное расположение графиков линейных функций	7.4.1.8 - обосновывать взаимное расположение графиков линейных функций в зависимости от значений их коэффициентов; 7.4.1.9 - задавать формулой линейную функцию, график которой параллелен

		графику данной функции или пересекает его;
	Решение системы линейных уравнений с двумя переменными графическим способом	7.4.2.4 - решать системы линейных уравнений графическим способом;
	Функции вида $y=ax^2$, $y=ax^3$ и $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$, их графики и свойства	7.4.1.10 - строить график функции $y=ax^2$ ($a \neq 0$) и знать её свойства; 7.4.1.11 - строить график функции $y=ax^3$ ($a \neq 0$) и знать её свойства; 7.4.1.12 - строить график функции $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$ и знать её свойства;
Элементы статистики	Вариационные ряды	7.3.3.1 - усвоить понятия генеральной совокупности, случайной выборки, вариационного ряда, варианты;
	Абсолютная частота и относительная частота. Таблица частот	7.3.3.2 - вычислять абсолютную и относительную частоты варианты; 7.3.3.3 - собирать статистические данные и представлять их в табличном виде; 7.3.3.4 - представлять выборку в виде частотной таблицы; 7.3.3.5 - проверять данные таблицы на непротиворечивость;
	Полигон частот	7.3.3.6 - представлять результаты выборки в виде полигона частот; 7.3.3.7 - анализировать статистическую информацию, представленную в виде таблицы или полигона частот;
3 четверть		
Формулы сокращённого умножения	Формулы сокращённого умножения	7.2.1.10 - знать и применять формулы сокращённого умножения $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$; $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$; 7.2.1.11 - знать и применять формулы сокращённого умножения $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2)$; $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$
	Преобразования выражений с помощью формул сокращённого умножения	7.1.2.14 - использовать формулы сокращённого умножения для рационального счёта; 7.2.1.14 - раскладывать алгебраические выражения на множители с помощью формул сокращённого умножения; 7.2.1.15 - выполнять тождественные преобразования алгебраических выражений с помощью формул

		сокращённого умножения;
	Решение текстовых задач	7.4.3.1 - составлять математическую модель по условию задачи; 7.4.2.2 - решать текстовые задачи, с помощью составления уравнений;
4 четверть		
Алгебраическая дробь	Алгебраическая дробь и её основное свойство	7.2.1.16 - распознавать алгебраические дроби; 7.2.1.17 - находить область допустимых значений переменных в алгебраической дроби; 7.2.1.18 - применять основное свойство алгебраической дроби $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$;
	Действия над алгебраическими дробями	7.2.1.19 - выполнять сложение и вычитание алгебраических дробей; 7.2.1.20 - выполнять умножение и деление, возведение в степень алгебраических дробей;
	Тождественные преобразования алгебраических выражений	7.2.1.21 - выполнять преобразования алгебраических выражений;
Повторение курса алгебры 7 класса		

1) 8класс

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
1 четверть		
Повторение курса алгебры 7 класса		
Квадратные корни и иррациональные выражения	Действительные числа	8.1.1.1 - усвоить понятия иррационального и действительного чисел;
	Квадратный корень	8.1.1.2 - знать определения и различать понятия квадратного корня и арифметического квадратного корня; 8.1.2.1 - применять свойства арифметического квадратного корня; 8.1.2.2 - оценивать значение квадратного корня;
	Преобразования выражений, содержащих квадратные корни	8.1.2.3 - выносить множитель из-под знака корня и вносить множитель под знак корня; 8.1.2.4 - освобождать от иррациональности знаменатель дроби; 8.1.2.5 - выполнять преобразования выражений, содержащих квадратные корни; 8.1.2.6 - сравнивать действительные

		числа;
	Функция $y = \sqrt{x}$, ее график и свойства	8.4.1.1 - знать свойства функции $y = \sqrt{x}$ и строить её график; 8.4.1.4 - находить значения функции по заданным значениям аргумента и находить значение аргумента по заданным значениям функции;
2 четверть		
Квадратные уравнения	Квадратное уравнение	8.2.2.1 - знать определение квадратного уравнения; 8.2.2.2 - различать виды квадратных уравнений;
	Решение квадратных уравнений	8.2.2.3 - решать квадратные уравнения; 8.2.2.4 - применять теорему Виета;
	Квадратный трёхчлен	8.2.1.1 - усвоить понятие корня квадратного трехчлена; 8.2.1.2 - выделять полный квадрат двучлена из трехчлена; 8.2.1.3 - раскладывать квадратный трехчлен на множители;
	Решение уравнений	8.2.2.5- решать квадратные уравнения, содержащие переменную под знаком модуля; 8.2.2.6 - решать дробно-рациональные уравнения; 8.2.2.7 - решать уравнения, приводимые к квадратным уравнениям;
3 четверть		
Квадратные уравнения	Решение текстовых задач	8.4.2.1 - решать текстовые задачи с помощью квадратных уравнений; 8.4.2.2 - решать текстовые задачи с помощью дробно-рациональных уравнений;
Квадратичная функция	Квадратичная функция и её график	8.4.1.2 - знать свойства и строить графики квадратичных функций вида $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$, $y=a(x-m)^2+n$, $a \neq 0$; 8.4.1.3 - знать свойства и строить график квадратичной функции вида $y = ax^2 + bx + c$, $a \neq 0$; 8.4.1.4 - находить значения функции по заданным значениям аргумента и находить значение аргумента по заданным значениям функции;
	Решение текстовых задач	8.4.3.1 - составлять математическую модель по условию задачи;
Элементы статистики	Полигон частот, гистограмма частот	8.3.3.1 - представлять результаты выборки в виде интервальной таблицы частот; 8.3.3.2 - представлять данные интервальной таблицы частот в виде

		гистограммы частот;
	Среднее значение. Дисперсия. Стандартное отклонение	8.3.3.3 - знать определение накопленной частоты; 8.3.3.4 - анализировать информацию по статистической таблице, полигону частот, гистограмме; 8.3.3.5 - знать определения и формулы для вычисления дисперсии и стандартного отклонения;
4 четверть		
Неравенства	Квадратное неравенство	8.2.2.8 - решать квадратные неравенства;
	Рациональное неравенство	8.2.2.9 - решать рациональные неравенства;
	Решение систем неравенств	8.2.2.10 - решать системы из двух неравенств, одно из которых линейное, а второе – квадратное;
Повторение курса алгебры 8 класса		

Долгосрочный план по учебному предмету «Алгебра» для 7-8 классов уровня основного среднего образования

7 класс. Всего 136 часов, 4 часа в неделю

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
1 четверть		
Повторение курса математики 5-6 классов		
Степень с целым показателем	Степень с натуральным показателем и ее свойства	7.1.2.1 - знать определение степени с натуральным показателем и её свойства; 7.1.2.2 - определять, какой цифрой оканчивается значение степени числа; 7.1.2.15 - применять свойства степени с натуральным показателем; 7.4.2.3 - оценивать, как изменяются площадь квадрата и объём куба при изменении их линейных размеров;
	Степень с целым показателем и ее свойства	7.1.2.3 - знать определение степени с нулевым и целым отрицательным показателем и её свойства; 7.1.2.4 - находить числовое значение степени с целым показателем и представлять заданные числа в виде степени; 7.1.2.6 - находить допустимые значения переменных в основании степени с нулевым показателем; 7.2.1.1 - применять свойства степени с

		целым показателем при нахождении значений числовых выражений;
	Преобразование выражений, содержащих степени	7.1.2.5 - применять свойства степеней для упрощения алгебраических выражений; 7.2.3.1 - определять закономерности и находить недостающие члены последовательности, содержащей степени;
	Стандартный вид числа	7.1.1.1 - записывать числа в стандартном виде; 7.1.2.7 - выполнять арифметические действия над числами, записанными в стандартном виде; 7.1.2.8 - находить значащую часть и порядок числа, записанного в стандартном виде; 7.1.2.9 - сравнивать числа, записанные в стандартном виде; 7.1.2.10 - переводить величины из одних единиц измерения в другие и записывать результаты в стандартном виде; 7.1.2.11 - находить приближённые значения величин и записывать их в стандартном виде; 7.1.2.12 - вычислять абсолютную и относительную погрешности приближённых значений величин; 7.1.2.13 - выполнять приближенные вычисления с использованием калькулятора;
	Решение текстовых задач	7.4.2.1 - решать задачи, в которых величины выражены очень большими или очень малыми числами;
Многочлены	Одночлены и действия над ними. Степень и стандартный вид одночлена	7.2.1.2 - знать определение одночлена, находить его коэффициент и степень; 7.2.1.3 - записывать одночлен в стандартном виде; 7.2.1.4 - выполнять умножение одночленов и представлять одночлен в виде произведения множителей;
	Многочлены. Степень и стандартный вид многочлена	7.2.1.5 - знать определение многочлена и находить его степень; 7.2.1.6 - приводить многочлен к стандартному виду;
	Действия над многочленами	7.2.1.7 - выполнять сложение и вычитание многочленов; 7.2.1.8 - выполнять умножение многочлена на одночлен; 7.2.1.9 - выполнять умножение многочлена на многочлен;

		7.2.1.22 - выполнять деление многочлена на многочлен; выполнять деление многочленов с остатком
	Разложение многочлена на множители	7.2.1.12 - раскладывать алгебраические выражения на множители способом вынесения общего множителя за скобки и способом группировки;
	Тождественные преобразования выражений	7.2.1.13 - выполнять тождественные преобразования алгебраических выражений с помощью действий над многочленами, разложения многочлена на множители;
2 четверть		
Функция. График функции	Функция и график функции	7.4.1.1 - усвоить понятия функции и графика функции; 7.4.1.2 - знать способы задания функции; 7.4.1.3 - находить область определения и множество значений функции;
	Линейная функция и её график	7.4.1.4 - знать определение функции $y = kx$, строить её график и устанавливать его расположение в зависимости от k ; 7.4.1.5 - знать определение линейной функции $y = kx + b$, строить её график и устанавливать его расположение в зависимости от значений k и b ; 7.4.1.6 - находить точки пересечения графика линейной функции с осями координат (без построения графика); 7.4.1.7 - определять знаки k и b линейной функции $y = kx + b$, заданной графиком;
	Взаимное расположение графиков линейных функций	7.4.1.8 - обосновывать взаимное расположение графиков линейных функций в зависимости от значений их коэффициентов; 7.4.1.9 - задавать формулой линейную функцию, график которой параллелен графику данной функции или пересекает его;
	Решение системы линейных уравнений с двумя переменными графическим	7.4.2.4 - решать системы линейных уравнений графическим способом;

	способом	
	Функции вида $y=ax^2$, $y=ax^3$ и $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$, их графики и свойства	<p>7.4.1.10 - строить график функции $y=ax^2$ ($a \neq 0$) и знать её свойства;</p> <p>7.4.1.11 - строить график функции $y=ax^3$ ($a \neq 0$) и знать её свойства;</p> <p>7.4.1.12 - строить график функции $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$ и знать её свойства;</p> <p>7.4.1.13 - строить графики кусочно-заданных функций;</p> <p>7.4.1.14 - строить график функций, переменная которой находится под знаком модуля;</p> <p>7.4.1.15 – знать и строить график функции $y = [x]$ и $y = \{x\}$;</p> <p>7.4.3.3 – применять вычислительную технику и программное обеспечение для решения математических задач</p>
Элементы статистики	Вариационные ряды	7.3.3.1 - усвоить понятия генеральной совокупности, случайной выборки, вариационного ряда, варианты;
	Абсолютная частота и относительная частота. Таблица частот	<p>7.3.3.2 - вычислять абсолютную и относительную частоты варианты;</p> <p>7.3.3.3 - собирать статистические данные и представлять их в табличном виде;</p> <p>7.3.3.4 - представлять выборку в виде частотной таблицы;</p> <p>7.3.3.5 - проверять данные таблицы на непротиворечивость;</p>
	Полигон частот	<p>7.3.3.6 - представлять результаты выборки в виде полигона частот;</p> <p>7.3.3.7 - анализировать статистическую информацию, представленную в виде таблицы или полигона частот;</p>
3 четверть		
Формулы сокращённого умножения	Формулы сокращённого умножения	<p>7.2.1.10 - знать и применять формулы сокращённого умножения</p> $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b);$ $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2;$ <p>7.2.1.11 - знать и применять формулы сокращённого умножения</p> $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2);$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ <p>7.2.1.10 - знать и применять формулы квадрата алгебраической суммы нескольких слагаемых</p>
	Преобразования выражений с помощью формул сокращённого умножения	7.1.2.14 - использовать формулы сокращённого умножения для рационального счёта;

		7.2.1.14 - раскладывать алгебраические выражения на множители с помощью формул сокращённого умножения; 7.2.1.15 - выполнять тождественные преобразования алгебраических выражений с помощью формул сокращённого умножения;
	Решение текстовых задач	7.4.3.1 - составлять математическую модель по условию тестовой задачи; 7.4.2.2 - решать текстовые задачи, с помощью составления уравнений и неравенств;
3 4 четверть		
Алгебраическая дробь	Алгебраическая дробь и её основное свойство	7.2.1.16 - распознавать алгебраические дроби; 7.2.1.17 - находить область допустимых значений переменных в алгебраической дроби; 7.2.1.18 - применять основное свойство алгебраической дроби $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$;
	Действия над алгебраическими дробями	7.2.1.19 - выполнять сложение и вычитание алгебраических дробей; 7.2.1.20 - выполнять умножение и деление, возведение в степень алгебраических дробей;
	Тождественные преобразования алгебраических выражений	7.2.1.21 - выполнять преобразования алгебраических выражений;
Повторение курса алгебры 7 класса		

1) 8 класс

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
1 четверть		
Повторение курса алгебры 7 класса		
Квадратные корни и иррациональные выражения	Действительные числа	8.1.1.1 - усвоить понятия иррационального и действительного чисел;
	Квадратный корень	8.1.1.2 - знать определения и различать понятия квадратного корня и арифметического квадратного корня; 8.1.2.1 - применять свойства арифметического квадратного корня; 8.1.2.2 - оценивать значение квадратного корня;
	Преобразования выражений, содержащих квадратные корни	8.1.2.3 - выносить множитель из-под знака корня и вносить множитель под знак корня;

		8.1.2.4 - освобождать от иррациональности знаменатель дроби; 8.1.2.5 - выполнять преобразования выражений, содержащих квадратные корни; 8.1.2.6 - сравнивать действительные числа;
	Функция $y = \sqrt{x}$, ее график и свойства	8.4.1.1 - знать свойства функции $y = \sqrt{x}$ и строить её график; 8.4.1.4 - находить значения функции по заданным значениям аргумента и находить значение аргумента по заданным значениям функции; 8.4.3.3 – применять вычислительную технику и программное обеспечение для решения математических задач
2 четверть		
Квадратные уравнения	Квадратное уравнение	8.2.2.1 - знать определение квадратного уравнения; 8.2.2.2 - различать виды квадратных уравнений;
	Решение квадратных уравнений	8.2.2.4 - решать квадратные уравнения; 8.2.2.5 – знать и применять теорему Виета;
	Квадратный трёхчлен	8.2.1.1 - усвоить понятие корня квадратного трехчлена; 8.2.1.2 - выделять полный квадрат двучлена из трехчлена; 8.2.1.3 - раскладывать квадратный трехчлен на множители;
	Решение уравнений	8.2.2.5 – решать уравнения вида $ ax^2 + bx + c = 0$; $ax^2 + b x + c = 0$ 8.2.2.6 - решать дробно-рациональные уравнения; 8.2.2.7 - решать уравнения, приводимые к квадратным уравнениям; 8.2.2.12 - решать квадратные уравнения с параметрами;
3 четверть		
Квадратные уравнения	Решение текстовых задач	8.4.2.1 - решать текстовые задачи с помощью квадратных уравнений; 8.4.2.2 - решать текстовые задачи с помощью дробно-рациональных уравнений; 8.4.3.2 – составляет и применяет математическую модель для решения различных прикладных задач
Квадратичная функция	Квадратичная функция и её график	8.4.1.2 - знать свойства и строит графики квадратичных функций вида $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$, $y=a(x-m)^2+n$, $a \neq 0$; 8.4.1.3 - знать свойства и строит

		<p>график квадратичной функции вида $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$;</p> <p>8.4.1.4 - находить значения функции по заданным значениям аргумента и находить значение аргумента по заданным значениям функции;</p> <p>8.4.1.5 - строит график функции вида $y = ax^2 + b x + c, a \neq 0$;</p>
	Решение текстовых задач	<p>8.4.2.3 - использовать квадратичную функцию для решения прикладных задач;</p> <p>8.4.3.1 - составлять математическую модель по условию задачи;</p>
Элементы статистики	Полигон частот, гистограмма частот	<p>8.3.3.1 - представлять результаты выборки в виде интервальной таблицы частот;</p> <p>8.3.3.2 - представлять данные интервальной таблицы частот в виде гистограммы частот;</p>
	Среднее значение. Дисперсия. Стандартное отклонение	<p>8.3.3.3 - знать определение накопленной частоты;</p> <p>8.3.3.4 - анализировать информацию по статистической таблице, полигону частот, гистограмме;</p> <p>8.3.3.5 - знать определения и формулы для вычисления дисперсии и стандартного отклонения;</p>
4 четверть		
Неравенства	Квадратное неравенство	<p>8.2.2.8 - решать квадратные неравенства;</p> <p>8.2.2.13 - решать квадратные неравенства, содержащие переменную под знаком модуля;</p> <p>8.2.2.14 - решать квадратные неравенства с параметрами;</p>
	Рациональное неравенство	8.2.2.9 - решать рациональные неравенства;
	Решение систем неравенств	<p>8.2.2.10 - решать системы из двух неравенств, одно из которых линейное, а второе – квадратное;</p> <p>8.2.2.11 - решать системы и совокупности двух квадратных неравенств;</p>
Повторение курса алгебры 8 класса		

6. Геометрия

Долгосрочный план по учебному предмету «Геометрия» для 7-8 классов уровня основного среднего образования

7 класс (всего 34 часа, 1 час в неделю)

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
1 четверть		
Начальные геометрические сведения	Основные понятия геометрии. Аксиомы. Теоремы	7.1.1.1 - знать основные фигуры планиметрии: точка, прямая; 7.1.1.5 - знать определения отрезка, луча, угла, треугольника, полуплоскости; 7.1.1.2 - знать и применять аксиомы принадлежности точек и прямых; 7.1.1.3 - понимать, чем отличается аксиома от теоремы; выделять условие и заключение теоремы; 7.1.2.1 - знать и применять аксиомы расположения точек на прямой и на плоскости (аксиома порядка); 7.1.1.6 - знать и применять аксиомы измерения отрезков и углов; 7.1.1.8 - знать и применять аксиомы откладывания отрезков и углов; 7.1.1.11 - знать аксиому существования треугольника, равного данному; 7.1.2.2 - знать аксиому параллельности прямых;
	Равенство фигур	7.1.1.7 - знать и применять определение и свойства равных фигур;
	Смежные и вертикальные углы, их свойства	7.1.1.9 - знать определения смежных и вертикальных углов; 7.1.1.10 - применять свойства вертикальных и смежных углов; 7.1.1.32 - знать понятие о перпендикуляре;
2 четверть		
Треугольники	Треугольник и его виды	7.1.1.13 - различать виды треугольников;
	Медианы, биссектрисы, высоты и средние линии треугольника	7.1.1.14 - знать элементы равностороннего, равнобедренного и прямоугольного треугольников; 7.1.1.12 - знать определение медианы, биссектрисы, высоты, серединного перпендикуляра и средней линии

		треугольника и изображать их; 7.1.1.15 - сравнивать расположение высот в остроугольном, прямоугольном и тупоугольном треугольниках;
	Признаки равенства треугольников	7.1.1.21 - знать признаки равенства треугольников; 7.1.1.22 - применять признаки равенства треугольников при решении задач на вычисление и на доказательство;
	Равнобедренный треугольник, его свойства и признаки	7.1.1.23 - применять свойства и признаки равнобедренного треугольника; 7.1.1.24 - применять свойства равностороннего треугольника при решении задач;
3 четверть		
Взаимное расположение прямых	Параллельные прямые, их признаки и свойства	7.1.2.3 - распознавать углы, образованные при пересечении двух прямых секущей; 7.1.2.4 - знать признаки параллельности прямых; 7.1.2.5 - применять признаки параллельности прямых при решении задач; 7.1.2.6 - знать свойства параллельных прямых; 7.1.2.7 - применять свойства параллельных прямых при решении задач;
	Сумма углов треугольника. Внешний угол треугольника	7.1.1.16 – знать теорему о сумме внутренних углов треугольника и следствия из неё; 7.1.1.17 - применять теорему о сумме внутренних углов треугольника и следствия из неё при решении задач; 7.1.1.18 - знать определение внешнего угла треугольника и теорему о внешнем угле треугольника; 7.1.1.19 - применять теорему о внешнем угле треугольника;
	Неравенство треугольника	7.1.1.20 - знать соотношение между сторонами и углами треугольника и применять его при решении задач; 7.1.3.1 - знать и применять неравенство треугольника;
	Признаки равенства прямоугольных треугольников. Свойства прямоугольного треугольника	7.1.1.25 - знать признаки равенства прямоугольных треугольников; 7.1.1.26 - применять признаки равенства прямоугольных треугольников при решении задач; 7.1.1.27 - применять свойства прямоугольного треугольника;

	Перпендикулярные прямые. Перпендикуляр, наклонная и её проекция	7.1.2.8 - усвоить понятие перпендикуляра, наклонной и проекции наклонной; 7.1.2.9 - применять теорему о единственности перпендикуляра к прямой; 7.1.2.10 - знать и применять свойства перпендикулярных прямых;
4 четверть		
Окружность. Геометрические построения	Окружность, круг, их элементы и части. Центральный угол	7.1.1.28 - знать определения окружности и круга, их элементов (центр, радиус, диаметр, хорда); 7.1.1.29 - знать и применять определение и свойства центрального угла; 7.1.1.30 - применять теоремы о перпендикулярности диаметра и хорды; 7.1.1.31 - знать определение геометрического места точек;
	Взаимное расположение прямой и окружности. Взаимное расположение двух окружностей	7.1.2.12 - анализировать случаи взаимного расположения прямой и окружности, двух окружностей;
	Касательная к окружности. Свойства касательных к окружности	7.1.2.11 - знать определения касательной и секущей к окружности; 7.1.2.13 - знать и применять свойства касательной к окружности при решении задач;
	Окружности, описанная около треугольника и вписанная в треугольник	7.1.2.14 - знать определения окружностей, вписанной в треугольник и описанной около треугольника; 7.1.2.15 - объяснять расположение центров окружностей, вписанной в треугольник и описанной около треугольника;
	Задачи на построение	7.1.2.16 - строить угол, равный данному, биссектрису угла, делить отрезок пополам; 7.1.2.17 - строить серединный перпендикуляр к отрезку, прямую, перпендикулярную к данной прямой; 7.1.2.18 - строить треугольник по заданным элементам;
Повторение курса геометрии 7 класса		

8 класс

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
----------------------------	--	---------------

1 четверть		
Повторение курса геометрии 7 класса		
Многоугольники. Исследование четырёхугольников	Многоугольник. Выпуклый многоугольник	8.1.1.1 - знать определения многоугольника, выпуклого многоугольника, элементов многоугольника; 8.1.1.2 – знать формулы суммы внутренних углов и суммы внешних углов многоугольника
	Параллелограмм, ромб, прямоугольник, квадрат, их свойства и признаки	8.1.1.3 - знать определение параллелограмма, 8.1.1.4 - применять свойства параллелограмма; 8.1.1.5 - применять признаки параллелограмма; 8.1.1.6 - знать определения прямоугольника, ромба и квадрата, их свойства и признаки
	Теорема Фалеса. Пропорциональные отрезки	8.1.1.7 - знать и применять теорему Фалеса; 8.1.1.8 - знать и применять теорему о пропорциональных отрезках; 8.1.1.9 - делить отрезок на n равных частей с помощью циркуля и линейки; 8.1.1.10 - строить пропорциональные отрезки;
	Трапеция, виды и свойства. Средние линии трапеции и треугольника.	8.1.1.11 - знать определение, виды и свойства трапеции; 8.1.1.12 - применять свойство средней линии треугольника; 8.1.1.13 - применять свойство средней линии трапеции;
	Замечательные точки треугольника	8.1.3.1 - знать и применять свойства медиан, биссектрис, высот и серединных перпендикуляров к сторонам треугольника;
	2 четверть	
Соотношения между сторонами и углами прямоугольного треугольника	Тригонометрические функции острого угла в прямоугольном треугольнике. Теорема Пифагора	8.1.3.2 - знать определения синуса, косинуса, тангенса и котангенса углов через отношения сторон в прямоугольном треугольнике; 8.1.3.3 - применять теорему Пифагора; 8.1.3.4 - применять свойства высоты в прямоугольном треугольнике, опущенной из вершины прямого угла на гипотенузу
	Основные тригонометрические тождества	8.1.3.21 - применять формулу $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ при решении задач; 8.1.3.22 - применять основные тригонометрические тождества; 8.1.3.23 - знать и применять

		<p>взаимосвязь между синусом, косинусом, тангенсом и котангенсом углов α и $(90^\circ - \alpha)$;</p> <p>8.1.3.24 - находить значения $\sin \alpha$, $\cos \alpha$, $\operatorname{tg} \alpha$ и $\operatorname{ctg} \alpha$ по данному значению одного из них;</p> <p>8.1.3.5 - строить угол по известному значению его синуса, косинуса, тангенса или котангенса;</p>
	Решение прямоугольных треугольников	<p>8.1.3.6 - использовать прямоугольный треугольник для вывода значений синуса, косинуса, тангенса и котангенса углов 30°, 45°, 60°;</p> <p>8.1.3.7 - применять значения синуса, косинуса, тангенса и котангенса углов 30°, 45°, 60° для нахождения элементов прямоугольного треугольника;</p> <p>8.1.3.8 - находить стороны и углы прямоугольного треугольника по двум заданным элементам;</p>
3 четверть		
Площади	Площадь фигуры и ее свойства	<p>8.1.3.9 - знать определение площади многоугольника и ее свойства;</p> <p>8.1.3.10 - знать определения равновеликих и равносторонних фигур;</p>
	Площади четырёхугольников и треугольников	<p>8.1.3.11 - применять формулы площади параллелограмма, ромба;</p> <p>8.1.3.12 - применять формулы площади треугольника;</p> <p>8.1.3.13 - применять формулы площади трапеции;</p>
4 четверть		
Прямоугольная система координат на плоскости	Метод координат на плоскости	<p>8.1.3.14 - вычислять расстояние между двумя точками на плоскости по их координатам;</p> <p>8.1.3.15 - находить координаты середины отрезка;</p> <p>8.1.3.16 - находить координаты точки, делящей отрезок в заданном отношении;</p> <p>8.1.3.17 - знать уравнение окружности с центром в точке (a, b) и радиусом r: $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$;</p> <p>8.1.3.18 - строить окружность по заданному уравнению;</p> <p>8.1.3.19 - записывать общее уравнение прямой и уравнение прямой, проходящей через две заданные точки:</p> $ax + by + c = 0, \quad \frac{x - x_1}{x_2 - x_1} = \frac{y - y_1}{y_2 - y_1}$

	Решение текстовых задач	8.1.3.20 - решение простейших задач в координатах;
Повторение курса геометрии 8 класса		

7. География

Долгосрочный план по учебному предмету «География» для 7-9 классов уровня основного среднего образования

7 класс, всего 34 часа, 1 час в неделю

Подраздел	Тема	Цели обучения. Обучающийся
1-четверть		
1 Методы географических исследований		
1.1 Исследования и исследования	Объекты географических исследований	7.1.1.1 определяет объекты исследования географии
	Развитие географической науки	7.1.1.2 характеризует и оценивает вклад путешественников и исследователей в развитие географической науки
	Источники географических данных	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
	Географические опыты	7.1.1.4 экспериментальным путем определяет свойства географических объектов
	Применение графических методов в географии	7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2 Картография и географические базы данных		
2.1 Географические карты	Применение географических картосхем	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме 7.2.1.2 показывает объекты географической номенклатуры на карте
2.2 Географические базы данных	Организация географических данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
3 Физическая география		
3.1 Литосфера	Строение и вещественный состав литосферы	7.3.1.1 определяет строение и вещественный состав литосферы

	Тектоническое строение Земли	7.3.1.2 показывает на карте и характеризует тектоническое строение Земли и размещение литосферных плит
	Литосферные катаклизмы	7.3.1.4 объясняет причины и следствия, распространение литосферных катаклизмов в мире и Казахстане
		7.3.1.5 на основе казахстанского компонента объясняет правила поведения при литосферных катаклизмах в литосфере
2-четверть		
3 Физическая география		
3.2 Атмосфера	Атмосфера и ее составные части	7.3.2.1 характеризует состав атмосферы
		7.3.2.2 графически представляет и объясняет строение и особенности слоев атмосферы
	Погода и метеорологические элементы	7.3.2.3 объясняет понятие «погода»
		7.3.2.4 на основе характеристики отдельных метеорологических элементов объясняет важность их изучения: температура, давление, ветер, облачность, осадки, влажность
		7.3.2.5 с применением метеорологических приборов измеряет и фиксирует отдельные метеорологические элементы: температура, давление, ветер, облачность, осадки, влажность
		7.3.2.6 на основе местного компонента составляет графические синоптические материалы на основе показателей отдельных метеорологических элементов: температура, давление, ветер, облачность, осадки, влажность
Неблагоприятные атмосферные явления	7.3.2.7 с дополнительным охватом местного компонента на основе анализа неблагоприятных атмосферных явлений предлагает пути защиты	
3 Физическая география		
3.3 Гидросфера	Гидросфера и ее составные части.	7.3.3.1 характеризует гидросферу и ее составные части
	Географическое положение Мирового океана	7.3.3.3 характеризует состав и географическое положение Мирового океана
		7.3.3.4 по плану характеризует океаны и их составные части
	Свойства вод Мирового океана	7.3.3.5 определяет факторы, влияющие на свойства океанической воды
Движения вод в океане	7.3.3.6 классифицирует и объясняет движение океанических вод	

	Бедствия, связанные с океаном. Проблемы Мирового океана	7.3.3.7 классифицирует опасности, связанные с океаническими и морскими водами, и предлагает пути защиты
3-четверть		
3 Физическая география		
3.4 Биосфера	Биосфера и ее составные части	7.3.4.1 определяет состав, строение, границы и свойства биосферы;
	Флора и фауна родного края	7.3.4.2 определяет представителей растительного и животного мира характерных для региона и называет тех представителей которые занесены в Красную книгу
	Типы почв в Казахстане	7.3.4.3 определяет распространение типов почв в Казахстане
7.3.4.4 с дополнительным охватом местного компонента оценивает почвенные ресурсы		
3. Физическая география		
3.5 Природно-территориальные комплексы	Формирование природно-территориальных комплексов	7.3.5.1 объясняет формирование природно-территориальных комплексов: географическая оболочка, материки и океаны, зоны и пояса, ландшафты
	Виды природно-территориальных комплексов	7.3.5.2 с дополнительным охватом местного компонента характеризует по плану природно-территориальные комплексы различного уровня
4 Социальная география		
4.1 География населения	Языковые семьи и группы народов мира	7.4.1.1 объясняет этнолингвистическую классификацию народов мира
	Религиозный состав населения мира	7.4.1.2 определяет религиозный состав населения мира и распространение религий
	Историко-культурные регионы мира	7.4.1.3 объясняет формирование историко-культурных цивилизационных регионов мира в связи с этническим и религиозным составом населения
	Межнациональное и межконфессиональное согласие	7.4.1.4 с дополнительным охватом казахстанского компонента доказывает необходимость межнационального и межконфессионального согласия и предлагает пути их формирования
4-четверть		
5 Экономическая география		
5.1 Природные ресурсы	Классификация природных ресурсов	7.5.1.1 классифицирует природные ресурсы
		7.5.1.2 с дополнительным охватом местного компонента анализирует закономерности

		распространения природных ресурсов
		7.5.1.3 показывает места концентрации природных ресурсов на карте
	Проблемы, связанные с освоением природных ресурсов	7.5.1.4 с дополнительным охватом местного компонента анализирует проблемы, связанные с освоением природных ресурсов, и предлагает пути их решения
5 Экономическая география		
5.2 Социально-экономические ресурсы	Транспортная инфраструктура	7.5.2.1 с дополнительным охватом казахстанского компонента оценивает важность элементов транспортной инфраструктуры на основе их характеристики
	Социальная инфраструктура	7.5.2.2 с дополнительным охватом казахстанского компонента оценивает важность элементов социальной инфраструктуры на основе их характеристики
5.3 Отраслевая и территориальная структура мирового хозяйства	Отрасли мирового хозяйства: сельское хозяйство и промышленность	7.5.3.1 классифицирует и объясняет важность отраслей хозяйства: сельское хозяйство и промышленность
6. Страноведение с основами политической географии		
6.1 Страны мира	Географическое положение стран мира	7.6.1.1 с дополнительным охватом казахстанского компонента классифицирует страны по их географическому положению
		7.6.1.2 с дополнительным охватом казахстанского компонента характеризует по плану географическое положение стран
	Экономико-географическое положение стран мира	7.6.1.3 с дополнительным охватом казахстанского компонента классифицирует страны по их экономико-географическому положению
		7.6.1.4 с дополнительным охватом казахстанского компонента характеризует экономико-географическое положение стран по плану
		7.6.1.5 с дополнительным охватом казахстанского компонента оценивает географическое, экономико-географическое положение стран
		7.6.1.6 с дополнительным охватом казахстанского компонента предлагает пути улучшения экономико-географического положения стран

Долгосрочный план по учебному предмету «География» для 7-9 классов уровня основного среднего образования

7 класс, всего 102 часа, 3 часа в неделю

Подраздел	Тема	Цели обучения. Обучающийся
1-четверть		
1 Методы географических исследований		
1.2 Исследования и исследователи	Объекты географических исследований	7.1.1.1 определяет объекты исследования географии
	Развитие географической науки	7.1.1.2 характеризует и оценивает вклад путешественников и исследователей в развитие географической науки
	Источники географических данных	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
	Географические опыты	7.1.1.4 экспериментальным путем определяет свойства географических объектов
	Полевые методы исследований	7.1.1.5 применяет методы полевых географических исследований, фиксирует, собирает, обрабатывает и анализирует данные
	Применение графических методов в географии	7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2 Картография и географические базы данных		
2.1 Географические карты	Применение географических картосхем	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
	Географическая номенклатура	7.2.1.2 показывает объекты географической номенклатуры на карте
2.2 Географические базы данных	Организация географических данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
3 Физическая география		
3.1 Литосфера	Строение и вещественный состав литосферы	7.3.1.1 определяет строение и вещественный состав литосферы
	Тектоническое строение Земли	7.3.1.2 показывает на карте и характеризует тектоническое строение Земли и размещение литосферных плит
	Тектонические движения литосферы	7.3.1.3 анализирует тектонические движения земной коры: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг
	Литосферные катаклизмы	7.3.1.4 объясняет причины и следствия, распространение литосферных

		катаклизмов в мире и Казахстане
		7.3.1.5 на основе казахстанского компонента объясняет правила поведения при литосферных катаклизмах в литосфере
1. Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
		7.2.1.2 показывает объекты географической номенклатуры на карте
	2.2. Географические базы данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
2-четверть		
3 Физическая география		
3.2 Атмосфера	Атмосфера и ее составные части	7.3.2.1 характеризует состав атмосферы
		7.3.2.2 графически представляет и объясняет строение и особенности слоев атмосферы
	Погода и метеорологические элементы	7.3.2.3 объясняет понятие «погода», «элементы и явления погоды», «условные знаки карты погоды», «воздушные массы».
		7.3.2.4 на основе характеристики отдельных метеорологических элементов объясняет важность их изучения: температура, давление, ветер, облачность, осадки, влажность
		7.3.2.5 с применением метеорологических приборов измеряет и фиксирует отдельные метеорологические элементы: температура, давление, ветер, облачность, осадки, влажность
		7.3.2.6 на основе местного компонента составляет графические синоптические материалы на основе показателей отдельных метеорологических элементов: температура, давление, ветер, облачность, осадки, влажность
	Неблагоприятные атмосферные явления	7.3.2.7 с дополнительным охватом местного компонента на основе анализа неблагоприятных атмосферных явлений предлагает пути защиты
1. Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы

		7.1.1.4 экспериментальным путем определяет свойства географических объектов
		7.1.1.5 применяет методы полевых географических исследований, фиксирует, собирает, обрабатывает и анализирует данные
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
3 Физическая география		
3.3 Гидросфера	Гидросфера и ее составные части	7.3.3.1 характеризует и классифицирует на составные части гидросферы
	Значение водных ресурсов	7.3.3.2 объясняет важность водных ресурсов, и оценивает хозяйственное значение водных ресурсов.
	Географическое положение Мирового океана	7.3.3.3 характеризует состав и географическое положение Мирового океана
		7.3.3.4 по плану характеризует океаны и их составные части
	Свойства вод Мирового океана	7.3.3.5 определяет факторы, влияющие на свойства океанической воды
	Движения вод в океане	7.3.3.6 классифицирует и объясняет движение океанических вод
	Бедствия, связанные с океаном	7.3.3.7 классифицирует опасности, связанные с океаническими и морскими водами, и предлагает пути защиты
	Проблемы Мирового океана	7.3.3.8 группирует проблемы Мирового океана и предлагает пути их решения
1. Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2 Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
		7.2.1.2 показывает объекты географической номенклатуры на карте
	2.2 Географические базы данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
3-четверть		
3 Физическая география		
3.4 Биосфера	Биосфера и ее	7.3.4.1 определяет состав, строение,

	составные части	границы и свойства биосферы;
	Флора и фауна родного края	7.3.4.2 определяет представителей растительного и животного мира характерных для региона и называет тех представителей которые занесены в Красную книгу
	Типы почв в Казахстане	7.3.4.3 определяет распространение типов почв и анализирует почвенный профиль по рельефу
		7.3.4.4 с дополнительным охватом местного компонента оценивает почвенные ресурсы
	Экологические проблемы почв	7.3.4.5 классифицирует экологические проблемы почв и предлагает пути их решения
1 Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
		7.1.1.4 экспериментальным путем определяет свойства географических объектов
		7.1.1.5 применяет методы полевых географических исследований, фиксирует, собирает, обрабатывает и анализирует данные
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
	2.2 Географические базы данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
3. Физическая география		
3.5 Природно-территориальные комплексы	Формирование природно-территориальных комплексов	7.3.5.1 объясняет формирование природно-территориальных комплексов: географическая оболочка, материки и океаны, зоны и пояса, ландшафты
	Виды природно-территориальных комплексов	7.3.5.2 с дополнительным охватом местного компонента характеризует по плану природно-территориальные комплексы различного уровня
	Визитная карточка моего края: разработка краеведческой базы данных	7.3.5.3 характеризует по плану природно-территориальные комплексы родного края и предстает краеведческую базу данных в различных формах
1. Методы географических	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические

исследований		материалы
		7.1.1.5 применяет методы полевых географических исследований, фиксирует, собирает, обрабатывает и анализирует данные
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
	2.2 Географические базы данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
4 Социальная география		
4.1 География населения	Языковые семьи и группы народов мира	7.4.1.1 объясняет этнолингвистическую классификацию народов мира
	Религиозный состав населения мира	7.4.1.2 определяет религиозный состав населения мира и распространение религий
	Историко-культурные регионы мира	7.4.1.3 объясняет формирование историко-культурных цивилизационных регионов мира в связи с этническим и религиозным составом населения
	Межнациональное и межконфессиональное согласие	7.4.1.4 с дополнительным охватом казахстанского компонента доказывает необходимость межнационального и межконфессионального согласия и предлагает пути их формирования
1. Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
	2.2 Географические базы данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
4-четверть		
5 Экономическая география		
5.1 Природные ресурсы	Классификация природных ресурсов Пр.р «На контурной карте отметить природные ресурсы РК»	7.5.1.1 классифицирует природные ресурсы
		7.5.1.2 с дополнительным охватом местного компонента анализирует закономерности распространения природных ресурсов
		7.5.1.3 показывает места концентрации природных ресурсов на карте и дают

		оценку ресурсообеспеченности РК
	Проблемы, связанные с освоением природных ресурсов	7.5.1.4 с дополнительным охватом местного компонента анализирует проблемы, связанные с освоением природных ресурсов, и предлагает пути их решения
1. Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме 7.2.1.2 показывает объекты географической номенклатуры на карте
	2.2 Географические базы данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты
5 Экономическая география		
5.2 Социально-экономические ресурсы	Транспортная инфраструктура Пр.р «Указать основные железнодорожные магистрали и их важность в грузоперевозках»	7.5.2.1 с дополнительным охватом казахстанского компонента оценивает важность элементов транспортной инфраструктуры на основе их характеристики
	Социальная инфраструктура	7.5.2.2 с дополнительным охватом казахстанского компонента оценивает важность элементов социальной инфраструктуры на основе их характеристики
5.3 Отраслевая и территориальная структура мирового хозяйства	Отрасли мирового хозяйства: сельское хозяйство и промышленность	7.5.3.1 классифицирует и объясняет важность отраслей хозяйства: сельское хозяйство и промышленность
1. Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме 7.2.1.2 показывает объекты географической номенклатуры на карте
	2.2 Географические	7.2.2.1 группирует и отображает в

	базы данных	таблицах географические объекты
6. Страноведение с основами политической географии		
6.1 Страны мира	Географическое положение стран мира	7.6.1.1 с дополнительным охватом казахстанского компонента классифицирует страны по их географическому положению
		7.6.1.2 с дополнительным охватом казахстанского компонента характеризует по плану географическое положение стран
	Экономико-географическое положение стран мира	7.6.1.3 с дополнительным охватом казахстанского компонента классифицирует страны по их экономико-географическому положению
		7.6.1.4 с дополнительным охватом казахстанского компонента характеризует экономико-географическое положение стран по плану
		7.6.1.5 с дополнительным охватом казахстанского компонента оценивает географическое, экономико-географическое положение стран
		7.6.1.6 с дополнительным охватом казахстанского компонента предлагает пути улучшения экономико-географического положения стран
1. Методы географических исследований	1.1 Исследования и исследователи	7.1.1.3 работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы
		7.1.1.6 отображает свойства географических объектов, явлений и процессов в графической форме: схема, диаграмма, профиль, график
2. Картография и географические базы данных	2.1 Географические карты	7.2.1.1 выполняет картосхемы по теме
		7.2.1.2 показывает объекты географической номенклатуры на карте
	2.2 Географические базы данных	7.2.2.1 группирует и отображает в таблицах географические объекты

8 класс

Подраздел	Тема	Цели обучения. Обучающийся
1-четверть		
1 Методы географических исследований		
1.1 Исследования и исследователи	1 Отрасли географической науки	8.1.1.1 в графической форме отображает и объясняет деление географической науки на отрасли
		8.1.1.2 определяет важные исследования в отраслях географической науки
	2 Виды методов географических	8.1.1.3 объясняет значение полевых, картографических, теоретических методов географических исследований и

	исследований	применяет их
	Обработка и анализ географических данных	8.1.1.4 обрабатывает и анализирует количественные и качественные географические данные с использованием казахстанского компонента
	3Географические модели	8.1.1.5 из различных материалов или в различной технике создает модели географических объектов, явлений и процессов и объясняет их особенности и свойства
	Формы представления результатов исследований	8.1.1.6 представляет результаты исследований в различной форме
2 Картография и географические базы данных		
2.1 Географические карты	4Тематические карты и элементы их дополнительной характеристики.	8.2.1.1 составляет элементы дополнительной характеристики тематических карт: профиль, диаграммы, графики, таблицы
	Чтение тематических карт	8.2.1.2 на основе применения условных знаков и элементов дополнительной характеристики карт читает тематические карты
	5Тематическая географическая номенклатура	8.2.1.3 показывает на контурной карте объекты географической номенклатуры
2.2 Географические базы данных	6Роль информационно-коммуникационных технологий в составлении географических баз данных	8.2.2.1 составляет географические базы данных с применением информационно-коммуникационных технологий
3 Физическая география		
3.1 Литосфера	7Закономерности формирования и распространения форм рельефа	8.3.1.1 исследует закономерности формирования и распространения форм рельефа
	Классификация форм рельефа	8.3.1.2 классифицирует формы рельефа
		8.3.1.3 характеризует формы рельефа по плану
	8Крупные орографические объекты на материках и в океанах	8.3.1.4 сравнивает сходные орографические единицы, расположенные на разных материках и в океанах
	9Свойства горных пород и минералов	8.3.1.7 определяет свойства горных пород и минералов
	Классификация горных пород и минералов	8.3.1.5 классифицирует горные породы и минералы по различным признакам
	10Распространение полезных ископаемых в связи с закономерностями формирования горных пород и минералов	8.3.1.6 анализирует распространение полезных ископаемых в связи с закономерностями формирования горных пород и минералов
	11Геологическое летоисчисление и	8.3.1.9 на основе анализа геологического

	геохронологическая таблица	летоисчисления и геохронологической таблицы выделяет крупные этапы и события в формировании земной коры и развитии жизни
	12 Влияние рельефа на жизнь и хозяйствен-ную деятельность человечества	8.3.1.10 с дополнительным охватом местного компонента оценивает влияние рельефа на жизнь и хозяйственную деятельность человечества
2 четверть		
3 Физическая география		
3.2 Атмосфера	13 Климатообразующие факторы	8.3.2.1 анализирует климатообразующие факторы
	14 Климатические пояса	8.3.2.3 анализирует климатические пояса 8.3.2.4 сравнивает сходные климатические пояса, расположенные на разных материках
	15 Влияние климата на жизнь и хозяйствен-ную деятельность человечества	8.3.2.5 с дополнительным охватом местного компонента оценивает влияние климата на жизнь и хозяйственную деятельность человечества
3 Физическая география		
3.3 Гидросфера	16 Виды формирования вод суши Хозяйственное значение вод суши	8.3.3.1 определяет формирование вод суши 8.3.3.2 - объясняет хозяйственное значение основных видов вод суши (на примере казахстанского компонента)
	17 Строение речной долины Гидрологический режим рек	8.3.3.3 объясняет строение речной долины 8.3.3.4 с дополнительным охватом казахстанского компонента объясняет гидрологический режим рек
	18 Озера и ледники	8.3.3.5 характеризует по плану озера и ледники мира и Казахстана
	19 Экологические проблемы вод суши	8.3.3.6 с дополнительным охватом местного компонента предлагает пути решения экологических проблем вод суши на основе их классификации 8.3.3.7 на основе местного компонента предлагает пути предупреждения водных стихийных бедствий
	3 Физическая география	
3.4 Биосфера	20 Природные зоны и высотные пояса	8.3.4.1 объясняет формирование природных зон и высотных поясов
		8.3.4.2 характеризует по плану природные зоны 8.3.4.3 сравнивает сходные природные зоны и высотные пояса, расположенные на разных материках
	21 Органический мир	8.3.4.4 определяет распространение жизни в океане

	океанов Охрана растительного и животного мир	8.3.4.5 доказывает необходимость охраны растительного и животного мира и предлагает пути их охраны
3-четверть		
3 Физическая география		
3.5 Природно-территориальные комплексы	22Строение и состав географической оболочки Закономерности географической оболочки	8.3.5.1 объясняет и представляет в графической форме состав и строение географической оболочки 8.3.5.2 объясняет значение закономерностей географической оболочки
4 Социальная география		
4.1 География населения	23Типы воспроизводства населения Перепись населения	8.4.1.2 классифицирует страны мира по типу воспроизводства населения 8.4.1.1 объясняет методы определения численности населения
	24Демографические показатели и демографическая ситуация	8.4.1.3 на основе анализа демографической ситуации рассчитывает основные демографические показатели: численность населения, коэффициенты рождаемости и смертности, естественный и механический прирост, общий прирост, поло-возрастные показатели, национальный и религиозный состав
		8.4.1.4 объясняет и представляет в графической форме демографические показатели стран
	Демографическая политика Демографические проблемы	8.4.1.6 на основе объяснения понятия «демографическая политика» предлагает собственную модель демографической политики для отдельных стран 8.4.1.5 классифицирует страны мира по демографическим проблемам
5 Экономическая география		
5.1 Природные ресурсы	25Экономическая и экологическая оценка природных ресурсов Природно-ресурсный потенциал регионов мира	8.5.1.1 производит экономическую и экологическую оценку природных ресурсов 8.5.1.2 оценивает природно-ресурсный потенциал отдельных регионов мира
	26Центры и технология переработки природных ресурсов, виды готовой продукции	8.5.1.3 с дополнительным охватом казахстанского компонента называет центры и виды готовой продукции на основе характеристики технологии обработки отдельных видов природных ресурсов
	4-четверть	
5 Экономическая география		
5.2 Социально-экономические ресурсы	27Элементы и функции экономической инфраструктуры	8.5.2.1 с дополнительным охватом казахстанского компонента оценивает важность элементов экономической инфраструктуры на основе их характеристики
5.3 Отраслевая и	28Отраслевой состав мирового хозяйства:	8.5.3.1 классифицирует отрасли хозяйства: добывающая и перерабатывающая отрасли, сфера услуг

территориальная структура мирового хозяйства	добывающая, перерабатывающая отрасли, сфера услуг	
	29 Формы организации сельскохозяйственного и промышленного производства и сферы услуг Факторы размещения сельского хозяйства, промышленности и сферы услуг	8.5.3.2 с дополнительным охватом казахстанского компонента характеризует формы организации сельскохозяйственного и промышленного производства, сферы услуг 8.5.3.3 с дополнительным охватом казахстанского компонента анализирует факторы размещения сельскохозяйственного и промышленного производства, сферы услуг
	30 Характеристика отраслей мирового хозяйства	8.5.3.4 характеризует по плану отрасли мирового хозяйства
6. Страноведение с основами политической географии		
6.1 Страны мира	31 Политическая карта мира Количественные и качественные изменения на политической карте мира	8.6.1.1 характеризует основные объекты политической карты 8.6.1.3 анализирует количественные и качественные изменения на политической карте
	32 Политическая типология стран	8.6.1.2 классифицирует страны мира по форме правления и государственного устройства
	33 Политико-географическое положение стран мира	8.6.1.4 дает оценку политико-географического положения стран
	Политическая интеграция 33 Интересы, направления и инициативы Казахстана в процессах политической интеграции	8.6.1.5 объясняет необходимость и цели политической интеграции 8.6.1.6 анализирует интересы и цели политической интеграции Казахстана

8. Физика

Долгосрочный план по учебному предмету «Физика»
для 7-8 классов уровня основного среднего образования

7 класс:

Раздел долгосрочного плана	Темы/Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
1 четверть		
Физика – наука о природе	Физика – наука о природе	7.1.1.1 Приводить примеры физических явлений;

	Научные методы изучения природы	7.1.1.2 различать научные методы изучения природы;
Физические величины и измерения	Международная система единиц (СИ)	7.1.2.1 соотносить физические величины с их единицами измерения СИ;
	Скалярные и векторные физические величины	7.1.2.2 различать скалярные и векторные физические величины и приводить примеры;
	Точность измерений и вычислений Запись больших и малых чисел Лабораторная работа №1 Измерение физических величин Лабораторная работа №2 Определение размеров малых тел	7.1.2.3 применять кратные и дольные приставки при записи больших и малых чисел: микро (μ), милли (m), санти (c), деци (d), кило (k) и мега (M); 7.1.3.1 измерять длину, объем тела, температуру и время, записывать результаты измерений с учетом погрешности; 7.1.3.2 определять размер малых тел методом рядов; 7.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Механическое движение	
	Механическое движение и его характеристики Система отсчета	7.2.1.1 объяснять смысл понятий – материальная точка, система отсчета, относительность механического движения; траектория, путь, перемещение;
	Относительность механического движения	7.2.1.2 приводить примеры относительности механического движения;
	Прямолинейное равномерное и неравномерное движение	7.2.1.3 различать прямолинейное равномерное и неравномерное движение;
	Расчет скорости и средней скорости*	7.2.1.4 вычислять скорость и среднюю скорость движения тел;
	Графическое представление различных видов механического движения*	7.2.1.5 строить график зависимости s от t , применяя обозначение единиц измерения на координатных осях графиков и в таблицах;
		7.2.1.6 определять по графику зависимости перемещения тела от времени, когда тело: (1) находится в состоянии покоя, (2) движется с постоянной скоростью; 7.2.1.7 находить скорость тела по графику зависимости перемещения от времени при равномерном движении;
2 четверть		
Плотность	Масса и измерение массы тел	7.2.2.11 измерять массу тела с использованием электронных, пружинных и рычажных весов;
	Измерение объема	7.2.2.12 использовать измерительный цилиндр

	тел правильной и неправильной формы	(мензурка) для измерения объема жидкости или твердого тела различной формы;
	Плотность вещества и единицы измерения плотности Лабораторная работа №3 Определение плотности жидкостей и твердых тел	7.2.2.13 объяснять физический смысл плотности; 7.2.2.14 экспериментально определять плотности жидкостей и твердых тел; 7.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Расчет плотности	7.2.2.15 применять формулу плотности при решении задач;
Взаимодействие тел	Явление инерции	7.2.2.1 объяснять явление инерции и приводить примеры;
	Сила	7.2.2.2 приводить примеры действия сил из повседневной жизни;
	Явление тяготения и сила тяжести Вес	7.2.2.10 различать вес и силу тяжести;
	Лабораторная работа №4 Изучение упругих деформаций*	7.2.2.4 определять коэффициент жесткости по графику зависимости силы упругости от удлинения; 7.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Деформация*	
	Деформация* Сила упругости, закон Гука	7.2.2.3 различать и приводить примеры пластических и упругих деформаций; 7.2.2.5 рассчитывать силу упругости по формуле закона Гука;
	Сила трения Учет трения в технике	7.2.2.6 описывать трение при скольжении, качении, покое; 7.2.2.7 приводить примеры полезного и вредного проявления силы трения;
	Сложение сил, действующих на тело вдоль одной прямой	7.2.2.8 изображать силы графически в заданном масштабе; 7.2.2.9 графически находить равнодействующую сил, действующих на тело и направленных вдоль одной прямой;
3 четверть		
Давление	Молекулярное строение твердых тел, жидкостей и газов	7.3.1.1 описывать строение твердых тел, жидкостей и газов на основе молекулярного строения вещества;
	Давление твердых тел	7.3.1.2 объяснять физический смысл давления и описывать способы его изменения; 7.3.1.3 применять формулу давления твердого тела при решении задач;
	Давление в жидкостях и газах, закон Паскаля.	7.3.1.4 объяснять давление газа на основе молекулярного строения; 7.3.1.5 выводить формулу гидростатического давления в жидкостях и применять ее при

		решении задач;
	Сообщающиеся сосуды	7.3.1.6 приводить примеры использования сообщающихся сосудов;
	Гидравлическая машина*	7.3.1.7 описывать принцип действия гидравлических машин; 7.3.1.8 рассчитывать выигрыш в силе при использовании гидравлических машин;
	Атмосферное давление, измерение атмосферного давления*.	7.3.1.9 объяснять природу атмосферного давления и способы его измерения;
	Манометры, насосы*	7.3.1.10 описывать принцип действия манометра и насоса;
	Лабораторная работа №5 Изучение закона Архимеда	7.3.1.11 определять выталкивающую силу и исследовать ее зависимость от объема тела, погруженного в жидкость; знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Выталкивающая сила	7.3.1.12 объяснять природу выталкивающей силы в жидкостях и газах; 7.3.1.13 применять закон Архимеда при решении задач;
	Лабораторная работа №6 Определение условия плавания *	7.3.1.14 исследовать условия плавания тел; 7.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
Работа и мощность	Механическая работа Мощность	7.2.3.1 объяснять физический смысл механической работы; 7.2.3.7 объяснять физический смысл мощности; 7.2.3.8 применять формулы механической работы и мощности при решении задач;
4 четверть		
Энергия	Кинетическая энергия Потенциальная энергия	7.2.3.2 различать два вида механической энергии; 7.2.3.3 применять формулу кинетической энергии при решении задач; 7.2.3.4 применять формулу потенциальной энергии тела, поднятого над землей при решении задач;
	Превращение и сохранение энергии	7.2.3.5 приводить примеры переходов энергии из одного вида в другой; 7.2.3.6 применять закон сохранения механической энергии при решении задач;
Момент силы	Простые механизмы	7.2.4.1 приводить примеры использования простых механизмов и формулировать «Золотое правило механики»; 7.2.4.2 объяснять физический смысл понятия «момент силы»;
	Центр масс тел*	7.2.4.3 экспериментально определять положение

		центра масс плоской фигуры;
	Лабораторная работа №7 Определение условия равновесия рычага*	7.2.4.5 экспериментально определять условия равновесия рычага; 7.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Условие равновесия рычага	7.2.4.4 формулировать и применять правило моментов сил для тела, находящегося в равновесии при решении задач;
	Коэффициент полезного действия (КПД) Лабораторная работа №8 Определение КПД наклонной плоскости	7.2.4.6 экспериментально определять КПД наклонной плоскости; 7.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
Космос и Земля	Наука о небесных телах*	7.7.1.1 сравнивать геоцентрическую и гелиоцентрическую системы;
	Солнечная система*	7.7.1.2 систематизировать объекты Солнечной системы;
	Основы календаря (сутки, месяц, год)	7.7.1.3 объяснять смену времен года и длительность дня и ночи на разных широтах.

8 класс

Раздел долгосрочно го плана	Темы/Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
1 четверть		
Тепловые явления	Тепловое движение, броуновское движение, диффузия	8.3.1.1 Описывать эксперименты и приводить примеры, подтверждающие основные положения молекулярно-кинетической теории;
	Температура, способы ее измерения, температурные шкалы	8.3.1.3 описывать измерение температуры на основе теплового расширения; 8.3.1.2 представлять температуру в разных температурных шкалах (Кельвин, Цельсий);
	Внутренняя энергия, способы изменения внутренней энергии	8.3.2.1 описывать способы изменения внутренней энергии;
	Теплопроводность, конвекция, излучение	8.3.2.2 сравнивать различные виды теплопередачи;
	Теплопередача в природе и технике*	8.3.2.3 приводить примеры применения теплопередачи в быту и технике;
	Роль тепловых явлений в жизни живых организмов*	8.3.2.4 приводить примеры приспособления живых организмов к различной температуре;
	Количество теплоты, удельная теплоемкость вещества	8.3.2.5 определять количество теплоты, полученное или отданное в процессе теплопередачи; 8.3.2.6 объяснить физический смысл удельной

		теплоемкости;
	Энергия топлива, удельная теплота сгорания топлива	8.3.2.7 применять формулу количества теплоты, выделяемого при сгорании топлива в решении задач;
	Лабораторная работа №1 Сравнение количеств теплоты при смешивании воды разной температуры	8.3.2.8 исследовать закон сохранения и превращения энергии в тепловых процессах; 8.1.3.2 определять факторы, влияющие на проведение эксперимента; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Закон сохранения и превращения энергии в тепловых процессах	8.3.2.9 применять уравнение теплового баланса при решении задач;
Агрегатные состояния вещества	Плавление и кристаллизация твердых тел, температура плавления, удельная теплота плавления	8.3.1.4 описывать переход из твердого состояния в жидкое и обратно на основе молекулярно-кинетической теории; 8.3.2.7 применять формулу количества теплоты, поглощаемого / выделяемого при плавлении / кристаллизации в решении задач; 8.3.2.11 анализировать график зависимости температуры от времени при плавлении и кристаллизации;
	Лабораторная работа №2 Определение удельной теплоты плавления льда	8.3.2.12 экспериментально определить удельную теплоту плавления льда; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Парообразование и конденсация* Ненасыщенные и насыщенные пары*	8.3.1.5 описывать переход вещества из жидкого состояния в газообразное и обратно на основе молекулярно-кинетической теории; 8.3.2.13 анализировать график зависимости температуры от времени при парообразовании и конденсации; 8.3.2.14 описывать состояние насыщения на примере водяного пара;
	Кипение, удельная теплота парообразования Зависимость температуры кипения от внешнего давления	8.3.2.15 определять количество теплоты при парообразовании; 8.3.2.16 объяснять зависимость температуры кипения от внешнего давления;
2 четверть		
Основы термодинамики	Первый закон термодинамики, работа газа и пара	8.3.2.17 объяснять первый закон термодинамики;
	Необратимость тепловых процессов, второй закон термодинамики	8.3.2.18 объяснять второй закон термодинамики;
	Тепловые двигатели*	8.3.2.22 описывать преобразование энергии в тепловых машинах; 8.3.2.20 описывать принцип работы двигателя внутреннего сгорания и паровой

		турбины;
	КПД теплового двигателя*	8.3.2.19 определять КПД теплового двигателя; 8.3.2.21 предлагать пути совершенствования тепловых двигателей;
	Экологические проблемы использования тепловых машин*	8.3.2.23 оценивать влияние тепловых машин на экологическое состояние окружающей среды;
Основы электростатики	Электрический заряд, электризация тел, проводники и диэлектрики	8.4.1.1 характеризовать электрический заряд; 8.4.1.2 объяснять процесс электризации тела трением и индукцией; 8.4.1.3 приводить примеры положительного и отрицательного влияния электризации;
	Закон сохранения электрического заряда, взаимодействие неподвижных зарядов, закон Кулона, элементарный электрический заряд	8.4.1.4 объяснять закон сохранения электрического заряда; 8.4.1.5 применять закон Кулона при решении задач;
	Электрическое поле, напряженность электрического поля	8.4.1.6 объяснять физический смысл понятия электрическое поле и определять его силовую характеристику; 8.4.1.7 рассчитывать силу, действующую на заряд в однородном электростатическом поле; 8.4.1.8 изображать графически электрическое поле посредством силовых линий;
	Потенциал и разность потенциалов электрического поля, конденсатор	8.4.1.9 объяснять физический смысл разности потенциалов и потенциала; 8.4.1.10 описывать устройство и назначение конденсатора;
3 четверть		
Постоянный электрический ток	Электрический ток, источники электрического тока	8.4.2.1 объяснять возникновение и условия существования электрического тока;
	Электрическая цепь и ее составные части, сила тока, напряжение	8.4.2.2 применять условные обозначения элементов электрической цепи при графическом изображении электрических схем; 8.4.2.3 объяснять физический смысл напряжения, его единицы измерения;
	Лабораторная работа №3 Сборка электрической цепи и измерение силы тока и напряжения на различных ее участках *	8.4.2.4 измерять силу тока и напряжение в электрической цепи; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Лабораторная работа №4 Исследование зависимости силы тока от напряжения на участке цепи*	8.4.2.5 строить и объяснять вольт-амперную характеристику металлического проводника при постоянной температуре; 8.1.3.1 собирать, анализировать

	экспериментально полученные данные и записывать их с учетом погрешностей; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
Закон Ома для участка цепи	8.4.2.6 применять закон Ома для участка цепи при решении задач;
Электрическое сопротивление проводника, удельное сопротивление проводника, реостат	8.4.2.7 объяснять физический смысл сопротивления, его единицы измерения; 8.4.2.8 применять формулу удельного сопротивления проводника при решении задач;
Лабораторная работа №5 Изучение последовательного соединения проводников*	8.4.2.9 экспериментально получить закономерности последовательного соединения проводников; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
Лабораторная работа №6 Изучение параллельного соединения проводников*	8.4.2.10 экспериментально получить закономерности параллельного соединения проводников; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
Последовательное и параллельное соединение проводников	8.4.2.11 рассчитывать электрические цепи, используя закон Ома для участка цепи в последовательном и параллельном соединении проводников;
Работа и мощность электрического тока	8.4.2.12 применять формулы мощности и работы тока в решении задач;
Тепловое действие электрического тока, закон Джоуля – Ленца	8.4.2.13 применять закон Джоуля-Ленца при решении задач;
Лабораторная работа №7 Измерение работы и мощности электрического тока	8.4.2.14 экспериментально определять работу и мощность тока; 8.4.2.15 производить практические расчеты стоимости электроэнергии с использованием единицы измерения кВт*час; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
Зависимость электрического сопротивления металлов от температуры, сверхпроводимость*	8.4.2.16 описывать природу электрического тока и зависимость сопротивления от температуры в металлах;
Электронагревательные приборы, лампа накаливания, короткое замыкание, плавкие предохранители*	8.4.2.17 объяснять причины возникновения и способы предотвращения короткого замыкания;
Химическое действие электрического тока (закон Фарадея)	8.4.2.18 объяснять природу электрического тока в жидкостях;

Электромагнитные явления	Постоянные магниты, магнитное поле Лабораторная работа №8 Изучение свойств постоянного магнита и получение изображений магнитных полей	8.4.3.1 характеризовать основные свойства магнитов и графически изображать магнитное поле посредством силовых линий; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Магнитное поле прямого тока Магнитное поле катушки с током	8.4.3.2 объяснять свойства магнитного поля; 8.4.3.3 определять направление линий поля вокруг прямого проводника с током и соленоида;
	Электромагниты и их применение Лабораторная работа №9 Сборка электромагнита и изучение его действия	8.4.3.4 сравнивать магнитные поля, образованные полосовым магнитом и током в соленоиде; 8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
	Действие магнитного поля на проводник с током, электродвигатель, электроизмерительные приборы *	8.4.3.5 описывать действие магнитного поля на проводник с током; 8.4.3.6 объяснять устройство и работу электродвигателя и электроизмерительных приборов;
	Электромагнитная индукция, генератор*	8.4.3.7 описывать явление электромагнитной индукции; 8.4.3.8 приводить примеры производства электрической энергии в мире и в Казахстане;

4 четверть

Световые явления	Закон прямолинейного распространения света	8.5.1.1 графически изображать солнечное и лунное затмения;
	Отражение света, законы отражения, плоские зеркала	8.5.1.2 экспериментально определять зависимость между углами падения и отражения; 8.5.1.3 объяснять и приводить примеры зеркального и рассеянного отражения; 8.5.1.4 строить изображение в плоском зеркале и описывать его характеристики;
	Сферические зеркала, построение изображения в сферическом зеркале	8.5.1.5 строить ход лучей в сферических зеркалах для получения изображений тела, характеризовать полученное изображение;
	Преломление света, закон преломления света, полное внутреннее отражение*	8.5.1.6 строить ход лучей в плоскопараллельной пластине; 8.5.1.7 применять закон преломления света при решении задач; 8.5.1.8 объяснять явление полного внутреннего отражения, опираясь на эксперимент;
	Лабораторная работа №10 Определение показателя преломления стекла*	8.5.1.9 экспериментально определять показатель преломления стекла; 8.5.1.10 сравнивать полученное значение показателя преломления с табличным и

		оценивать достоверность результата;
Линзы, оптическая сила линзы, формула тонкой линзы Построение изображений в линзах		8.5.1.11 применять формулу тонкой линзы для решения задач;
		8.5.1.12 применять формулу линейного увеличения линзы в решении задач;
		8.5.1.13 строить ход лучей в тонкой линзе и характеризовать полученные изображения;
Лабораторная работа №11 Определение фокусного расстояния тонкой линзы		8.5.1.14 определять фокусное расстояние и оптическую силу линзы;
		8.1.3.3 знать и соблюдать технику безопасности в кабинете физики;
Глаз как оптическая система, дефекты зрения и способы их исправления		8.5.1.15 описывать коррекцию близорукости и дальнозоркости глаза;
Оптические приборы		8.5.1.16 конструировать простые оптические приборы (перископ, камера Обскура и т.д.);

9 класс

Раздел долгосрочного плана	Темы/Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
Обучающиеся должны:		
1-я четверть		
Основы кинематики	Механическое движение	9.2.1.1 - объяснять смысл понятий: материальная точка, система отсчета, относительность механического движения, применять теоремы сложения скоростей и перемещений
	Векторы и действия над ними, проекция вектора на координатные оси	9.2.1.2 - производить сложение, вычитание векторов, умножение вектора на скаляр; 9.2.1.3 - находить проекцию вектора на координатную ось, раскладывать вектор на составляющие
	Прямолинейное равнопеременное движение, ускорение*	9.2.1.3 - находить перемещение, скорость и ускорение из графиков зависимости этих величин от времени
	Скорость и перемещение при прямолинейном равноускоренном движении*	9.2.1.5 - применять формулы скорости и ускорения при равнопеременном прямолинейном движении в решении задач; 9.2.1.6 - применять уравнения координаты и перемещения при равнопеременном прямолинейном движении в решении задач
	Лабораторная работа № 1	9.2.1.7 - экспериментально определять

	«Определение ускорения тела при равноускоренном движении»	ускорение тела при равноускоренном движении; 9.1.3.2 - анализировать факторы, влияющие на результат эксперимента и предлагать методы улучшения эксперимента; 9.2.1.8 - строить и объяснять графики зависимости перемещения и скорости от времени при равноускоренном движении
	Свободное падение тел, ускорение свободного падения	9.2.1.9 - использовать кинематические уравнения равнопеременного движения для описания свободного падения
	Лабораторная работа № 2 «Изучение движения тела, брошенного горизонтально»	9.2.1.10 - описывать движение тела, брошенного горизонтально, используя кинематические уравнения равнопеременного и равномерного движения; 9.2.1.11 - определять скорость движения тела, брошенного горизонтально; 9.2.1.12 - строить траекторию движения тела, брошенного горизонтально
	Криволинейное движение, равномерное движение материальной точки по окружности* Линейная и угловая скорости*	9.2.1.13 - описывать равномерное движение тела по окружности, используя понятия линейных и угловых величин; 9.2.1.14 - применять формулу взаимосвязи линейной и угловой скорости при решении задач
	Центростремительное ускорение*	9.2.1.15 - применять формулы центростремительного ускорения при решении задач
Основы астрономии	Звездное небо*	9.7.2.1 - различать абсолютную и видимую звездные величины; 9.7.2.2 - называть факторы, влияющие на светимость звезд
	Небесная сфера, системы небесных координат*	9.7.2.3 - называть основные элементы небесной сферы 9.7.2.4 - определять небесные координаты звезд по подвижной карте звездного неба
	Видимое движение светил на различных географических широтах, местное, поясное и всемирное время	9.7.2.5 - объяснять различия в кульминациях светил на различных широтах; 9.7.2.6 - сопоставлять местное, поясное и всемирное время
	Законы движения планет Солнечной системы	9.7.2.7 - объяснять движение небесных тел на основе законов Кеплера

	Определение расстояний в астрономии методом параллакса	9.7.2.8 - объяснять использование метода параллакса для определения расстояний или размеров тел в солнечной системе
2-я четверть		
Основы динамики	Первый закон Ньютона, инерциальные системы отсчета	9.2.2.1 - объяснять смысл понятий: инерция, инертность, инерциальная система отсчета; 9.2.2.2 - формулировать первый закон Ньютона и применять при решении задач
	Силы в механике	9.2.2.3 - объяснять природу силы тяжести, силы упругости, силы трения
	Второй закон Ньютона, масса	9.2.2.4 - формулировать второй закон Ньютона и применять при решении задач
	Третий закон Ньютона	9.2.2.5 - формулировать третий закон Ньютона и применять при решении задач
	Закон Всемирного тяготения*	9.2.2.6 - формулировать закон Всемирного тяготения и применять его при решении задач
	Вес тела, невесомость*	9.2.2.10 - определять вес тела, движущегося с ускорением; 9.2.2.11 - объяснять состояние невесомости;
	Движение тела под действием силы тяжести Движение искусственных спутников Земли*	9.2.2.9 - применять формулу первой космической скорости при решении задач; 9.2.2.7 - сравнивать особенности орбит космических аппаратов; 9.2.2.8 - рассчитывать параметры движения тела в поле тяготения
3-я четверть		
Законы сохранения	Импульс тела и импульс силы*	9.2.3.1 - различать понятия «импульс тела» и «импульс силы»
	Закон сохранения импульса* Реактивное движение*	9.2.3.2 - формулировать закон сохранения импульса и применять его при решении задач; 9.2.3.3 - приводить примеры реактивного движения в природе и технике; 9.2.3.4 - оценивать региональное и международное значение космодрома Байконур
	Механическая работа и энергия	9.2.3.5 - определять механическую работу аналитически и графически; 9.2.3.6 - объяснять взаимосвязь работы и энергии
	Закон сохранения и превращения энергии	9.2.3.7 - применять закон сохранения энергии при решении задач

Колебания и волны	Колебательное движение	9.2.5.1 - приводить примеры свободных и вынужденных колебаний; 9.2.5.2 - экспериментально находить амплитуду, период, частоту; 9.2.5.3 - рассчитывать период, циклическую частоту, фазу по формуле
	Превращение энергии при колебаниях* Уравнение колебательного движения *	9.2.5.4 - описывать сохранение энергии в колебательных процессах 9.2.5.5 - записывать уравнения координаты, скорости и ускорения по графикам гармонических колебаний
	Колебания математического и пружинного маятников *	9.2.5.6 – объяснять причины возникновения колебаний в различных колебательных системах; 9.2.5.7 – исследовать зависимость периода колебаний маятника от различных параметров
	Лабораторная работа № 3 «Определение ускорения свободного падения с использованием математического маятника»	9.2.5.8 – находить ускорение свободного падения из формулы периода математического маятника; 9.2.5.9 – строить и анализировать графики зависимости квадрата периода от длины маятника; 9.1.3.1 – объяснять полученные результаты и делать выводы
	Свободные и вынужденные колебания, резонанс	9.2.5.10 – описывать по графику зависимость амплитуды вынужденных колебаний от частоты вынуждающей силы; 9.2.5.11 – описывать явление резонанса
	Свободные электромагнитные колебания	9.4.4.1- описывать качественно свободные электромагнитные колебания в колебательном контуре
	Волновое движение*	9.2.5.12 – применять формулы скорости, частоты и длины волны при решении задач; 9.2.5.13 – сравнивать поперечные и продольные волны
	Лабораторная работа № 4 «Определение скорости распространения поверхностных волн»*	9.2.5.14 – экспериментально определять скорость распространения поверхностных волн
Звук, характеристики звука, акустический резонанс, эхо	9.2.5.15 – называть условия возникновения и распространения звука; 9.2.5.16 – сопоставлять характеристики звука с частотой и амплитудой звуковой волны; 9.2.5.17 – называть условие возникновения резонанса и приводить примеры его применения;	

		9.2.5.18 – описывать природу появления эха и способы его использования; 9.2.5.19 – приводить примеры использования ультразвука и инфразвука в природе и технике
	Электромагнитные волны Шкала электромагнитных волн	9.4.4.2 – сравнивать свойства электромагнитных и механических волн; 9.4.4.3 – описывать и приводить примеры применения диапазонов электромагнитных волн; 9.5.4.4 – характеризовать дисперсию света при прохождении света через стеклянную призму
4-я четверть		
Строение атома, атомные явления	Тепловое излучение	9.6.1.1 -описывать зависимость энергии теплового излучения от температуры
	Гипотеза Планка о световых квантах	9.6.1.2 – применять формулу Планка для решения задач
	Явление фотоэффекта	9.6.1.3 – описывать явление фотоэффекта и приводить примеры применения фотоэффекта в технике; 9.6.1.4 – применять формулу Эйнштейна для фотоэффекта при решении задач
	Рентгеновское излучение*	9.6.1.5 - сравнивать рентгеновское излучение с другими видами электромагнитного излучения; 9.6.1.6 - приводить примеры применения рентгеновского излучения
	Радиоактивность* Природа радиоактивных излучений *	9.6.2.1 - объяснять природу и свойства α , β и γ – излучения
	Опыт Резерфорда, строение атома	9.6.1.7 - описывать опыт Резерфорда по рассеянию альфа-частиц
Атомное ядро	Ядерное взаимодействие, ядерные силы Дефект масс, энергия связи атомных ядер	9.6.1.8 - описывать свойства ядерных сил; 9.6.1.9 - определять дефект масс атомных ядер; 9.6.1.10 - применять формулу энергии связи атомного ядра при решении задач
	Ядерные реакции, закон радиоактивного распада	9.6.1.11 - применять законы сохранения зарядового и массового числа при решении уравнений ядерных реакций; 9.6.2.2 - объяснять вероятностный характер радиоактивного распада; 9.6.2.3 - использовать закон

		радиоактивного распада при решении задач
	Деление тяжелых ядер, цепная ядерная реакция Ядерный реактор	9.6.2.4 - описывать условия протекания цепной ядерной реакции; 9.6.2.5 - описывать принцип действия ядерного реактора
	Термоядерные реакции Радиоизотопы, защита от радиации	9.6.2.6 - сравнивать ядерный синтез и ядерный распад; 9.6.2.7 - приводить примеры использования радиоактивных изотопов; 9.6.2.8 - характеризовать способы защиты от радиации
	Элементарные частицы	9.6.3.1 - классифицировать элементарные частицы
Современная физическая картина мира	Мировоззренческое значение физики и астрономии	9.8.1.1- объяснять влияние развития физики и астрономии на формирование мировоззрения человека
	Экологическая культура	9.8.1.3 - оценивать преимущества и учитывать риски влияния новых технологий на окружающую среду

9. Биология

Долгосрочный план по учебному предмету «Биология»
для 7-8 классов уровня основного среднего образования

7 класс, всего – 34 часа, 1 час в неделю

Раздел долгосрочного плана	Темы /Содержание раздела долгосрочного плана/	Цели обучения
Обучающиеся должны:		
1-я четверть		
Экосистемы	Экологические факторы среды: абиотические (температура, свет, pH, влажность), биотические (микроорганизмы, животные, растения). Лабораторная работа «Исследование местной экосистемы (на примере школьного участка)».	7.3.1.1 исследовать влияние факторов окружающей среды местной экосистемы на жизнедеятельность и распространение живых организмов
	Пищевые цепи и пищевые сети.	7.3.1.2 сравнивать природные пищевые цепи
	Человек как часть экосистемы. Антропогенный фактор.	7.3.2.1 описывать взаимодействие человека и экосистемы
	Негативное влияние деятельности человека на экосистему	7.3.2.2 приводить примеры отраслей человеческой

		деятельности, негативно влияющих на экосистемы
	Особо охраняемые территории Казахстана. Особо охраняемые территории региона.	7.3.2.3 описывать животный и растительный мир особо охраняемых природных территорий Казахстана
	Красная книга Республики Казахстан. Животные и растения местного региона, занесенные в Красную книгу Казахстана	7.3.2.4 приводить примеры животных и растений местного региона, занесенных в Красную книгу Казахстана
Классификация живых организмов	Общая характеристика пяти царств живых организмов: прокариоты, протисты, грибы, растения, животные. Основные систематические группы растений и животных: Царства, Типы, Отделы, Классы. Значение классификации растений и животных.	7.1.1.1 объяснять значение систематики
	Особенности внешнего строения беспозвоночных и позвоночных животных.	7.1.1.3 описывать отличительные признаки беспозвоночных и позвоночных животных,
Клеточная биология Вода и органические вещества	Понятия: «клетка», «ткань», «орган», система органов. Сравнение растительной и животной клетки. Органоиды, видимые под световым микроскопом: пластиды, вакуоль, ядро, цитоплазма, клеточная мембрана, клеточная стенка	7.4.2.1 объяснять понятия «клетка», «ткань», «органы», «системы органов»; 7.4.2.2 различать растительную и животную клетки
	Свойства воды: поверхностное натяжение, движение воды, растворимость, температура кипения и плавления, теплоемкость. Биологическое значение воды и ее роль в качестве растворителя, в поддержании и регулировании температуры. Лабораторная работа «Исследование свойств и значения воды для живых организмов».	7.4.1.1 описывать свойства и значение воды для живых организмов;
	Органические вещества: белки, жиры, углеводы в продуктах питания. Лабораторная работа «Исследование наличия углеводов, белков, жиров в продуктах питания»	7.4.1.3 доказывать наличие углеводов, белков, жиров в продуктах питания
	Дефицит - макроэлементов (азот, калий, фосфор) у растений. Удобрения: органические и минеральные (азотные, калийные и фосфорные).	7.4.1.4 изучать значение азота, калия и фосфора в минеральных удобрениях для растений
2-я четверть		

Транспорт веществ	Значение транспорта веществ для жизнедеятельности живых организмов.	7.1.3.1 объяснять значение транспорта питательных веществ в живых организмах;
	Стебель и корень. Внутреннее строение стебля: кора, камбий, древесина, сердцевина. Зоны корня: зона деления, зона роста, зона всасывания, зона проведения. Внутреннее строение корня: флоэма, ксилема, камбий. Лабораторная работа «Исследование внутреннего строения стебля».	7.1.3.3 исследовать внутреннее строение стебля и корня. 7.1.3.4 описывать взаимосвязь строения стебля и корня с их функциями
	Органы кровообращения у животных: у кольчатых червей, моллюсков, членистоногих и позвоночных.	7.1.3.6 распознавать органы, участвующие в транспорте веществ у животных
Питание живых организмов	Строение и функции листа. Внутреннее строение листа. Устьица. Лист как специализированный орган фотосинтеза. Испарение воды и газообмен.	7.1.2.1 описывать внутреннее строение листа и объяснить взаимосвязь между строением и функцией
	Условия, необходимые для фотосинтеза. Лабораторная работа «Исследование факторов, влияющих на процесс фотосинтеза».	7.1.2.2 исследовать условия, необходимые для процесса фотосинтеза
Дыхание	Значение дыхания для растений и животных. Дыхание, как источник энергии. Типы дыхания: анаэробное и аэробное.	7.1.4.1 описывать значение дыхания для живых организмов;
	Дыхание растений. Дыхание семян или проростков семян. Лабораторная работа «Исследование дыхания у растений».	7.1.4.3 исследовать дыхание у растений
	Органы дыхания беспозвоночных и позвоночных животных (трахеи насекомых, жабры рыб, легкие птиц и млекопитающих).	7.1.4.4 сравнивать строение органов дыхания беспозвоночных и позвоночных животных
	Органы дыхания. Строение воздухоносных путей человека, органы газообмена человека.	7.1.4.5 - изучать особенности строения органов дыхания у человека
	Заболевания органов дыхания. Причины и профилактика заболеваний органов дыхания: рак легких, астма, бронхит, туберкулез, грипп.	7.1.4.6 - объяснять причины и меры профилактики заболеваний органов дыхания
3-я четверть		
Выделение	Значение выделения для живых организмов. Продукты выделения у животных. Конечные продукты обмена веществ	7.1.5.1 объяснять значение выделения в жизнедеятельности организмов
	Продукты выделения у растений: начальные и конечные продукты фотосинтеза и дыхания. Лабораторная работа	7.1.5.2 исследовать особенности выделения у растений

	«Исследование особенностей выделения у растений на примере проростков».	
	Выделительная система животных.	7.1.5.3 сравнивать строение выделительной системы беспозвоночных и позвоночных животных
Движение	Движение растений. Значение движения для жизнедеятельности растений. Способы движений растений. Влияние света на рост и развитие растений. Приспособления растений к меняющимся условиям освещения.	7.1.6.1 описывать значение и объяснять причины движений растений; 7.1.6.2 объяснять влияние света на развитие растений;
	Органы движения у животных. Роль движения в жизни живых организмов. Способы движения животных, примеры. Взаимосвязь между средой обитания и способами передвижения организма.	7.1.6.4 сравнивать органы движения у беспозвоночных и позвоночных животных
Координация и регуляция	Сравнение типов нервной системы: диффузная, лестничная, узловая, трубчатая.	7.1.7.1 сравнивать типы нервной системы животных
	Компоненты нервной системы. Функции нервной системы. Строение нейрона: тело нейрона, дендриты, аксон.	7.1.7.2 называть функции нервной системы и ее структурных компонентов;
	Центральная и периферическая части нервной системы. Спинной мозг. Головной мозг. Отделы головного мозга, их строение и функции: продолговатый мозг, задний (мост, мозжечок), средний и передний мозг. Большие полушария головного мозга.	7.1.7.4 сравнивать строение и функции отделов центральной нервной системы
	Рефлекторная дуга: рецептор, чувствительные, вставочные, двигательные нейроны, рабочий орган. Лабораторная работа: «Коленный рефлекс».	7.1.7.5 исследовать рефлекторную дугу
	Рефлекторная природа поведения: условные и безусловные рефлексы. Угасание условных рефлексов.	7.1.7.6 объяснять рефлекторную природу поведения
	Нервная регуляция работы внутренних органов.	7.1.7.7 описывать функции вегетативной нервной системы
	Значение сна для организма человека. Биологические ритмы. Фазы сна: медленный, быстрый сон. Работоспособность. Режим дня. Гигиена умственного и физического труда. Стресс. Методы профилактики и борьбы со стрессом.	7.1.7.8 объяснять значение сна для восстановления жизнедеятельности и отдыха организма; 7.1.7.9 описывать принципы сохранения хорошего психического здоровья
Влияние алкоголя, курения и других наркотических веществ на работу нервной системы.	7.1.7.10 объяснять последствия влияния алкоголя, курения и других	

		наркотических веществ на нервную систему
4-я четверть		
Наследственность и изменчивость	Роль дезоксирибонуклеиновой кислоты и генов в наследовании признаков человека. Приобретенные и наследственные признаки. Организация хромосом. Понятие о ДНК как хранителе и носителе генетического материала.	7.2.4.1 исследовать наследственные и ненаследственные признаки организма человека; 7.2.4.3 объяснять роль генов в определении признаков; 7.2.4.4 объяснять роль генетического материала - дезоксирибонуклеиновой кислоты (ДНК) в хромосомах
	Количество хромосом у разных видов организмов. Соматические и половые клетки.	7.2.2.1 сравнивать количество хромосом у разных видов организмов; 7.2.2.2 называть количество хромосом в соматических и половых клетках
Размножение. Рост и развитие	Бесполое и половое размножение растений. Биологическое значение бесполого и полового способов размножения.	7.2.1.1 описывать бесполое и половое размножения у растений
	Вегетативное размножение, его виды и биологическая роль в природе. Использование вегетативного размножения в растениеводстве.	7.2.1.2 сравнивать способы вегетативного размножения у растений
	Строение цветка. Виды опыления. Цветение и опыление растений. Виды опыления (самоопыление, перекрёстное опыление, искусственное опыление). Понятие об оплодотворении у растений и образование зиготы. Двойное оплодотворение. Биологическое значение двойного оплодотворения.	7.2.1.3 описывать относительные преимущества перекрестного опыления и самоопыления; 7.2.1.4 описывать значение двойного оплодотворения цветковых растений
	Понятие индивидуального развития организмов. Этапы онтогенеза у животных и растений. Деление, рост, размножение, старение. Рост растений. Рост стебля в длину и толщину. Роль камбия. Годичные кольца. Лабораторная работа «Подсчет годичных колец».	7.2.3.1 описывать процессы роста и развития организмов; 7.2.3.2 исследовать процесс роста растений в длину и толщину
	Прямой и непрямой типы онтогенеза у животных. Примеры насекомых с неполным и полным превращением.	7.2.3.3 различать этапы онтогенеза растений и животных;

Микробиология и биотехнология	Разнообразие бактерий по форме. Распространение бактерий.	7.4.3.1 описывать различные формы бактерий
	Применение бактерий. Значение бактерий в природе и в жизни человека. Лабораторная работа «Исследование производства йогурта и сыра».	7.4.3.2 исследовать производство йогурта и сыра
	Способы борьбы с патогенами. Устойчивость бактерии к антибиотикам. Лабораторная работа «Исследование применения антибиотиков, антисептиков и дезинфицирующих средств».	7.4.3.3 описывать применение антибиотиков, антисептиков и дезинфицирующих средств
	Вирусы. Особенности строения вирусов как неклеточной формы организации жизни.	7.4.3.4 объяснять принадлежность вирусов к неклеточной форме жизни

8 класс

Раздел долгосрочного плана	Темы /Содержание раздела долгосрочного плана/	Цели обучения
Обучающийся должен:		
1-я четверть		
Клеточная биология	Клетка – основная структурная единица организма. Строение клеток прокариот и эукариот: наличие и расположение ядра, клеточная стенка, клеточная мембрана, пластиды, митохондрии, рибосомы, аппарат Гольджи, эндоплазматическая сеть, лизосомы, вакуоль.	8.4.2.2 сравнить строение клеток эукариот и прокариот
	Разнообразие тканей у растений: образовательная, покровная, основная, проводящая, механическая, выделительная. Разнообразие тканей у животных: эпителиальная, соединительная, мышечная, нервная. Лабораторная работа «Классификация тканей растений». Лабораторная работа «Классификация тканей животных». Занимательная биология (на выбор учителя)	8.4.2.1 классифицировать ткани растений и животных
Молекулярная биология	Органические вещества клетки. Различия между мономерами и полимерами.	8.4.1.1 описывать различия между мономерами и полимерами, используя биологические примеры
	Углеводы – источники энергии. Значение и функции глюкозы, сахарозы, гликогена, крахмала,	8.4.1.2 описывать свойства и биологические функции углеводов и липидов

	целлюлозы, хитина. Свойства липидов и их функция. Разнообразие липидов: жиры, масла, фосфолипиды, воск.	
	Белки, свойства и функции Нуклеиновые кислоты, свойства и функции Занимательная биология (на выбор учителя)	8.4.1.3 описывать свойства и биологические функции белков, объяснять важнейшие функции нуклеиновых кислот по хранению, передаче и реализации наследственной информации
Разнообразие живых организмов	Лабораторная работа «Определение отличительных признаков отделов растений: водоросли, моховидные, папоротниковидные, голосеменные и покрытосеменные»	8.1.1.1 описывать отличительные признаки растений на примере водорослей, моховидных, папоротниковидных, голосеменных и покрытосеменных растений.
	Царство Грибы. Плесневые грибы: мукор, пеницилл. Одноклеточные грибы – дрожжи. Многоклеточные грибы. Шляпочные грибы. Съедобные и ядовитые грибы.	8.1.1.2 описывать отличительные признаки грибов
	Лабораторная работа «Исследование признаков классов однодольных и двудольных растений».	8.1.1.3 распознавать по отличительным признакам классы однодольных и двудольных растений
	Тип членистоногие. Тип хордовые. Сравнительная характеристика по внешним признакам. Демонстрация «Определение отличительных признаков классов членистоногих и хордовых животных». Занимательная биология (на выбор учителя)	8.1.1.4 распознавать по отличительным признакам классы членистоногих и хордовых животных
Питание	Строение пищеварительной системы дождевого червя, коровы и человека. Моделирование «Сравнение строения пищеварительной системы дождевого червя, коровы и человека».	8.1.2.1 сравнивать строение пищеварительной системы беспозвоночных, жвачных животных и человека
	Строение и функции зубов, смена молочных зубов на постоянные. Гигиена зубов. Строение пищеварительного тракта человека. Пищеварительные железы. Функции органов пищеварения.	8.1.2.2 описывать взаимосвязь строения различных типов зубов с их функциями, правила ухода за зубами; 8.1.2.3 объяснять взаимосвязь структуры пищеварительной системы человека с ее функциями
	Гигиена питания. Инфекционные заболевания органов пищеварения и их профилактика. Предупреждение желудочно-кишечных заболеваний.	8.1.2.4 выявлять причины болезней пищеварительного тракта и пищевых отравлений

	Меры профилактики пищевых отравлений. Меры первой помощи. Профилактика глистных заболеваний.	
	Витамины и их значение. Водорастворимые и жирорастворимые витамины. Суточная норма витаминов. Авитаминозы, гиповитаминозы и гипервитаминозы. Куриная слепота (при авитаминозе А), болезнь бери-бери (при авитаминозе В1), цинга (при авитаминозе С), рахит (при авитаминозе Д), пеллагра (при авитаминозе РР), Лабораторная работа «Определение витамина С в продуктах питания». Занимательная биология (на выбор учителя)	8.1.2.5 описывать значение витаминов в организме человека; 8.1.2.6 составлять список продуктов питания со значительным содержанием витаминов; 8.1.2.7 определять наличие витамина С в продуктах питания
2-я четверть		
Транспорт веществ	Внутренняя среда организма и ее значение. Лимфа. Лимфообращение и его значение. Гомеостаз. Внутренняя среда организма: кровь, лимфа, тканевая жидкость.	8.1.3.5 описывать лимфатическую систему и взаимосвязь между кровью, тканевой жидкостью и лимфой
	Состав и функции крови. Форменные элементы крови: эритроциты, лейкоциты, тромбоциты. Плазма. Функции крови: транспортная, гомеостаз, защитная	8.1.3.1 описывать состав и функции крови
	Лабораторная работа «Исследование форменных элементов крови различных организмов». Сравнение клеток крови по: форме, размеру, количеству клеток и наличию ядра.	8.1.3.2 исследовать особенности строения форменных элементов крови различных организмов по готовым микропрепаратам
	Иммунитет. Гуморальный и клеточный иммунитет. Типы лейкоцитов и их функции. Действие Т- и В-лимфоцитов.	8.1.3.3 охарактеризовывать функции различных типов лейкоцитов; 8.1.3.4 сравнивать гуморальный и клеточный иммунитет
	Инфекционные заболевания и меры их профилактики: амёбная дизентерия, фитофтороз, холера, дифтерия, лейшманиоз, герпес, лихорадка, ботулизм, малярия	8.4.3.1 описывать особенности заболеваний, вызванных простейшими, грибами, бактериями, вирусами и меры их профилактики, уметь оказать первую помощь при инфекционном заболевании
	Иммунитет. Виды иммунитета: врожденный и приобретенный. Виды вакцин и их роль в формировании приобретенного иммунитета. Профилактика инфекционных	8.1.3.6 оценивать роль вакцинации в профилактике заболеваний

	заболеваний. Занимательная биология (на выбор учителя)	
	Группы крови. Переливание крови. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт.	8.1.3.7 объяснять механизм агглютинации и резус-конфликта
	Строение и функции сердца и кровеносных сосудов у кольчатых червей (дождевой червь), моллюсков, членистоногих и позвоночных.	8.1.3.8 описывать строение сердца и кровеносных сосудов у животных; 8.1.3.9 устанавливать взаимосвязь между структурами стенок сосудов и их функциями
	Типы кровеносных систем. Замкнутый и незамкнутый типы кровеносной системы. Большой и малый круги кровообращения. Кровеносная система человека.	8.1.3.10 описывать типы кровеносной системы животных
	Лабораторная работа «Исследование влияния физических упражнений на работу сердца».	8.1.3.11 исследовать влияние физических упражнений на работу сердца
	Заболевания сердечно-сосудистой системы (гипертония, инфаркт, тахикардия, +брадикардия , ишемическая болезнь, атеросклероз, инсульт). Причины болезней: наследственная предрасположенность, не здоровый образ жизни. Лабораторная работа «Измерение артериального давления» Занимательная биология (на выбор учителя)	8.1.3.12 описывать причины и симптомы заболеваний органов кровеносной системы, уметь измерять артериальное давление
Дыхание	Газообмен между альвеолами и кровью. Насыщение крови кислородом в легких. Газообмен между тканями и кровью. Насыщение крови углекислым газом, клеток кислородом	8.1.4.1 описывать механизмы газообмена в легких и тканях
	Механизм вдоха и выдоха. Строение грудной клетки. Мышцы, участвующие в процессе вдоха и выдоха. Роль диафрагмы во вдохе и выдохе. Изменение давления в воздухоносных путях	8.1.4.2 объяснять механизм вдоха и выдоха
	Минутный объем дыхания. Жизненный объем легких у людей разного пола, возраста и физического развития. Частота дыхательных движений. Влияние курения на жизненный объем легких. Лабораторная работа «Исследование жизненного объема легких». Занимательная биология (на выбор	8.1.4.3 определять жизненный объем легких и минутный объем дыхания в состоянии покоя и при физической нагрузке

	учителя)	
3-я четверть		
Выделение	Строение органов мочевыделительной системы (почки, мочеточник, мочевой пузырь, мочеиспускательный канал) и функции. Органы фильтрации и выделения. Строение почки (корковое и мозговое вещество, нефрон, пирамидки, почечная лоханка, почечные канальцы).	8.1.5.1 описывать строение и функции органов мочевыделительной системы человека; 8.1.5.2 распознавать структурные компоненты почек
	Значение кожи, строение и функции. Регуляция потоотделения.	8.1.5.3 описывать структуру кожи и роль в процессе выделения
	Причины и последствия кожных заболеваний (чесотка, лишай, угревая сыпь). Симптомы и меры профилактики. Занимательная биология (на выбор учителя)	8.1.5.4 объяснять меры профилактики кожных заболеваний, определить причины кожных заболеваний
Движение. Биофизика	Строение скелета человека. Роль и функции опорно-двигательной системы.	8.1.6.1 описывать функцию опорно-двигательной системы
	Макро- и микроскопическое строение кости. Химический состав костей. Лабораторная работа «Макро- и микроскопическое строение костей». Демонстрация «Химический состав костей»	8.1.6.2 изучать химический состав, макро- и микроскопическое строение кости
	Типы соединений костей: неподвижное, полуподвижное, подвижное.	8.1.6.3 сравнивать типы соединений костей
	Строение и функции суставов. Приспособленность соединения костей к выполняемым функциям.	8.1.6.4 устанавливать связь строения различных типов суставов с их функциями
	Строение и функции мышечной ткани (гладкая, поперечно-полосатая скелетная, поперечно-полосатая сердечная). Лабораторная работа «Изучение строения мышечных тканей». Классификация мышц тела человека.	8.1.6.5 описывать виды мышечной ткани и их функции; 8.1.6.6 изучать группы мышц человека и строение мышечного волокна
	Гиподинамия. Причины нарушения осанки и развития плоскостопия. Профилактика нарушения осанки и плоскостопия.	8.1.6.7 называть последствия гиподинамии; 8.1.6.8 выявлять причины нарушения осанки и развития плоскостопия
	Биомеханические особенности движения человека в связи с прямохождением. Особенности строения скелета человека, связанные с прямохождением. Роль мышц в	8.4.4.1 исследовать биомеханические особенности движения человека в связи с прямохождением,

	прямохождении. Центр тяжести тела при прямохождении. Рычаги в теле человека. Занимательная биология (на выбор учителя)	анализировать центр тяжести у человека в норме и при патологии
Координация и регуляция	Строение органа зрения. Значение зрения. Нарушения зрения. Гигиена органа зрения. Лабораторная работа «Исследование зрительного восприятия (определение остроты зрения, поля зрения)».	8.1.7.1 исследовать особенности зрительного восприятия и описывать правила гигиены зрения
	Строение органа слуха. Значение слуха. Причины нарушения слуха. Гигиена органа слуха. Лабораторная работа «Исследование особенностей слухового восприятия (определение остроты слуха)».	8.1.7.2 исследовать особенности слухового восприятия и описывать правила гигиены слуха и влияние колебания атмосферного давления на слух
	Структура и функции палочек и колбочек, волосковых клеток. Лабораторная работа «Определение слепого пятна, опыт со смешением цветов, воздушной и костной проводимости».	8.1.7.3 соотнести структуру зрительного и слухового рецепторов с их функциями
	Понятия «гормоны», «гуморальная регуляция». Месторасположение и функции эндокринных, экзокринных и смешанных желез. Гормоны, выделяемые железами.	8.1.7.4 определять расположение эндокринных, экзокринных и смешанных желез; 8.1.7.5 объяснять основные функции желез
	Заболевания, вызванные нарушениями функций эндокринных желез (гипо- и гиперфункция).	8.1.7.6 описывать заболевания, вызванные нарушением функции поджелудочной или щитовидной железы
	Рецепторы, расположенные в теле человека (терморецепторы, механорецепторы, ноцицепторы). Лабораторная работа «Исследование кожной чувствительности».	8.1.7.7 исследовать кожную чувствительность, классифицировать вид рецепторов по положению в организме, по способности воспринимать разные стимулы, по адекватному раздражителю
	Роль кожи в поддержании постоянной температуры тела теплокровных животных. Температурная чувствительность. Адаптация терморецепторов к изменению температуры. Занимательная биология (на выбор учителя)	8.1.7.8 описывать роль кожи в поддержании постоянной температуры теплокровных животных
4-я четверть		

Размножение	Митоз. Мейоз. Биологическое значение митоза и мейоза.	8.2.2.1 объяснять значение митоза и мейоза в жизнедеятельности живых организмов
	Формы размножения животных. Типы бесполого размножения. Половое размножение.	8.2.1.1 сравнивать способы размножения животных
	Жизненный цикл мхов и папоротников. Гаметофит. Спорофит.	8.2.1.2 объяснять особенности полового и бесполого поколения на примере мхов и папоротников, объяснять генетическую сходность потомков между собой и с родительской особью при бесполом размножении
	Жизненный цикл голосеменных и покрытосеменных растений. Занимательная биология (на выбор учителя)	8.2.1.3 объяснять особенности жизненного цикла голосеменных и покрытосеменных растений
Рост и развитие	Этапы эмбрионального развития: дробление, бластула, гастрюла, нейрула. Дифференциация тканей и органов. Органогенез. Занимательная биология (на выбор учителя)	8.2.3.1 объяснять этапы эмбрионального развития; 8.2.3.2 описывать дифференциацию тканей и органов, формирующихся из разных зародышевых листков, составлять схему расположения в зародыше первых тканей-зародышевых листков
Наследственность и изменчивость	Роль наследственности и изменчивости в эволюции. Взаимосвязь между изменчивостью и адаптацией к меняющимся условиям окружающей среды.	8.2.4.1 аргументировать роль наследственности и изменчивости в эволюции
	Искусственный отбор и его значение для селекции организмов. Виды искусственного отбора.	8.2.4.2 описывать значение искусственного отбора для селекции организмов
	Центры происхождения культурных растений и домашних животных.	8.2.4.3 изучать центры происхождения культурных растений и домашних животных
	Посевные культуры и породы домашних животных, встречающихся на территории Казахстана. Ценные признаки. Занимательная биология (на выбор учителя)	8.2.4.4 описывать сорта значимых культурных растений и пород домашних животных
Биосфера, экосистема, популяция	Компоненты экосистемы. Водные и наземные экосистемы. Моделирование «Сравнение наземных и водных экосистем».	8.3.1.1 составлять схему общей структуры экосистем; 8.3.1.2 сравнивать водные и наземные экосистемы

	<p>Основные характеристики и особенности структуры популяции. Различные стратегии выживания организмов (К- и r-стратегии выживания). Взаимоотношения «хищник-жертва». Изменение численности популяций.</p>	<p>8.3.1.3 описывать основные характеристики и особенности структуры популяции; 8.3.1.4 исследовать различные стратегии выживания организмов; 8.3.1.5 устанавливать причины изменений численности популяций на примере взаимоотношений <i>хищник-жертва</i></p>
	<p>Типы взаимоотношений между организмами. Прямые и косвенные типы взаимоотношений организмов. Адаптации живых организмов к изменяющимся условиям окружающей среды. Занимательная биология (на выбор учителя)</p>	<p>8.3.1.6 описывать типы взаимоотношений между организмами; 8.3.1.7 объяснять механизм адаптации живых организмов к изменяющимся условиям окружающей среды</p>
Влияние человеческой деятельности на окружающую среду	<p>Роль человека в природе. Рациональное природопользование Охрана природы. Сохранение биологического разнообразия. Всемирный банк семян.</p>	<p>8.3.2.1 обосновывать необходимость сохранения и поддержания биологического разнообразия; 8.3.2.2 оценивать значение Всемирного банка семян</p>
	<p>Экологические проблемы Республики Казахстана. Причины, последствия и пути решения. Демонстрация « Основные источники, загрязняющие окружающую среду и вызывающие деградацию природных систем» Занимательная биология (на выбор учителя)</p>	<p>8.3.2.3 объяснять причины возникновения и пути решения экологических проблем на территории Казахстана, анализировать основные источники, загрязняющие окружающую среду и вызывающие деградацию природных систем</p>

9 класс, 3 часа в неделю

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
Обучающийся должен:		
1-я четверть		
Клеточная биология	<p>Функции основных компонентов клетки. Клеточные структуры: плазматическая мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазматическая сеть, клеточный центр, рибосомы, аппарат Гольджи, лизосомы, митохондрии, пластиды, органоиды движения, клеточные включения. Строение и выполняемые</p>	<p>9.4.2.1 объяснять основные функции компонентов растительной и животной клетки, раскрывать взаимосвязь строения и функции компонентов клетки</p>

	функции.	
	Вычисление линейного увеличения клеток. Увеличение, актуальный размер и фактический размер изображения. Перевод единиц измерения в систему СИ (сантиметры - миллиметры - микрометры - нанометры). Моделирование «Вычисление линейного увеличения клеток, используя микрофотографии» Занимательная биология (на выбор учителя)	9.4.2.2 вычислять линейное увеличение клеток, используя микрофотографии
Разнообразие живых организмов. Биосфера и экосистемы	Использование бинарной номенклатуры для описания различных видов. Лабораторная работа «Определение видов растений и животных (местного региона) с помощью определителя».	9.1.1.1 использовать бинарную номенклатуру при описании различных видов; 9.1.1.2 распознавать по отличительным признакам виды растений и животных (по определителям)
	Экспоненциальные и сигмоидные кривые роста популяции	9.3.1.1 анализировать диаграммы экспоненциальных и сигмоидальных кривых роста популяций
	Эффективность переноса энергии в экосистеме. Поток энергии и цепи питания. Виды экологических пирамид.	9.3.1.2 рассчитывать эффективность переноса энергии; 9.3.1.3 сравнивать пирамиды численности, биомассы и энергии
	Круговорот азота и углерода в природе. Биохимические процессы в биосфере. Роль живых организмов в создании осадочных пород и почвы. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.3.1.4 составлять схему круговорота азота и углерода в природе, объяснять основные этапы поглощения химических элементов, движение их по цепям питания и возвращение в живую и неживую природу
Влияние деятельности человека на окружающую среду	Влияние добычи и переработки полезных ископаемых на окружающую среду и здоровье человека.	9.3.2.1 объяснять влияние добычи и переработки полезных ископаемых на окружающую среду
	Воздействие пестицидов на окружающую среду и здоровье человека.	9.3.2.2 объяснять последствия влияния пестицидов на окружающую среду и здоровье человека
	Парниковый эффект и истощение озонового слоя. Влияние повышения температуры атмосферы и воды, уровня	9.3.2.3 объяснять влияние парникового эффекта на живые организмы;

	мирового океана на живые организмы. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.3.2.4 объяснять причины и последствия разрушения озонового слоя, определить антропогенные факторы воздействия на биосферу
Питание	Процесс расщепления. Действие пищеварительных ферментов. Роль ферментов в пищеварении. Абсорбция и выделение.	9.1.2.1 описывать в деталях процессы пищеварения у человека; 9.1.2.2 устанавливать взаимосвязь между органическим веществом и соответствующим ферментом в процессе переваривания пищи
	Механизм действия ферментов. Активный центр фермента. Лабораторная работа «Исследование влияния различных условий (температура, рН) на активность фермента».	9.4.1.1 изучать механизм действия ферментов 9.1.2.3 - исследовать влияние различных условий (температура, рН) на активность фермента
	Эмульгирование жиров под действием желчи. Лабораторная работа «Исследование процесса эмульгирования жиров под действием желчи». Занимательная биология (на выбор учителя)	9.1.2.4 исследовать процесс эмульгирования жиров под действием желчи, описывать роль лецитина и желчных солей в переваривании жиров
Транспорт веществ	Сходства и различия активного и пассивного транспорта. Транспорт через клеточную мембрану. Затрата энергии при активном транспорте.	9.1.3.1 сравнивать пассивный и активный транспорт, описывать функции мембраны при активном и пассивном транспорте веществ
	Внешние и внутренние факторы, влияющие на транспирацию. Лабораторная работа «Исследование внешних факторов: температуры, влажности и давления водяного пара, движения воздуха на процесс транспирации». Лабораторная работа «Исследование внутренних факторов: площади испаряющей поверхности и отношения этой поверхности к объему растений (кутикула, устьица) на процесс транспирации».	9.1.3.2 объяснять сущность процесса транспирации у растений; 9.1.3.3 исследовать внешние и внутренние факторы, влияющие на процесс транспирации
	Влияние внешних факторов на транспорт веществ по флоэме: температуры, влажности, света. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.1.3.4 изучить перемещение веществ во флоэме в зависимости от внешних факторов

2-я четверть		
Дыхание	Анаэробное и аэробное дыхание. Рассматривать процессы анаэробного и аэробного дыхания с использованием уравнений химических реакции. Эффективность анаэробного и аэробного дыхания.	9.1.4.1 сравнивать процессы анаэробного и аэробного дыхания, используя уравнение химической реакции процесса дыхания
	Утомление мышц, связанное с анаэробным и аэробным дыханием. Влияние физических упражнений на аэробное и анаэробное дыхание. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.1.4.2 рассмотреть связь между утомлением мышц и процессами анаэробного и аэробного дыхания
Выделение	Строение и функции нефрона. Ультрафильтрация. Абсорбция и избирательная реабсорбция. Состав мочи. Причины фильтрации и обратной фильтрации.	9.1.5.1 описывать строение и функцию нефрона; 9.1.5.2 описывать процессы фильтрации и образования мочи
	Факторы, влияющие на работу почек: рацион питания, переохлаждение, лекарственные препараты, хронические и инфекционные заболевания (кариес, гнойная ангина и др.).	9.1.5.3 описывать факторы, влияющие на работу почек
	Гигиена мочевыделительной системы. Заболевания почек и органов мочевыделительной системы: пиелонефрит, цистит, мочекаменная болезнь почек. Врожденные и острые заболевания мочевыделительной системы. Причины и меры профилактики.	9.1.5.4 объяснять меры профилактики болезней почек и мочевыделительной системы, исследовать врожденные и острые заболевания мочевыделительной системы
	Продукты выделения живых организмов, обитающих на суше, в пустыне, в пресной и соленой воде. Конечные продукты разложения азотсодержащих органических веществ: аммиак, мочевины, мочевая кислота. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.1.5.5 установить связь между средой обитания и конечными продуктами обмена веществ у различных организмов
Координация и регуляция	Типы и функции нейронов. Функции нервной ткани (глиальные клетки). Миелинизированные и немиелинизированные оболочки аксона. Синапсы и медиаторы. Моделирование «Изучение нервной ткани».	9.1.7.1 устанавливать взаимосвязь между строением нервной клетки и функцией нервной клетки 9.1.7.2 анализировать функции нервной ткани и ее структурных компонентов
	Возникновение и проведение нервных импульсов в миелинизированных и немиелинизированных аксонах. Скорость проведения. Мембранный потенциал, потенциал покоя и потенциал действия. Моделирование «Изучение	9.1.7.3 описывать возникновение и проведение нервного импульса

	скорости возникновения и передачи нервного импульса»	
	Электрические процессы в живых организмах. Электрорецепторы и электрические органы.	9.4.4.1 изучать электрические процессы в живых организмах
	Механизм нейрогуморальной регуляции на примере регуляции вдоха и выдоха. Сравнение нервной и гуморальной регуляции. Адаптация организма к стрессу.	9.1.7.4 объяснять механизм нейрогуморальной регуляции
	Нейрокомпьютерный интерфейс. Система обмена информацией между мозгом и компьютером.	9.4.4.2 изучать особенности технологии интерфейс компьютер-мозг
	Механизмы поддержания гомеостаза.	9.1.7.5 объяснять механизм поддержания постоянства внутренней среды организма
	Регуляторы роста и развития растений. Лабораторная работа «Исследование влияния ауксина на растения». Занимательная биология (на выбор учителя)	9.1.7.6 анализировать влияние ростовых веществ на жизнедеятельность растений
3-я четверть		
Движение	Работа мышц. Демонстрация «Работа основных мышц, роль плечевого пояса в движениях руки. Регуляция мышечных движений». Лабораторная работа «Изучение процесса утомления мышц при статической и динамической работе».	9.1.6.1 исследовать максимальное мышечное усилие и силовую выносливость мышц руки; 9.1.6.2 исследовать зависимость работы от частоты мышечных сокращений
Молекулярная биология	Принципы строения молекулы дезоксирибонуклеиновой кислоты: комплементарность нуклеотидов Моделирование «Изучение строения ДНК» Занимательная биология (на выбор учителя)	9.4.1.2 описывать строение двойной спирали молекулы дезоксирибонуклеиновой кислоты; 9.4.1.3 моделировать молекулу дезоксирибонуклеиновой кислоты на основе принципов её строения
Клеточный цикл	Интерфаза. Стадии интерфазы: G ₁ , S и G ₂ . +Моделирование «Составление схемы стадии интерфазы»	9.2.2.1 объяснять процессы, происходящие в интерфазе клеточного цикла, составлять схему стадии интерфазы
	Митоз. Фазы митоза. Лабораторная работа «Исследование митоза в клетках корешка лука».	9.2.2.2 охарактеризовать фазы митоза
	Мейоз. Фазы мейоза. Сравнение митоза и мейоза. Моделирование «Изучение фаз мейоза». Занимательная биология (на выбор учителя)	9.2.2.3 охарактеризовать фазы мейоза; 9.2.2.4 сравнивать процессы митоза и мейоза

Закономерности наследственности и изменчивости	Закономерности наследования признаков, выявленные Г. Менделем. Гибридологический метод изучения наследственности	9.2.4.1 оценивать роль исследований Г.Менделя в становлении и развитии генетики
	Цитологические основы генетических законов наследования. Закон чистоты гамет и его цитологическое обоснование. Моно - и дигибридное скрещивание. Закон доминирования. Закон расщепления.	9.2.4.2 обосновывать цитологические основы моногибридного скрещивания и решать задачи на моногибридное скрещивание; 9.2.4.3 обосновывать цитологические основы дигибридного скрещивания и решать задачи на дигибридное скрещивание
	Взаимодействие аллельных генов: полное и неполное. Явление доминирования признаков. Понятие анализирующего скрещивания и его практическое значение.	9.2.4.4 сравнивать полное и неполное доминирование; 9.2.4.5 оценивать значение анализирующего скрещивания
	Генетика пола. Генетический механизм определения пола. Наследование сцепленное с полом. Гемофилия и дальтонизм.	9.2.4.6 описывать теорию определения пола; 9.2.4.7 составлять схему, объясняющую роль хромосом в определении пола
	Закономерности наследования групп крови у человека. Резус-фактор. Моделирование «Изучение генетической передачи резуса(Rh+/Rh-)»	9.2.4.8 объяснять механизм определения и наследования групп крови человека, моделировать генетическую передачу резуса (Rh+/Rh-)
	Генетика человека. Методы изучения наследственности у человека. Предупреждение наследственных заболеваний человека. Составление генеалогического древа человека. Моделирование «Составление родословной человека».	9.2.4.9 характеризовать основные методы изучения генетики человека; 9.2.4.10 составлять генеалогическое древо
	Современные сельскохозяйственные технологии для повышения урожайности. Новые альтернативные пути ведения высокопродуктивного сельского хозяйства Занимательная биология (на выбор учителя)	9.2.4.11 изучать использование современных сельскохозяйственных технологий для повышения урожайности культурных растений на основе местного региона
Микробиология и биотехнология	Общая схема биотехнологического процесса и продукты, получаемые в биотехнологии (для медицины, промышленности и сельского хозяйства). Производство инсулина. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.4.3.1 описывать общую схему биотехнологического процесса на примере производства инсулина; 9.4.3.2 приводить примеры продуктов, получаемых в биотехнологии

4-я четверть		
Размножение	Строение и функции половой системы человека.	9.2.1.1 описывать строение половой системы человека
	Лабораторная работа «Изучение строения мужских и женских гамет».	9.2.1.2 исследовать особенности строения мужских и женских половых клеток
	Вторичные половые признаки. Половое созревание юношей и девушек. Основные правила гигиены девочек подросткового возраста. Биологическая и социальная зрелость.	9.2.1.3 описывать развитие вторичных половых признаков в период полового созревания, объяснять основные правила гигиены девочек подросткового возраста
	Менструальный цикл. Роль гормонов эстрогена и прогестерона.	9.2.1.4 описывать менструальный цикл и роль эстрогена и прогестерона
	Виды контрацепции, их значение и применение.	9.2.1.5 объяснять значение и виды контрацепции
	Заболевания, передающиеся половым путем: СПИД, сифилис, гонорея, хламидиоз, микоплазма, генитальный герпес, гепатит В, С. Меры профилактики. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.2.1.6 - объяснять последствия заболеваний, передаваемых половым путем и меры их профилактики, называть виды инфекции, передающихся половым путем
Рост и развитие	Внутриутробное развитие. Первые стадии зародышевого развития. Формирование и развитие плода.	9.2.3.1 объяснять роль плаценты в развитии эмбриона; 9.2.3.2 сравнивать развитие эмбриона и плода
	Влияние курения, наркотических веществ и алкоголя на развитие эмбриона человека. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.2.3.3 объяснять последствия влияния курения, алкоголя и других наркотических веществ на развитие эмбриона человека
Эволюционное развитие	Этапы развития жизни на Земле.	9.2.5.7 изучать основные этапы развития жизни на Земле
	Возникновение и развитие эволюционных представлений. Основные принципы эволюционной теории Ч. Дарвина. Возникновение современной теории эволюции.	9.2.5.1 изучать основные положения работ К.Линнея и Ж.Б.Ламарка; 9.2.5.2 объяснять роль трудов Ч.Дарвина в создании учения об эволюции
	Движущие силы эволюции. Приспособленность в результате естественного отбора. Роль изменчивости в эволюционном процессе (мутационная, комбинативная). Естественный отбор, его формы (движущая и стабилизирующая). Борьба за существование (внутривидовая, межвидовая). Моделирование	9.2.5.3 охарактеризовать движущие силы эволюции; 9.2.5.4 описывать роль естественного отбора в адаптации организмов

	«Изучение адаптаций как результат естественного отбора (бабочка)»	
	Определение понятия «вид». Структура вида. Критерии вида. Понятие «видообразование». Формы и механизмы видообразования. Занимательная биология (на выбор учителя)	9.2.5.5 охарактеризовать структуру и критерии вида. 9.2.5.6 объяснять процесс видообразования

10. Химия

Долгосрочный план по учебному предмету «Химия» для 5-9 классов уровня основного среднего образования

7 класс, всего 68 часов, в неделю 3 часа

Разделы долгосрочного плана	Темы/Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения. Обучающийся должен
1 четверть		
7.1 Введение в химию. Чистые вещества и смеси	Предмет химии. Практическая работа № 1 «Правила техники безопасности и знакомство с лабораторным оборудованием»	7.1.1.1 знать, что изучает наука химия; 7.1.1.2 знать и понимать правила техники безопасности при работе в химической лаборатории и кабинете
	Элемент, смесь и соединение. Лабораторный опыт № 1 «Сравнение смесей веществ и их соединений» Занимательная химия П.р «Получение стеариновой свечи из хозяйственного мыла»	7.4.1.1 понимать элемент (простое вещество) как совокупность одинаковых атомов; 7.4.1.2 знать, что чистое вещество состоит из одинаковых атомов или молекул; 7.4.1.3 различать понятия: элемент (простое вещество), смесь и соединение; химические элементы и вещества в свете атомно - молекулярного учения; 7.4.1.4 использовать знания о физических свойствах элементов, и соединений для распознавания незнакомых веществ в составе смеси
	Способы разделения смеси. Лабораторный опыт № 2 «Очистка загрязненной поваренной соли»	7.4.1.5 знать виды смесей и способы их разделения; нетрадиционными методами 7.4.1.6 уметь планировать и проводить эксперимент по разделению смесей
7.1 Изменения состояния веществ	Физические и химические явления. Лабораторный опыт № 3 «Изучение признаков химических явлений» Занимательная химия	7.1.1.3 различать физические и химические явления

	П.р «Как лопнуть шарик при помощи апельсина»	
	Агрегатные состояния вещества Занимательная химия П.р « Выращивание кристаллов»	7.1.1.4 знать различные агрегатные состояния веществ и уметь объяснять структуру твердых, жидких и газообразных веществ согласно кинетической теории частиц
	Процесс охлаждения. Лабораторный опыт № 4 «Изучение процесса охлаждения»	7.1.1.5 изучить процесс охлаждения, построить кривую охлаждения и проанализировать ее, объяснить свои наблюдения, согласно кинетической теории частиц
	Процесс нагревания. Лабораторный опыт № 5 «Изучение процесса кипения воды»	7.1.1.6 изучить процесс кипения воды, построить кривую нагревания и проанализировать ее, объяснить свои наблюдения, согласно кинетической теории частиц
2 четверть		
7.2 Атомы. Молекулы. Вещества	Атомы и молекулы	7.1.2.1 знать различие атомов и молекул
	Химические элементы. Простые и сложные вещества	7.1.2.2 знать, что каждый химический элемент обозначается символом и является определенным видом атомов; биография атома (три изображения атома) 7.1.2.3 классифицировать элементы на металлы и неметаллы; 7.1.2.4 классифицировать вещества на простые и сложные
	Состав и строение атома. Изотопы	7.1.2.5 знать протон, электрон, нейтрон и их расположение в атоме, массу, заряд; 7.1.2.6 знать строение атома (p^+ , n^0 , e^-) и состав атомного ядра первых 20 элементов; 7.1.2.7 знать понятие «изотоп»;
7.2 Воздух. Реакция горения	Воздух. Состав воздуха. Лабораторный опыт № 6 «Горение свечи»	7.3.1.1 знать состав воздуха; 7.3.1.2 знать, что при горении веществ расходуется кислород, входящий в состав воздуха; 7.3.1.3 понимать значение охраны атмосферного воздуха от загрязнения
	Процесс горения. Практическая работа №2/Демонстрация «Сравнение реакций горения серы, фосфора, железа в воздухе и кислороде»	7.3.1.4 знать условия горения вещества и продукты реакции горения; 7.3.1.5 приводить примеры легковоспламеняющихся, горючих и негорючих веществ; 7.3.1.6 понимать, что вещества лучше горят в чистом кислороде, чем на воздухе; 7.3.1.7 знать, что при горении металлов и неметаллов образуются оксиды
3 четверть		

7.3 Химическая реакция	<p>Природные кислоты и щелочи. Индикаторы. Лабораторный опыт № 7 «Изучение кислотности и щелочности среды растворов». Лабораторный опыт № 8 «Реакция нейтрализации хлороводородной кислоты»</p> <p>Занимательная химия П.р «Лакмусовая бумага из краснокочанной капусты» П.р «Кока кола и молоко» П.р «Цвет индикатора в разных средах»</p>	<p>7.3.4.1 знать, что свойства «кислотность» и «мылкость» могут быть признаками некоторых природных кислот и щелочей; сущность химических реакций и признаки их протекания 7.3.4.2 знать химические индикаторы– метиловый оранжевый, лакмус, фенолфталеин и изменение их окраски в различных средах; 7.3.4.3 уметь определять кислоты и щелочи с использованием универсального индикатора, на основе pH шкалы; 7.3.4.4 понять нейтрализацию кислот на примере применения антацидных средств</p>
	<p>Реакции разбавленных кислот с металлами. Лабораторный опыт № 9 «Взаимодействие цинка с разбавленной соляной кислотой». Лабораторный опыт № 10 Качественная реакция на водород»</p>	<p>7.2.2.1 называть области применения и правила обращения с разбавленными кислотами; 7.2.2.2 исследовать реакции разбавленных кислот с различными металлами осуществлять на практике качественную реакцию на водород</p>
	<p>Реакции разбавленных кислот с карбонатами. Практическая работа № 3 «Взаимодействие карбонатов с разбавленными кислотами. Качественные реакции на углекислый газ»</p>	<p>7.2.2.3 исследовать реакции разбавленных кислот с некоторыми карбонатами, осуществлять на практике качественную реакцию на углекислый газ</p>
7.3 Периодическая таблица химических элементов	<p>История создания периодической таблицы химических элементов</p>	<p>7.2.1.1 знать и сравнивать классификации элементов на примере работ ; И. Дёберейнера, Дж. Ньюлендса, Д.И. Менделеева</p>
	<p>Структура периодической таблицы</p>	<p>7.2.1.2 знать и описывать структуру периодической таблицы: группы и периоды; периодическую систему в свете теории атома; характеристика химического элемента и его свойства на основе положения в периодической системе Д.И Менделеева и теории строения атома</p>
7.3 Относительная атомная масса. Простейшие формулы	<p>Относительная атомная масса</p>	<p>7.1.2.8 понимать, что большинство элементов на Земле встречаются в виде смеси изотопов, образовавшихся при формировании планет; 7.1.2.9 понимать, что атомные массы химических элементов, имеющие природные изотопы, являются дробными числами;</p>

		7.1.2.10 знать определение относительной атомной массы химических элементов
	Валентность. Химические формулы. Расчет относительной молекулярной массы соединения по формуле	7.1.2.11 уметь правильно составлять формулы биеlementных химических соединений, используя названия элементов, валентность и их атомные соотношения в соединениях; 7.1.2.12 рассчитывать относительную молекулярную/формульную массу по формуле химического соединения, решение задач
4 четверть		
7.4 Химические элементы и соединения в организме человека	Питательные вещества в составе продуктов питания. . Практическая работа № 4 «Определение питательных веществ в составе пищи»	7.5.1.1 понимать продукты питания как совокупность химических веществ; 7.5.1.2 знать и уметь определять некоторые питательные вещества: углеводы (крахмал), белки, жиры
	Химические элементы в организме человека. Процесс дыхания. Лабораторный опыт № 11 «Исследование процесса дыхания»	7.5.1.3 знать элементы, входящие в состав организма человека (O, C, H, N, Ca, P, K); 7.5.1.4 объяснять процесс дыхания
7.4 Геологические химические соединения	Полезные геологические химические соединения. Состав руды	7.4.2.1 понимать, что земная кора содержит много полезных химических соединений; 7.4.2.2 понимать, что некоторые минералы и полезные природные соединения относятся к рудам; 7.4.2.3 описывать процесс переработки руды для получения металла
	Полезные ископаемые Казахстана. Экологические аспекты добычи минералов	7.4.2.4 знать, какими минеральными и природными ресурсами богат Казахстан и их месторождения; 7.4.2.5 изучить влияние добычи природных ресурсов на окружающую среду

8 класс

Раздел долгосрочного плана	Темы /Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения
1 четверть		
8.1 Движение электронов в атомах	Распределение электронов в атомах	8.1.3.1 понимать, что электроны в атомах распределяются последовательно по энергетическим уровням на возрастающем расстоянии от ядра
	Энергетические уровни.	8.1.3.2 понимать, что число электронов на

	Лабораторный опыт № 1 «Изготовление моделей атомов»	каждом энергетическом уровне не превышает определенного максимального значения; 8.1.3.3 знать форму <i>s</i> и <i>p</i> орбиталей; 8.1.3.4 уметь писать электронные конфигурации формулы первых 54 химических элементов
	Образование ионов	8.1.3.5 понимать, что атомы могут принимать или терять электроны, что приводит к образованию ионов
	Составление формул соединений	8.1.3.6 составлять формулы соединений методом «нулевой суммы»;
8.1 Формулы веществ и уравнения химических реакций	Расчеты по химическим формулам	8.2.3.1 вычислять массовые доли элементов в составе вещества, выводить формулы веществ по массовым долям элементов
	Составление уравнений химических реакций. Закон сохранения массы веществ. Демонстрация № 1 «Опыт, доказывающий закон сохранения массы веществ». Лабораторный опыт № 2 «Соотношение реагирующих веществ»	8.2.3.2 устанавливать экспериментальным путем соотношение реагирующих веществ; 8.2.3.3 составлять уравнения химических реакций, записывая формулы реагентов и продуктов реакции; 8.2.3.4 знать закон сохранения массы веществ
	Типы химических реакций	8.2.2.1 классифицировать химические реакции по числу и составу исходных и образующихся веществ
	Химические реакции в природе и жизнедеятельности живых организмов и человека	8.2.2.2 описывать химические реакции в природе и жизнедеятельности живых организмов и человека
8.1 Сравнение активности металлов	Реакции металлов с кислородом и водой. Демонстрация № 2 «Взаимодействие активных металлов с водой»	8.2.4.1 знать, что некоторые металлы подвергаются окислению быстрее других; 8.2.4.2 описывать реакции взаимодействия активных металлов с холодной водой, горячей водой или паром; 8.2.4.3 исследовать факторы, влияющие на возникновение коррозии металлов
	Реакции металлов с растворами кислот. Лабораторный опыт № 3 «Взаимодействие металлов с растворами кислот»	8.2.4.4 изучить реакции различных металлов с растворами кислот; 8.2.2.5 составлять уравнения реакций металлов с кислотами
	Реакции металлов с растворами солей. Демонстрация № 3 «Вытеснение металлов из растворов солей»	8.2.4.6 разработать план и провести реакции металлов с растворами солей
	Ряд активности металлов. Практическая работа № 1 «Сравнение активности металлов»	8.2.4.7 разработать ряд активности металлов по результатам экспериментов и сопоставлять его со справочными данными; 8.2.4.8 прогнозировать возможность

		протекания незнакомых реакций замещения металлов, используя ряд активности металлов
2 четверть		
8.2 Количество вещества	Количество вещества. Моль. Число Авогадро. Молярная масса вещества	8.1.1.1 знать моль, как единицу измерения количества вещества и знать число Авогадро; 8.1.1.2 уметь вычислять молярные массы соединений
	Взаимосвязь массы, молярной массы и количества вещества	8.1.1.3 вычислять массу, количество вещества и число структурных частиц
8.2 Стехиометрические расчеты	Решение задач по уравнениям химических реакций	8.2.3.5 вычислять массу, количество вещества по уравнениям химических реакций
	Закон Авогадро. Молярный объём	8.2.3.6 знать закон Авогадро и использовать молярный объём для расчета объема газов при нормальных и стандартных условиях
	Относительная плотность газов. Закон объёмных отношений	8.2.3.7 вычислять относительную плотность газов и молярную массу вещества по относительной плотности; 8.2.3.8 использовать закон объёмных отношений для расчетов по уравнениям реакций с участием газов
8.2 Знакомство с энергией в химических реакциях	Горение топлива и выделение энергии	8.3.1.1 понимать, что продуктами реакций горения являются оксиды, и что при горении углеродсодержащего горючего в кислороде могут образовываться углекислый газ, угарный газ или углерод; 8.3.1.2 объяснять причины парникового эффекта и предлагать пути решения
	Экзотермические и эндотермические реакции. Лабораторный опыт № 4 «Химические реакции, сопровождающиеся изменением энергии»	8.3.1.3 знать, что экзотермические реакции идут с выделением теплоты, а эндотермические реакции с поглощением теплоты; 8.3.1.4 понимать последствия воздействия различных горючих на окружающую среду
	Термохимические реакции	8.3.1.5 объяснять изменение энергии с точки зрения кинетической теории частиц
8.2 Водород. Кислород и озон	Водород, получение, свойства и применение. Практическая работа № 2 «Получение водорода и изучение его свойств»	8.4.2.1 уметь получать водород и изучать его свойства и применение
	Кислород, получение, свойства и применение. Демонстрация № 4 «Разложение пероксида водорода». Практическая работа № 3 «Получение кислорода и изучение его свойств»	8.4.2.2 знать процентное содержание кислорода в составе воздуха и земной коре; 8.4.2.3 уметь получать кислород и изучать его свойства и применение

	Кислород и озон	8.4.2.4 сравнивать состав и свойства аллотропных видоизменений кислорода; 8.4.2.5 объяснять значение озонового слоя Земли
3 четверть		
8.3 Периодическая система химических элементов	Структура периодической системы химических элементов	8.2.1.1 объяснять физический смысл атомного номера, группы, периода
	Периодическое изменение некоторых характеристик и свойств атомов химических элементов	8.2.1.2 понимать, что элементы одной группы содержат на внешнем уровне одинаковое количество электронов; 8.2.1.3 объяснять закономерности изменения свойств элементов в группах и периодах
	Характеристика элемента по положению в периодической системе.	8.2.1.4 характеризовать химический элемент по положению в периодической системе
	Естественные семейства химических элементов и их свойства	8.2.1.5 знать, что элементы со схожими химическими свойствами относятся к одной группе; 8.2.1.6 знать естественные семейства химических элементов и приводить примеры щелочных металлов, галогенов, инертных газов
	Металлы и неметаллы	8.2.1.7 прогнозировать свойства химического элемента в зависимости от положения в периодической таблице
8.3 Виды химических связей	Электроотрицательность. Ковалентная связь	8.1.4.1 объяснять образование ковалентной связи между атомами на основе электроотрицательности
	Ионная связь	8.1.4.2 описывать механизм образования ионной связи и предсказывать свойства ионных соединений
	Взаимосвязь между типами связей, видами кристаллических решеток и свойствами веществ	8.1.4.3 объяснять зависимость свойств веществ от типа решетки
8.3 Растворы и растворимость	Растворение веществ в воде. Лабораторный опыт № 5 «Изучение растворимости веществ»	8.3.4.1 классифицировать вещества растворимости в воде; 8.3.4.2 объяснять роль растворов в природе и повседневной жизни
	Растворимость веществ. Практическая работа № 4 «Влияние температуры на растворимость твердых веществ»	8.3.4.3 объяснять влияние температуры на растворимость веществ; 8.3.4.4 рассчитывать растворимость вещества на 100 г воды, используя технику выпаривания, сравнивать полученные результаты со справочными данными
	Массовая доля растворенного вещества	8.3.4.5 вычислять массу растворенного вещества по известной массе раствора с определенной массовой долей растворенного вещества

	Молярная концентрация вещества в растворе. Практическая работа № 5 «Приготовление растворов с заданной процентной и молярной концентрации»	8.3.4.6 рассчитывать молярную концентрацию вещества в растворе
4 четверть		
8.4 Основные классы неорганических соединений. Генетическая связь	Оксиды. Лабораторный опыт № 6 «Изучение свойств оксидов»	8.3.4.7 знать классификацию и свойства оксидов и составлять уравнения реакций характеризующие их химические свойства
	Кислоты. Лабораторный опыт № 7 «Изучение свойств кислот»	8.3.4.8 знать и понимать классификацию, свойства кислот и составлять уравнения реакций характеризующие их химические свойства
	Основания. Лабораторный опыт № 8 «Изучение свойств оснований»	8.3.4.9 знать и понимать классификацию, свойства оснований и составлять уравнения реакций характеризующие их химические свойства
	Соли. Лабораторный опыт № 9 «Получение и свойства солей»	8.3.4.10 знать различные методы получения солей и составлять соответствующие уравнения реакций; 8.3.4.11 знать и понимать классификацию, свойства солей и составлять уравнения реакций характеризующие их химические свойства
	Генетическая связь между классами неорганических соединений	8.3.4.12 исследовать генетическую связь между основными классами неорганических соединений
8.4 Углерод и его соединения	Общая характеристика углерода	8.4.3.1 объяснять, почему в большинстве соединений углерод образует четыре связи; 8.4.3.2 описывать распространение углерода и его соединений в природе
	Аллотропные видоизменения углерода	8.4.3.3 сравнивать строение и свойства аллотропных видоизменений углерода; 8.4.3.4 исследовать области применения аллотропных видоизменений углерода
	Свойства углерода. Практическая работа № 6 «Физические и химические свойства углерода». Оксиды углерода. Практическая работа № 7 «Получение углекислого газа и изучение его свойств»	8.4.3.5 исследовать физические и химические свойства углерода; 8.4.3.6 описывать условия образования диоксида и монооксида углерода при сжигании углерода и объяснять физиологическое действие угарного газа на живые организмы; 8.4.3.7 уметь получать углекислый газ, доказывать его наличие, изучать свойства; 8.4.3.8 составлять и объяснять круговорот углерода в природе
8.4 Вода	Вода в природе	8.4.2.6 объяснять широкое распространение, уникальные свойства воды и ее значение для жизни; 8.4.2.7 объяснять круговорот воды в

		природе
	Причины загрязнения воды. Жесткость воды. Лабораторный опыт № 10 «Определение жесткости воды»	8.4.2.8 определить опасность и причины загрязнения воды, объяснять способы очистки воды; 8.4.2.9 определять «жесткость» воды и объяснять способы ее устранения; 8.4.2.10 знать методы обнаружения воды при помощи безводного сульфата меди (II)

11. Информатика

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Информатика» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию

1) 5 класс

Разделы долгосрочного плана	Темы, содержание	Цели обучения
1-я четверть		
Компьютер и безопасность	Как не навредить себе при работе за компьютером?	5.4.1.1 - рассуждать о последствиях нарушения правил техники безопасности;
	Какие важные устройства есть в компьютере?	5.1.1.1 - объяснять на элементарном уровне назначение процессора и жесткого диска.
Безопасность в Интернете	Какие есть опасности при работе в Интернете?	5.4.2.1- рассуждать о незаконности копирования чужой работы;
	Как защитить свои данные на компьютере?	5.4.2.2 - устанавливать пароль на документы; 5.1.3.1- размещать, изменять, скачивать файлы общего доступа;
	Мини-проект "Открытия, изменившие мир"	5.4.2.2 - устанавливать пароль на документы; 5.1.3.1 - размещать, изменять, скачивать файлы общего доступа.
2-я четверть		
Информация и ее обработка	Информация вокруг нас	5.2.1.1 - перечислять и представлять информацию в разных формах;
	Программное обеспечение	5.1.2.1 - объяснять понятие «программное обеспечение»;
	Проектная работа	5.2.1.1- перечислять и представлять информацию в разных формах; 5.2.2.2 - создавать и редактировать растровые изображения.
3-я четверть		
Алгоритмы в нашей жизни	Следуя командам	5.3.2.1 - формулировать определение алгоритма; 5.3.2.3 - приводить примеры исполнителей и их системы команд; 5.3.2.2 - представлять алгоритм в словесной форме;

	Найти выход из лабиринта	5.3.2.3 - приводить примеры исполнителей и их системы команд; 5.3.2.2 - представлять алгоритм в словесной форме;
	Найти выход из виртуального лабиринта	5.3.2.3 - приводить примеры исполнителей и их системы команд; 5.3.2.2 - представлять алгоритм в словесной форме.
Рассуждаем и программируем	Моя первая программа	5.3.2.2 - представлять алгоритм в словесной форме 5.3.3.1 - использовать команды ветвления и цикла в игровой среде программирования (Лого, Scratch)
	Ожившая графика	5.3.2.2 - представлять алгоритм в словесной форме 5.3.3.1- использовать команды ветвления и цикла в игровой среде программирования (Лого, Scratch)
	В поисках истины	5.3.2.2 - представлять алгоритм в словесной форме 5.3.3.1- использовать команды ветвления и цикла в игровой среде программирования (Лого, Scratch)
4-я четверть		
Разработка и презентация проекта	Создание анимации	5.3.2.2 - представлять алгоритм в словесной форме; 5.3.1.1 - создавать анимацию объектов и событий в игровой среде программирования (Лого, Scratch); 5.3.3.1- использовать команды ветвления и цикла в игровой среде программирования (Лого, Scratch);
	Подготовка документа к печати	5.2.2.1 - эффективно организовывать документ для печати (устанавливать параметры страницы, выполнять предварительный просмотр и так далее); 5.4.2.1- рассуждать о незаконности копирования чужой работы ; 5.4.2.2 - устанавливать пароль на документы;
	Презентация проекта	5.1.3.1 - размещать, изменять, скачивать файлы общего доступа.

2) 6 класс

Разделы долгосрочного плана	Темы, содержание	Цели обучения
1-я четверть		
Компьютерные системы и сети	Что такое эргономика	6.4.1.1- формулировать и решать задачи эргономики (для максимального комфорта и эффективности);
	История развития вычислительной техники	6.1.1.1 - рассказывать об истории и перспективах развития вычислительной техники;
	Как работает компьютер	6.1.1.2 - объяснять взаимодействие основных устройств компьютера; 6.1.2.1 - называть основные функции операционной системы;
	Беспроводные сети	6.1.3.1 - объяснять преимущества беспроводной связи.
2-я четверть		
Представление информации	Передача информации	6.2.1.3 - приводить примеры каналов связи, источников и приемников информации;

	Шифрование информации	6.2.1.1 - кодировать и декодировать текстовую информацию;
	Двоичное представление информации	6.2.1.2 - пояснять, что вся информация для компьютера представляется в двоичном виде.
Компьютерная графика	Создание векторных изображений	6.2.2.2 - создавать и редактировать векторные изображения;
	Сравнение растровых и векторных изображений	6.2.2.3 - оценивать преимущества и недостатки растровой и векторной графики.
3-я четверть		
Как разрабатываются компьютерные игры	Определяем идею	6.3.2.1- поэтапно разбирать решение задачи; 6.3.2.2 - представлять алгоритм в виде блок-схем;
	Разрабатываем сценарий	6.3.2.2 - представлять алгоритм в виде блок-схем;
	Рисуем сцены и персонажей	6.3.2.1 - поэтапно разбирать решение задачи.
Создание компьютерной игры	Реализуем сценарий	6.3.1.1 - разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования; 6.3.3.1- находить и исправлять ошибки в программе;
	Создаем звуковое сопровождение	6.3.1.1 - разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования;
	Создаем заставку	6.3.1.1 - разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования;
	Улучшаем собственный проект	6.3.1.1 - разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования; 6.3.3.1 - находить и исправлять ошибки в программе.
4-я четверть		
Работа с документом	Сноски	6.2.2.1 - организовывать ссылки (гиперссылки, оглавления, названия, сноски);
	Гиперссылки	6.2.2.1 - организовывать ссылки (гиперссылки, оглавления, названия, сноски); 6.4.2.1 - объяснять понятия «авторское право», «плагиат»; 6.4.2.2 - сопровождать информацию ссылками на автора;
	Оглавление	6.2.2.1 - организовывать ссылки (гиперссылки, оглавления, названия, сноски);
	Оформление документации к игре	6.4.2.1 - организовывать ссылки (гиперссылки, оглавления, названия, сноски); 6.4.2.1 - объяснять понятия «авторское право», «плагиат»; 6.4.2.2 - сопровождать информацию ссылками на автора.

Разделы долгосрочного плана	Темы, содержание	Цели обучения
1-я четверть		
Измерение информации и компьютерная память	Единицы измерения информации	7.2.1.1 - называть единицы измерения информации; 7.2.1.2 - осуществлять перевод из одних единиц измерения информации в другие;
	Компьютерная память	7.1.1.1 - описывать назначение видов памяти компьютера (оперативные запоминающие устройства, постоянные запоминающие устройства, внешние запоминающие устройства, кеш-память);
	Размеры файлов	7.1.2.3 - сравнивать размеры файлов разных форматов, хранящих одинаковую информацию; 7.1.2.2 - создавать и распаковывать архивы различных форматов.
Сети и безопасность	Компьютерные сети и их классификация	7.1.3.1 - классифицировать компьютерные сети;
	Антивирусная безопасность	7.4.2.1 - защищать компьютер от вредоносных программ.
2-я четверть		
Решение задач с помощью электронных таблиц	Таблицы в текстовом процессоре	7.2.2.1 - форматировать элементы таблицы в текстовом процессоре;
	Форматирование элементов электронных таблиц	7.2.2.2 - форматировать элементы электронной таблицы;
	Форматы данных	7.3.3.1 - классифицировать типы данных;
	Условное форматирование	7.2.2.4 - использовать условное форматирование в электронной таблице;
	Графическое представление табличных данных	7.2.2.3 - создавать диаграммы в электронной таблице;
	Моделирование процессов в электронных таблицах	7.2.2.2 - форматировать элементы электронной таблицы; 7.3.3.1 - классифицировать типы данных; 7.2.2.4 - использовать условное форматирование в электронной таблице; 7.2.2.3 - создавать диаграммы в электронной таблице.
3-я четверть		
Программирование решений	Языки программирования	7.1.2.1 - различать понятия «система программирования» и «языки программирования»;
	Системы программирования	7.1.2.1 - различать понятия «система программирования» и «языки программирования»;
	Типы данных	7.3.3.1 - классифицировать типы данных.
Программирование решений	Интерфейс проекта	7.4.1.1 - выполнять требования к созданию интерфейса разрабатываемого проекта;
	Программирование	7.3.2.1 - записывать алгоритм на языке

	линейных алгоритмов	программирования; 7.3.3.2 - записывать линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus, Pascal ABC);
	Программирование алгоритмов ветвления	7.3.2.1 - записывать алгоритм на языке программирования; 7.3.3.2 - записывать линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus, Pascal ABC);
	Программирование вложенных условий	7.3.2.1 - записывать алгоритм на языке программирования; 7.3.3.2 - записывать линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus, Pascal ABC);
	Программирование составных условий	7.3.2.1 - записывать алгоритм на языке программирования; 7.3.3.2 - записывать линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).
4-я четверть		
Моделирование объектов и событий	Трехмерные модели	7.3.1.1 - создавать модели объектов и событий в 3D редакторах;
	Объекты, встроенные в редактор	7.3.1.1 - создавать модели объектов и событий в 3D редакторах;
	Трехмерные модели объектов	7.3.1.1 - создавать модели объектов и событий в 3D редакторах;
	Трехмерные модели событий	7.3.1.1 - создавать модели объектов и событий в 3D редакторах.

4) 8 класс

Разделы долгосрочного плана	Темы, содержание	Цели обучения
1-я четверть		
Технические характеристики компьютера и сетей	Измерение информации	8.2.1.1 - применять алфавитный подход при определении количества информации;
	Процессор и его характеристики	8.1.1.1 - объяснять на элементарном уровне функции процессора и его основные характеристики;
	Компьютерные сети	8.1.3.1 - определять пропускную способность сети.
Здоровье и безопасность	Негативные аспекты использования компьютера	8.4.1.1 - приводить примеры влияния различных электронных устройств на организм человека и эффективно

		использовать методы защиты;
	Безопасность в сети	8.4.2.1 - соблюдать правила обеспечения безопасности пользователя в сети (мошенничество и агрессия в интернете).
2-я четверть		
Обработка информации в электронных таблицах	Статистические данные	8.2.2.2 - использовать абсолютную и относительную ссылки; 8.2.2.1 - использовать различные форматы данных для решения задач в электронных таблицах;
	Встроенные функции	8.2.2.3 - использовать встроенные функции для решения задач с применением электронных таблиц;
	Анализ данных на основе имеющейся информации	8.2.2.3 - использовать встроенные функции для решения задач с применением электронных таблиц;
	Решение прикладных задач	8.2.2.3 - использовать встроенные функции для решения задач с применением электронных таблиц; 8.2.2.1 - использовать различные типы и форматы данных для решения задач в электронных таблицах; 8.2.2.4 - строить графики функций, заданных в таблице.
3-я четверть		
Интегрированные среды разработки программ	Классификация программного обеспечения	8.1.2.1 - различать системное, прикладное программное обеспечение и системы программирования;
	Компоненты интегрированной среды разработки программ	8.3.3.2 - знать и использовать компоненты интегрированной среды разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Оператор выбора	8.3.3.1 - использовать операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Цикл с параметром	8.3.3.1 - использовать операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Цикл с постусловием	8.3.3.1 - использовать операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Цикл с предусловием	8.3.3.1 - использовать операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Трассировка алгоритма	8.3.2.1 - осуществлять трассировку алгоритма.
4-я четверть		
Решение задач в интегрированной среде разработки	Постановка проблемы	8.3.1.1 - создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ;
	Разработка алгоритма	8.3.1.1 - создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ;

		8.3.2.1 - осуществлять трассировку алгоритма;
	Программирование алгоритма	8.3.1.1 - создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus); 8.3.3.2 - знать и использовать компоненты интегрированной среды разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus); 8.3.3.1 - использовать операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Тестирование программы	8.3.1.1 - создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus); 8.3.2.1 - осуществлять трассировку алгоритма.

5) 9 класс

Разделы долгосрочного плана	Темы, содержание	Цели обучения
1-я четверть		
Работа с информацией	Свойства информации	9.2.1.1 - определять свойства информации (актуальность, точность, достоверность, ценность и другие); 9.4.1.1 - критически оценивать риски, связанные с продолжительным использованием компьютеров;
	Совместная работа с документами	9.1.3.1 - осуществлять совместную работу с документами с использованием облачных технологий;
	Сетевой этикет	9.4.2.1 - рассуждать о последствиях нарушения этических и правовых норм в сети.
Выбираем компьютер	Конфигурация компьютера	9.1.1.1 - выбирать конфигурацию компьютера в зависимости от его назначения;
	Выбор программного обеспечения	9.1.2.1 - выбирать программное обеспечение в зависимости от потребности пользователя;
	"Расчет стоимости компьютера"	9.1.1.1 - выбирать конфигурацию компьютера в зависимости от его назначения; 9.1.2.1 - выбирать конфигурацию компьютера в зависимости от его назначения; 9.3.1.1 - разрабатывать и исследовать модели процессов (физических, биологических, экономических и других) в электронных таблицах.
2-я четверть		
Базы данных	Базы данных	9.2.2.1 - объяснять термины «базы данных, запись, поле»;
	Создание базы данных в электронных таблицах	9.2.2.2 - создавать базу данных в электронной таблице;

	Методы поиска информации	9.2.2.3 - осуществлять поиск, сортировку и фильтрацию данных;
	Сортировка и фильтрация данных	9.2.2.3 - осуществлять поиск, сортировку и фильтрацию данных;
	Работа с базой данных	9.2.2.2 - создавать базу данных в электронной таблице; 9.2.2.3 - осуществлять поиск, сортировку и фильтрацию данных.
3-я четверть		
Массивы данных	Одномерный массив	9.3.3.1 - составлять программы в интегрированной среде разработки с использованием одномерных массивов (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Поиск элемента с заданными свойствами	9.3.3.1 - составлять программы в интегрированной среде разработки с использованием одномерных массивов (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Перестановка элементов	9.3.3.1 - составлять программы в интегрированной среде разработки с использованием одномерных массивов (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Сортировка	9.3.3.1 - составлять программы в интегрированной среде разработки с использованием одномерных массивов (C/C++, Python, Delphi, Lazarus);
	Удаление и вставка элемента	9.3.3.1 - составлять программы в интегрированной среде разработки с использованием одномерных массивов.
4-я четверть		
Моделирование процессов в электронных таблицах	Выявление и анализ проблемы	9.3.1.1 - разрабатывать и исследовать модели процессов (физических, биологических, экономических и других) в электронных таблицах;
	Разработка решения	9.3.1.1 - разрабатывать и исследовать модели процессов (физических, биологических, экономических и других) в электронных таблицах; 9.2.2.2 - создавать базу данных в электронной таблице; 9.2.2.3 - осуществлять поиск, сортировку и фильтрацию данных; 9.3.2.1 - решать задачу различными способами, описывать каждый из них и выбирать наиболее эффективный; 9.3.2.2 - оценивать решение поставленной задачи; 9.1.3.1 - осуществлять совместную работу с документами с использованием облачных технологий;
	Защита проекта	9.1.3.1 - осуществлять совместную работу с документами с использованием облачных технологий; 9.4.1.1 - критически оценивать риски,

		связанные с продолжительным использованием компьютеров.
--	--	---

12. Естествознание

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Естествознание» для 5-6 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию

6 класс

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения. Обучающийся должен:
1-я четверть		
5.1 Мир науки	Роль науки	5.1.1.1 - определять функции науки как вида человеческой деятельности
	Вопрос исследования	5.1.2.1 - формулировать вопрос исследования и предположения
	Планирование исследования	5.1.3.1 - составлять план исследования; 5.1.3.2 - сформулировать правила техники безопасности при проведении исследования
	Сбор и запись данных	5.1.4.1 - определять параметры объектов в единицах измерений; 5.1.4.2 - фиксировать данные наблюдений и измерений
	Анализ данных	5.1.5.1 - вычислять среднее арифметическое значение при повторных измерениях и выявлять тенденции
	Вывод и обсуждение	5.1.6.1 - формулировать вывод по вопросу исследования
5.1 Человек. Земля. Вселенная	Макро- и микромир	5.2.1.1 - различать и приводить примеры объектов макро- и микромира
	Общие сведения о Земле	5.2.2.1 - объяснять происхождение планеты Земля; 5.2.2.2 - называть строение и состав Земли
	Сферы Земли и их составляющие	5.2.3.1 - характеризовать сферы Земли и их составляющие
	Жизнь на Земле	5.2.4.1 - описывать возникновение жизни на Земле; 5.2.4.2 - определять условия существования жизни

	Способы изображения земной поверхности	5.2.5.1 - объяснять понятия «план» и «условные знаки»; 5.2.5.2 - читать планы местности, используя условные знаки; 5.2.5.3 - осуществлять съемку местности по одному из способов (глазомерная, полярная, маршрутная); 5.2.5.4 - составлять простые планы местности в соответствии с правилами оформления планов
	Материки и океаны	5.2.6.1 - характеризовать историю освоения и изучения материков и частей света; 5.2.6.2 - характеризовать историю изучения океанов
	География населения	5.2.7.1 - определять расовый состав населения мира и регионы распространения основных рас и межрасовых групп; 5.2.7.2 - объяснить факторы формирования расовых признаков; 5.2.7.3 - доказывать равенство рас
2-я четверть		
5.2 Вещества и материалы	Строение и свойства веществ	5.3.1.1 - объяснять распространение частиц в жидкостях и газах; 5.3.1.2 - объяснять структуру твердых, жидких и газообразных веществ согласно теории частиц; 5.3.1.3 - описывать свойства вещества: текучесть, плотность, тепло-электропроводность, ковкость и пластичность; 5.3.1.4 - различать физические и химические явления
	Классификация веществ	5.3.2.1 - различать чистые вещества и смеси 5.3.2.2 - описывать виды смесей и предлагать способы их разделения 5.3.2.3 - готовить растворы с определенным составом 5.3.2.4 - вычислять массовую долю растворенного вещества 5.3.2.5 - классифицировать вещества по растворимости, металлы и неметаллы
	Образование и получение веществ	5.3.3.1 - приводить примеры образования некоторых веществ в природе и веществ, полученных искусственным путем 5.3.3.2 - объяснять выделение веществ в лабораторных условиях
3-я четверть		
5.3 Процессы в живой и неживой природе	Процессы в неживой природе	5.4.1.1 - называть процессы, происходящие в неживой природе (круговорот веществ в природе, выветривание, горообразование, климатические процессы); 5.4.1.2 - объяснять причины и последствия процессов, происходящих в неживой природе

	Процессы в живой природе	5.4.2.1 - описывать свойства живых организмов; 5.4.2.2 - описывать уровни организации живых организмов; 5.4.2.3 - применять правила работы с микроскопом; 5.4.2.4 - готовить временные микропрепараты; 5.4.2.5 - объяснять процесс фотосинтеза; 5.4.2.6 - исследовать наличие различных пигментов у растений; 5.4.2.7 - исследовать необходимые условия для протекания фотосинтеза
5.3 Энергия и движение	Виды и источники энергии	5.5.1.1 - различать виды энергии; 5.5.1.2 - различать температуру и тепловую энергию; 5.5.1.3 - измерять температуру с помощью термометра; 5.5.1.4 - объяснять использование практических методов тепловой изоляции в зданиях, 5.5.1.5 - характеризовать тепловое расширение; 5.5.1.6 - приводить примеры взаимопревращения энергии
	Движение	5.5.2.1 - приводить примеры и объяснять значение движения в живой и неживой природе; 5.5.2.2. - исследовать особенности различных видов скелетов животных; 5.5.2.3 - определять причины движения тел
4-я четверть		
5.4 Экология и устойчивое развитие	Экосистемы	5.6.1.1 - определять компоненты экосистемы; 5.6.1.2 - классифицировать виды экосистем; 5.6.1.3 - объяснять влияние экологических факторов на функционирование экосистем; 5.6.1.4 - сравнивать естественные и искусственные экосистемы
	Многообразие живых организмов	5.6.2.1 - классифицировать организмы по царствам живой природы; 5.6.2.2 - характеризовать одноклеточные и многоклеточные организмы
	Охрана природы	5.6.3.1 - называть экологические проблемы Республики Казахстан; 5.6.3.2 - исследовать экологические проблемы своего региона; 5.6.3.3 - определять значение Красной книги Республики Казахстан
5.4 Открытия, меняющие мир	Открытия, меняющие мир	5.7.1.1 - приводить примеры научных открытий, изменивших мир
	Открытия будущего	5.7.1.2 - предлагать идеи для будущих исследований в науке

6 класс

Раздел долгосрочного плана	Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения. Обучающийся должен:
1-я четверть		
6.1 Мир науки	Роль науки	6.1.1.1 - перечислять объекты исследований естественных наук
	Вопрос исследования	6.1.2.1 - определять независимые, зависимые и контролируемые переменные
	Планирование исследования	6.1.3.1 - проводить исследование по плану; 6.1.3.2 - определять условия безопасного проведения исследования
	Сбор и запись данных	6.1.4.1 - использовать единицы измерения в Международной системе единиц
	Анализ данных	6.1.5.1 - графически представлять полученные данные
	Вывод и обсуждение	6.1.6.1 - представлять полученные выводы в различной форме
6.1 Человек. Земля. Вселенная	Макро- и микромир	6.2.1.1 - называть параметры объектов макро- и микромира
	Общие сведения о Земле	6.2.2.1 - объяснять наблюдаемые на Земле процессы и явления; 6.2.2.2 - объяснять свойства Земли
	Сферы Земли и их составляющие	6.2.3.1 - объяснять способы взаимодействия внешних оболочек Земли
	Жизнь на Земле	6.2.4.1 - сравнивать гипотезы возникновения жизни на Земле; 6.2.4.2 - оценивать современные условия существования человека на Земле
	Способы изображения земной поверхности	6.2.5.1 - классифицировать географические карты и условные знаки; 6.2.5.2 - читать географические карты, используя условные знаки; 6.2.5.3 - рассчитывать расстояния, используя масштаб; 6.2.5.4 - определять географические координаты; 6.2.5.5 - определять время, используя карту часовых поясов

	Материки и океаны	6.2.6.1 - определять особенности природы материков и их физико-географических регионов по плану; 6.2.6.2 - определять особенности природы океанов по плану
	География населения	6.2.7.1 - определять закономерности размещения населения; 6.2.7.2 - оценивать показатели плотности населения, 6.2.7.3 - определять регионы с высокой и низкой плотностью населения и объяснять причины
2-я четверть		
6.2 Вещества и материалы	Строение и свойства веществ	6.3.1.1 - различать атомы и молекулы, простые и сложные вещества; 6.3.1.2 - описывать фундаментальные частицы атома и их расположение в атоме; 6.3.1.3 - описывать свойства вещества: температуры плавления и кипения
	Классификация веществ	6.3.2.1 - классифицировать вещества на органические и неорганические; 6.3.2.2 - различать кислые, щелочные и нейтральные среды в живой и неживой природе и определять среду с помощью универсального индикатора; 6.3.2.3 - объяснять процесс нейтрализации
	Образование и получение веществ	6.3.3.1 - определять преимущества и недостатки природных и искусственных материалов; 6.3.3.2 - объяснять области применения продуктов бытовой химии и правила безопасного обращения с ними; 6.3.3.3 - определять месторождения полезных ископаемых в Казахстане и области их применения; 6.3.3.4 - называть и показывать крупные центры переработки полезных ископаемых в Казахстане; 6.3.3.5 - объяснять влияние добычи и переработки полезных ископаемых на окружающую среду
3-я четверть		
6.3 Процессы в живой и неживой природе	Процессы в неживой природе	6.4.1.1 - моделировать процессы, происходящие в неживой природе (горообразование, выветривание, круговорот веществ в природе); 6.4.1.2 - объяснять химическое превращение веществ в природе

	Процессы в живой природе	<p>6.4.2.1 - определять основные компоненты клетки;</p> <p>6.4.2.2 - объяснять процессы, присущие живым организмам;</p> <p>6.4.2.3 - различать типы питания организмов;</p> <p>6.4.2.4 - составлять сбалансированный рацион питания;</p> <p>6.4.2.5 - тестировать пищевые продукты на наличие органических веществ;</p> <p>6.4.2.6 - моделировать пути транспорта питательных веществ в живых организмах;</p> <p>6.4.2.7 - исследовать различие в содержании вдыхаемого и выдыхаемого воздуха;</p> <p>6.4.2.8 - называть продукты выделения у организмов;</p> <p>6.4.2.9 - исследовать реакцию на раздражители у живых организмов</p>
6.3 Энергия и движение	Виды и источники энергии	<p>6.5.1.1 - называть источники энергии;</p> <p>6.5.1.2 - называть и приводить примеры процессов, протекающих с выделением и поглощением энергии;</p> <p>6.5.1.3 - называть единицу электрической энергии;</p> <p>6.5.1.4 - рассчитывать стоимость электроэнергии;</p> <p>6.5.1.5 - предлагать альтернативные источники получения энергии</p>
	Движение	<p>6.5.2.1 - приводить примеры и пояснять относительность движения;</p> <p>6.5.2.2 - различать давление твердых тел, жидкостей и газов;</p> <p>6.5.2.3 - описывать строение скелета человека;</p> <p>6.5.2.4 - описывать строение мышц;</p> <p>6.5.2.5 - приводить примеры значения давления для живых организмов;</p> <p>6.5.2.6 - измерять атмосферное и артериальное давление, используя соответствующие приборы и делать выводы</p>
4-я четверть		
6.4 Экология и устойчивое развитие	Экосистемы	<p>6.6.1.1 - графически представлять и объяснять взаимосвязь компонентов экосистем;</p> <p>6.6.1.2 - объяснять причины смены экосистем;</p> <p>6.6.1.3 - объяснять переход энергии и веществ в экологической пирамиде</p>

	Многообразие живых организмов	6.6.2.1 - использовать характерные особенности организмов для определения видов растений и животных; 6.6.2.2 - исследовать многообразие живых организмов в различных экосистемах
	Охрана природы	6.6.3.1 - анализировать причины некоторых экологических проблем своего региона; 6.6.3.2 - предлагать пути решения экологических проблем
6.4 Открытия, меняющие мир	Открытия, изменившие мир	6.7.1.1 - обсуждать значение открытий, изменивших мир; 6.7.1.2 - обсуждать вклад казахстанских ученых в развитие естественных наук
	Открытия будущего	6.7.1.3 - прогнозировать направления развития исследований науки в будущем

13. История Казахстана

Долгосрочный план по учебному предмету «История Казахстана»
для 7-8 классов уровня основного среднего образования

7 класс, всего 34 часа, 1 час в неделю

Раздел	Тема, содержание	Цели обучения. Обучающиеся должны:
1-я четверть		
Казахско-дзунгарские войны	Начало Отечественной войны против дзунгарской агрессии <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему «Елим-ай» стала всенародной песней?	7.2.2.1 оценивать ценность народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников; 7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства; 7.4.1.1 определять последствия дзунгарского нашествия на хозяйство казахов
	<i>Организация единого народного ополчения</i> <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Ордабасы стал символом единства народа?	7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства; 7.3.1.1 оценивать роль курылтаев в Каракуме и Ордабасы в объединении народа против дзунгарской экспансии
	Казахско-дзунгарские сражения <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Анракайскую битву	7.1.1.1 объяснять демографические изменения и миграционные процессы в период дзунгарских нашествий; 7.3.2.1 объяснять роль ханов и батыров

	считают коренным переломом в казахско-джунгарской войне?	в борьбе против джунгарского нашествия
Казахское ханство в XVIII веке	История казахско-русских отношений до начала XVIII века. <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Россия считала Казахстан «ключом и вратами» в Азию?	7.3.1.2 анализировать внутреннюю политику Казахского ханства; 7.3.2.2 определять результаты внешней политики Казахского ханства
	Начало присоединения Казахского ханства к Российской империи. <u>Исследовательский вопрос:</u> Каковы были причины и последствия обращения хана Абулхаира с письмом к Анне Иоановне?	7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства; 7.3.2.2 определять результаты внешней политики Казахского ханства
	Внутренняя и внешняя политика Абылай хана <u>Исследовательский вопрос:</u> Какова роль Абылай хана в сохранении независимого казахского государства?	7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства; 7.3.2.3 оценивать внутреннюю и внешнюю политику хана Абылая
Краеведение	Туристские маршруты	7.2.3.5 предлагать пути создания туристских маршрутов
2-я четверть		
Культура Казахстана в XVIII веке	Устное народное творчество и материальная культура казахов в XVIII веке <u>Исследовательские вопросы:</u> Как исторические события XVIII века отражены в произведениях акынов и жырау? В чем уникальность прикладного искусства казахов?	7.2.2.1 оценивать значимость народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников; 7.2.1.1 определять ценность и значимость обычаев и традиций; 7.2.2.4 оценивать достижения прикладного искусства
Колонизация и народно-освободительная борьба	Военно-казачья колонизация Казахстана в XVIII веке <u>Исследовательский вопрос:</u> Какими способами Российская империя осуществляла колонизацию Казахстана?	7.3.1.3 определять причины и последствия колониальной политики Российской империи
	Национально-освободительное движение Сырма Датолы <u>Исследовательский вопрос:</u> Какие права казахов Младшего жуза пытался защитить Сырым Датов?	7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний
	Царские реформы 1822-1824 гг.	7.3.1.4 объяснять административно-

	<p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему в 20-ые годы XX века в Казахстане были проведены административные реформы?</p>	<p>территориальные изменения в результате реформ царской власти; 7.1.2.1 определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами</p>
	<p>Восстание казахов в 1836-1838 годах в Букеевской Орде</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Какая идея сближала Исатая Тайманулы и Махамбета Отемисулы?</p>	<p>7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний</p>
	<p>Национально-освободительное движение под руководством Кенесары Касымулы</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему восстание Кенесары хана приобрело общенародный характер?</p>	<p>7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний</p>
Краеведение	Неравнодушные сердца	7.4.1.3 оценивать деятельность лиц, оказавших поддержку в развитие своего края
Повторение		
3-я четверть		
Колонизация и народно-освободительная борьба	<p>Взаимоотношения казахов со среднеазиатскими государствами в 40-е - в 60-е годы XIX века</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему усилилась экспансия среднеазиатских ханств в южные регионы Казахстана?</p>	<p>7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний</p>
	<p>Завершение присоединения Казахстана к Российской империи</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Каковы особенности присоединения южных регионов Казахстана к Российской империи?</p>	<p>7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства; 7.3.2.2 определять результаты внешней политики Казахского ханства</p>
Казахстан в составе Российской империи	<p>Административно-территориальные реформы в Казахстане во второй половине XIX века</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Как царское правительство осуществляло принцип «разделяй</p>	<p>7.3.1.3 определять причины и последствия колониальной политики Российской империи; 7.3.1.4 объяснять административно-территориальные изменения в результате реформ царской власти; 7.1.2.1 определять изменения в традиционном казахском обществе на</p>

	и властуй»?	основе сравнений с предыдущими периодами
	Освободительная борьба казахов в 1860-1870-х годах <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем проявилась преемственность народных требований в восстаниях 60-70-х годов XIX века?	7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики
	Массовая крестьянская колонизация Казахстана <u>Исследовательский вопрос:</u> Как переселенческая политика царизма изменила жизнь казахского общества?	7.4.1.2 анализировать влияние колониальной политики на традиционное хозяйство казахов; 7.1.1.2 анализировать причины и последствия переселенческой политики Российской империи; 7.1.2.1 определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами
Казахстан в составе Российской империи	Развитие капиталистических отношений в Казахстане <u>Исследовательский вопрос:</u> Как начиналось промышленное развитие Казахстана?	7.4.2.1 определять влияние развития капиталистических отношений на экономику Казахстана
	Развитие ярмарочной торговли <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему в Казахстане стала развиваться ярмарочная торговля?	7.4.2.2 определять изменения, которые произошли в торговых отношениях в связи с развитием ярмарок
	Казахское общество во второй половине XIX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Под влиянием каких факторов сформировались общественно-политические взгляды представителей «Зар заман»?	7.2.1.2 анализировать негативное влияние колониальной политики на развитие национальных ценностей; 7.1.2.2 объяснять значимость формирования казахской интеллигенции
Краеведение	Летопись родного края	7.4.1.4 определять развитие важных исторических этапов родного края; 7.2.2.5 создать хронику событий истории родного края
4-я четверть		
Культура Казахстана в XIX-начале XX веков	Развитие культуры в XIX веке <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему XIX век называют эпохой расцвета традиционных жанров казахского музыкального искусства	7.2.1.1 определять ценность и значимость обычаев и традиций; 7.2.2.1 оценивать ценность народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников; 7.2.2.3 описывать особенности национальных музыкальных

		инструментов
	Образование и просвещение в XIX веке <u>Исследовательский вопрос:</u> В каких формах развивались учебно-просветительские учреждения в Казахстане в XIX веке?	7.2.3.2 объяснять особенности развития образования и просвещения во второй половине XIX века
	Шокан Уалиханов - первый казахский ученый <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему С. Муканов назвал свой роман, посвященный Ш. Уалиханову, «Промелькнувший метеор»?	7.2.3.1 определять историческое значение научного наследия Ш. Уалиханова
	Ы. Алтынсарин - педагог-новатор <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем состоит новаторство Ы. Алтынсарина в области народного просвещения?	7.2.3.3 оценивать вклад Ы. Алтынсарина в развитие просвещения
	Абай Кунанбаев – великий мыслитель <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Абая Кунанбаева называли «Хаким Абай»?	7.2.2.2 оценивать деятельность А. Кунанбаева как акына, мыслителя, общественного деятеля
	Развитие устной исторической традиции казахов в конце XIX - начале XX веков <u>Исследовательский вопрос:</u> Какова историческая ценность трудов Ш. Кудайбердиулы, М. Копеева и К. Халида?	7.2.3.4 определять значение трудов Ш. Кудайбердиулы, М. Копеева и К. Халида как исторических источников
Краеведение	История моей школы	7.2.2.6 определять историю своей школы на основе разных источников
Повторение		

8 класс, всего 34 часа, 1 час в неделю

Раздел	Тема, содержание	Цели обучения. Обучающиеся должны:
1-я четверть		

Казахстан в начале XX века	Социально-экономическая ситуация в Казахстане в начале XX века. <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему А. Байтурсынов считал, что «само существование казахского народа стало проблемой»?	8.3.1.1 оценивать деятельность представителей казахской интеллигенции в Государственной Думе Российской империи; 8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века
	Национально-освободительное движение 1916 года в Казахстане <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему восстание 1916 года приобрело общенародный характер?	8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века; 8.3.1.3 определять историческую значимость национально-освободительного восстания 1916 года и оценивать роль личностей
	Февральская буржуазно-демократическая революция 1917 года в России и ее влияние на Казахстан <u>Исследовательский вопрос:</u> Какие события свидетельствуют об усилении политической активности в 1917 году?	8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века
	Движение «Алаш» и казахская национальная идея <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему партия «Алаш» получила всенародную поддержку?	8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции; 8.3.1.4 анализировать политику партии «Алаш» в возрождении национальной государственности; 8.2.3.1 оценивать роль национальной периодической печати в пробуждении общественно-политического сознания
	Выдающиеся представители казахской интеллигенции начала XX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Как отстаивали национальные интересы представители казахской интеллигенции?	8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции; 8.2.2.1 анализировать творческое наследие казахской интеллигенции, оценивать его влияние на общественное сознание; 8.3.1.5 оценивать деятельность А. Букейханова как

		политического лидера
2-я четверть		
Установление советской власти в Казахстане	Казахстан в годы гражданского противостояния (1917-1920 гг.). <u>Исследовательский вопрос:</u> Какие надежды вызвали у народа лозунги Октябрьской революции?	8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане начала XX века
	Национальные автономии в Казахстане <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему идеи правительства «Алаш-Орды» и Туркестанской (Кокандской) автономии не были реализованы?	8.3.1.6 оценивать значение образованных в Казахстане национальных автономий; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции
	Образование Киргизской (Казахской) Автономной Советской Республики <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем историческое значение образования Казахской Автономной Советской Республики?	8.3.1.6 оценивать значение образованных в Казахстане национальных автономий; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции
	Переход от политики «военного коммунизма» к НЭПу <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем положительные итоги новой экономической политики для Казахстана?	8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной системы в 20–30 гг. XX века; 8.4.1.1 на основе сравнения различных источников и аргументов анализировать изменения, произошедшие в результате новой экономической политики
Повторение		
3-я четверть		
Казахстан в период тоталитаризма	Индустриализация в Казахстане в 1920-1930-е годы <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем противоречивость политики индустриализации в Казахстане?	8.4.2.1 анализировать достижения и недостатки индустриализации в Казахстане
	Коллективизация в Казахстане. <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему политика коллективизации привела к «великому бедствию»?	8.4.1.2 анализировать последствия насильственной коллективизации на сельское хозяйство; 8.1.1.1 определять причины и последствия демографических изменений; 8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной

		системы в 20–30 гг. XX века
	<p>Политические репрессии 1920-30-х годов</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему сталинский режим называл представителей интеллигенции «врагами народа»?</p>	<p>8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной системы в 20–30 гг. XX века;</p> <p>8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции</p>
Культура Советского Казахстана: наука и образование	<p>А. Байтурсынов–«учитель нации»</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Каково научное наследие А.Байтурсынова?</p>	<p>8.2.2.2 оценивать деятельность А. Байтурсынова как основоположника казахской лингвистики, общественного деятеля</p>
	<p>Наука и система образования в 20-30 годы XX века.</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u>Каковы достижения и недостатки в сфере науки и образования?</p>	<p>8.2.3.2 определять положение казахского языка в советский период;</p> <p>8.2.3.3 анализировать изменения в сфере образования и науки в первой половине XX века</p>
	<p>К. Сатпаев - универсальный ученый</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u>В чем феномен К.И. Сатпаева?</p>	<p>8.2.3.4 оценивать роль К. Сатпаева в развитии казахстанской промышленности и науки</p>
4-я четверть		
Культура Советского Казахстана: литература и искусство	<p>Развитие казахской литературы в 20-30-е годы XX века</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u>Как отражался социалистический реализм в казахской литературе?</p>	<p>8.2.2.1 анализировать творческое наследие казахской интеллигенции, оценивать его влияние на общественное сознание</p>
	<p>Развитие казахского искусства в 20-30-е годы XX века</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Что свидетельствует о новом этапе развития казахского искусства?</p>	<p>8.2.2.4 оценивать роль А. Кашаубаева и К.Мунайпасова в представлении казахского народа на мировом уровне;</p> <p>8.2.2.3 определять изменения в искусстве и литературе</p>

Казакстан в годы Великой Отечественной войны	Участие казахстанцев в сражениях Великой Отечественной войны <u>Исследовательский вопрос:</u> Имена каких героев-казахстанцев ВОВ сохранились в памяти народа?	8.3.2.1 оценивать вклад казахстанцев в победу во Второй мировой войне; 8.3.2.2 определять героические и личностные качества Б. Момышулы
	Казахстан - арсенал фронта <u>Исследовательский вопрос:</u> Как был реализован лозунг «Все для фронта, все для Победы»?	8.4.2.2 доказывать, что экономика Казахстана была перестроена на военный лад; 8.1.2.2 определять социальное положение народа в военные годы
	Культура Казахской ССР в период Великой Отечественной войны <u>Исследовательский вопрос:</u> Каковы культурные достижения Казахстана в годы войны?	8.2.2.5 оценивать значение искусства и литературы в поднятии духа народа во время войны
	Депортация народов СССР в Казахстан <u>Исследовательский вопрос:</u> Каким образом Казахстан стал краем депортированных народов?	8.1.1.1 определять причины и последствия демографических изменений
Повторение		

Долгосрочный план по учебному предмету «История Казахстана»
для 7-9 классов уровня основного среднего образования

7 класс, всего 102 часа, 3 часа в неделю

Раздел	Тема, содержание	Цели обучения. Обучающиеся должны:
1-я четверть		
Казахско-джунгарские войны	Начало Отечественной войны против джунгарской агрессии <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему «Елим-ай» стала всенародной песней?	7.1.1.1 объяснять демографические изменения и миграционные процессы в период джунгарских нашествий; 7.2.2.1 оценивать ценность народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников; 7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства; 7.4.1.1 определять последствия джунгарского нашествия на хозяйство казахов

	<p><i>Организация</i> единого народного ополчения</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Ордабасы стал символом единства народа?</p> <p>Казахско-джунгарские сражения</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Анракайскую битву считают коренным переломом в казахско-джунгарской войне?</p>	<p>7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства;</p> <p>7.3.1.1 оценивать роль курылтаев в Каракуме и Ордабасы в объединении народа против джунгарской экспансии</p> <p>7.3.2.1 объяснять роль ханов и батыров в борьбе против джунгарского нашествия</p>
Повторение		
Казахское ханство в XVIII веке	<p>История казахско-русских отношений до начала XVIII века.</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Россия считала Казахстан «ключом и вратами» в Азию?</p> <p>Начало присоединения Казахского ханства к Российской империи.</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Каковы были причины и последствия обращения хана Абулхаира с письмом к Анне Иоановне?</p> <p>Внутренняя и внешняя политика Абылай хана</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Какова роль Абылай хана в сохранении независимого казахского государства?</p>	<p>7.3.1.2 анализировать внутреннюю политику Казахского ханства;</p> <p>7.3.2.2 определять результаты внешней политики Казахского ханства</p> <p>7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства;</p> <p>7.3.2.2 определять результаты внешней политики Казахского ханства</p> <p>7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства;</p> <p>7.3.2.3 оценивать внутреннюю и внешнюю политику хана Абылая;</p> <p>7.3.2.1 объяснять роль ханов и батыров в борьбе против джунгарского нашествия</p>
Краеведение	Туристские маршруты	7.2.3.5 предлагать пути создания туристских маршрутов
Повторение		
2-я четверть		
Культура Казахстана в XVIII веке	<p>Устное народное творчество казахов в XVIII веке</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Как исторические события</p>	<p>7.2.2.1 оценивать значимость народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников;</p> <p>7.2.1.1 определять ценность и значимость обычаев и традиций</p>

	XVIII века отражены в произведениях акынов и жырау?	
	Материальная культура казахов в XVIII веке <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем уникальность прикладного искусства казахов?	7.2.2.4 оценивать достижения прикладного искусства; 7.2.1.1 определять ценность и значимость обычаев и традиций
Повторение		
Колонизация и народно-освободительная борьба	Военно-казачья колонизация Казахстана в XVIII веке <u>Исследовательский вопрос:</u> Какими способами Российская империя осуществляла колонизацию Казахстана?	7.3.1.3 определять причины и последствия колониальной политики Российской империи
	Национально-освободительное движение Сырма Датұлы <u>Исследовательский вопрос:</u> Какие права казахов Младшего жуза пытался защитить Сырым Датұв?	7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний
	Царские реформы 1822-1824 гг. <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему в 20-ые годы XX века в Казахстане были проведены административные реформы?	7.3.1.4 объяснять административно-территориальные изменения в результате реформ царской власти; 7.1.2.1 определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами
	Восстание казахов в 1836-1838 годах в Букеевской Орде <u>Исследовательский вопрос:</u> Какая идея сближала Исатая Тайманұлы и Махамбета Отемисұлы?	7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний
	Национально-освободительное движение под руководством Кенесары Касымұлы <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему восстание Кенесары хана приобрело	7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний

	общенародный характер?	
Краеведение	Неравнодушные сердца	7.4.1.3 оценивать деятельность лиц, оказавших поддержку в развитие своего края
Повторение		
3-я четверть		
Колонизация и народно-освободительная борьба	Взаимоотношения казахов со среднеазиатскими государствами в 40-е - в 60-е годы XIX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему усилилась экспансия среднеазиатских ханств в южные регионы Казахстана?	7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний
	Завершение присоединения Казахстана к Российской империи <u>Исследовательский вопрос:</u> Каковы особенности присоединения южных регионов Казахстана к Российской империи?	7.3.1.2 анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства; 7.3.2.2 определять результаты внешней политики Казахского ханства
Повторение		
Казахстан в составе Российской империи	Административно-территориальные реформы в Казахстане во второй половине XIX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Как царское правительство осуществляло принцип «разделяй и властвуй»?	7.3.1.3 определять причины и последствия колониальной политики Российской империи; 7.3.1.4 объяснять административно-территориальные изменения в результате реформ царской власти; 7.1.2.1 определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами
	Освободительная борьба казахов в 1860-1870-х годах <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем проявилась преемственность народных требований в восстаниях 60-70-х годов XIX века?	7.3.1.5 определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики; 7.3.1.6 оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний
	Массовая крестьянская колонизация Казахстана <u>Исследовательский вопрос:</u> Как переселенческая	7.4.1.2 анализировать влияние колониальной политики на традиционное хозяйство казахов; 7.1.1.2 анализировать причины и последствия переселенческой политики

	политика царизма изменила жизнь казахского общества?	Российской империи; 7.1.2.1 определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами
Повторение		
Казахстан в составе Российской империи	Развитие капиталистических отношений в Казахстане <u>Исследовательский вопрос:</u> Как начиналось промышленное развитие Казахстана?	7.4.2.1 определять влияние развития капиталистических отношений на экономику Казахстана; 7.4.1.2 анализировать влияние колониальной политики на традиционное хозяйство казахов
	Развитие ярмарочной торговли <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему в Казахстане стала развиваться ярмарочная торговля?	7.4.2.2 определять изменения, которые произошли в торговых отношениях в связи с развитием ярмарок;
	Казахское общество во второй половине XIX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Под влиянием каких факторов сформировались общественно-политические взгляды представителей «Зар заман»?	7.2.1.2 анализировать негативное влияние колониальной политики на развитие национальных ценностей; 7.1.2.2 объяснять значимость формирования казахской интеллигенции; 7.1.2.1 определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами
Краеведение	Летопись родного края	7.4.1.4 определять развитие важных исторических этапов родного края; 7.2.2.5 создать хронику событий истории родного края
Повторение		
4-я четверть		
Культура Казахстана в XIX-начале XX веков	Развитие культуры в XIX веке <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему XIX век называют эпохой расцвета традиционных жанров казахского музыкального искусства	7.2.1.1 определять ценность и значимость обычаев и традиций; 7.2.2.1 оценивать ценность народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников; 7.2.2.3 описывать особенности национальных музыкальных инструментов
	Образование и просвещение в XIX веке	7.2.3.2 объяснять особенности развития образования и просвещения во второй половине XIX века

	<p><u>Исследовательский вопрос:</u> В каких формах развивались учебно-просветительские учреждения в Казахстане в XIX веке?</p>	
	<p>Шокан Уалиханов - первый казахский ученый</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему С. Муканов назвал свой роман, посвященный Ш. Уалиханову, «Промелькнувший метеор»?</p>	<p>7.2.3.1 определять историческое значение научного наследия Ш.Уалиханова; 7.2.2.1 оценивать ценность народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников</p>
	<p>Ы. Алтынсарин - педагог-новатор</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> В чем состоит новаторство Ы. Алтынсарина в области народного просвещения?</p>	<p>7.2.3.3 оценивать вклад Ы. Алтынсарина в развитие просвещения</p>
	<p>Абай Кунанбаев – великий мыслитель</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Почему Абая Кунанбаева называли «Хаким Абай»?</p>	<p>7.2.2.2 оценивать деятельность А. Кунанбаева как акына, мыслителя, общественного деятеля</p>
	<p>Развитие устной исторической традиции казахов в конце XIX - начале XX веков</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Какова историческая ценность трудов Ш. Кудайберидиулы, М. Копеева и К. Халида?</p>	<p>7.2.3.4 определять значение трудов Ш. Кудайберидиулы, М. Копеева и К. Халида как исторических источников; 7.2.1.1 определять ценность и значимость обычаев и традиций</p>
Краеведение	История моей школы	7.2.2.6 определять историю своей школы на основе разных источников
Повторение		

8 класс

Раздел	Тема, содержание	Цели обучения. Обучающиеся должны:
1-я четверть		

Казахстан в начале XX века	Социально-экономическая ситуация в Казахстане в начале XX века. <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему А. Байтурсинов считал, что «само существование казахского народа стало проблемой»?	8.3.1.1 оценивать деятельность представителей казахской интеллигенции в Государственной Думе Российской империи; 8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века
	Национально-освободительное движение 1916 года в Казахстане <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему восстание 1916 года приобрело общенародный характер?	8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века; 8.3.1.3 определять историческую значимость национально-освободительного восстания 1916 года и оценивать роль личностей
	Февральская буржуазно-демократическая революция 1917 года в России и ее влияние на Казахстан <u>Исследовательский вопрос:</u> Какие события свидетельствуют об усилении политической активности в 1917 году?	8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции
	Движение «Алаш» и казахская национальная идея <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему партия «Алаш» получила всенародную поддержку?	8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции; 8.3.1.4 анализировать политику партии «Алаш» в возрождении национальной государственности; 8.2.3.1 оценивать роль национальной периодической печати в пробуждении общественно-политического сознания
	Выдающиеся представители казахской интеллигенции начала XX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Как отстаивали национальные интересы представители казахской интеллигенции?	8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции; 8.2.2.1 анализировать творческое наследие казахской интеллигенции, оценивать его влияние на общественное сознание; 8.3.1.5 оценивать деятельность А. Букейханова как политического лидера
Повторение		
2-я четверть		
Установление советской власти в Казахстане	Казахстан в годы гражданского противостояния (1917-1920 гг.). <u>Исследовательский вопрос:</u> Какие надежды вызвали у	8.3.1.2 оценивать общественно-политические процессы в Казахстане начала XX века; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции

	народа лозунги Октябрьской революции?	
	Национальные автономии в Казахстане <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему идеи правительства «Алаш-Орды» и Туркестанской (Кокандской) автономии не были реализованы?	8.3.1.6 оценивать значение образованных в Казахстане национальных автономий; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции; 8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной системы в 20–30 гг. XX века
	Образование Киргизской (Казахской) Автономной Советской Республики <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем историческое значение образования Казахской Автономной Советской Республики?	8.3.1.6 оценивать значение образованных в Казахстане национальных автономий; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции; 8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной системы в 20–30 гг. XX века
	Переход от политики «военного коммунизма» к НЭПу <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем положительные итоги новой экономической политики для Казахстана?	8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной системы в 20–30 гг. XX века; 8.4.1.1 на основе сравнения различных источников и аргументов анализировать изменения, произошедшие в результате новой экономической политики
Повторение		
3-я четверть		
Казахстан в период тоталитаризма	Индустриализация в Казахстане в 1920-1930-е годы <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем противоречивость политики индустриализации в Казахстане?	8.4.2.1 анализировать достижения и недостатки индустриализации в Казахстане; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции; 8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной системы в 20–30 гг. XX века
	Коллективизация в Казахстане. <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему политика коллективизации привела к «великому бедствию»?	8.4.1.2 анализировать последствия насильственной коллективизации на сельское хозяйство; 8.1.1.1 определять причины и последствия демографических изменений; 8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной системы в 20–30 гг. XX века
	Политические репрессии 1920-	8.3.1.7 анализировать последствия политики командно-административной

	30-х годов <u>Исследовательский вопрос:</u> Почему сталинский режим называл представителей интеллигенции «врагами народа»?	системы в 20–30 гг. XX века; 8.1.2.1 анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции
Повторение		
Культура Советского Казахстана: наука и образование	А. Байтурсынов–«учитель нации» <u>Исследовательский вопрос:</u> Каково научное наследие А.Байтурсынова?	8.2.2.2 оценивать деятельность А. Байтурсынова как основоположника казахской лингвистики, общественного деятеля
	Наука и система образования в 20-30 годы XX века. <u>Исследовательский вопрос:</u> Каковы достижения и недостатки в сфере науки и образования?	8.2.3.2 определять положение казахского языка в советский период; 8.2.3.3 анализировать изменения в сфере образования и науки в первой половине XX века
	К. Сатпаев - универсальный ученый <u>Исследовательский вопрос:</u> В чем феномен К.И. Сатпаева?	8.2.3.4 оценивать роль К. Сатпаева в развитии казахстанской промышленности и науки
Повторение		
4-я четверть		
Культура Советского Казахстана: литература и искусство	Развитие казахской литературы в 20-30-е годы XX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Как отражался социалистический реализм в казахской литературе?	8.2.2.1 анализировать творческое наследие казахской интеллигенции, оценивать его влияние на общественное сознание
	Развитие казахского искусства в 20-30-е годы XX века <u>Исследовательский вопрос:</u> Что свидетельствует о новом этапе развития казахского искусства?	8.2.2.4 оценивать роль А. Кашаубаева и К.Мунайпасова в представлении казахского народа на мировом уровне; 8.2.2.1 анализировать творческое наследие казахской интеллигенции, оценивать его влияние на общественное сознание; 8.2.2.3 определять изменения в искусстве и литературе
Повторение		
Казахстан в годы Великой Отечественной войны	Участие казахстанцев в сражениях Великой Отечественной войны <u>Исследовательский вопрос:</u> Имена каких героев-казахстанцев ВОВ сохранились в памяти народа?	8.3.2.1 оценивать вклад казахстанцев в победу во Второй мировой войне; 8.3.2.2 определять героические и личностные качества Б. Момышулы

	<p>Казахстан - арсенал фронта <u>Исследовательский вопрос:</u>Как был реализован лозунг «Все для фронта, все для Победы»?</p>	<p>8.4.2.2 доказывать, что экономика Казахстана была перестроена на военный лад; 8.1.2.2 определять социальное положение народа в военные годы</p>
	<p>Культура Казахской ССР в период Великой Отечественной войны <u>Исследовательский вопрос:</u> Каковы культурные достижения Казахстана в годы войны?</p>	<p>8.2.2.5 оценивать значение искусства и литературы в поднятии духа народа во время войны; 8.3.2.1 оценивать вклад казахстанцев в победу во Второй мировой войне</p>
	<p>Депортация народов СССР в Казахстан <u>Исследовательский вопрос:</u>Каким образом Казахстан стал краем депортированных народов?</p>	<p>8.1.2.2 определять социальное положение народа в военные годы; 8.1.1.1 определять причины и последствия демографических изменений</p>
Повторение		

Заключение

При определении содержания учебных предметов 55-9 классов со снижением нагрузки, в первую очередь, учитывалась современная методика преподавания второго языка, которая ориентирована на коммуникативность в обучении. Это означает, что учащиеся овладевают навыками осуществления общения на втором языке, а не заучивают языковую теорию. В связи с этим ориентация на коммуникативность при разработке учебных программ обновленного содержания образования привела к значительному сокращению грамматического материала.

В долгосрочном плане по реализации Типовой учебной программы по учебным предметам для 7-9 классов основного среднего образования базовое содержание сохраняется. Для увеличения объема учебной программы до 3 часов учителю предоставляется возможность планирования и проведения экспериментов, направленных на выявление эмпирической зависимости на основе сбора и анализа результатов эксперимента, увеличить количество часов на решение количественных и качественных задач, практических заданий.

Рекомендуется организация проектной деятельности обучающихся имеющее прикладное значение в региональном и локальном аспекте, изучение научных достижений Казахстана.

Содержание

	Введение	201
1	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Русский язык» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	202
2	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Русская литература» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	208
3	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Казахский язык и литература» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	219
4	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Английский язык» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	250
5	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Алгебра» для 7-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	293
6	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Геометрия» для 7-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	306
7	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «География» для 7-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	311
8	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Физика» для 7-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	325

9	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Биология» для 7-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	339
10	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Химия» для 7-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	358
11	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Информатика» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	366
12	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «Естествознание» для 5-6 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	374
13	Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету «История Казахстана» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию	380
	Заключение	398

**5-9-СЫНЫП ОҚУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША
ЖҮКТЕМЕ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ЖОСПАРЛАР**

**ДОЛГОСРОЧНЫЕ ПЛАНЫ ПО УЧЕБНЫМ ПРЕДМЕТАМ
5-9 КЛАССОВ С СОКРАЩЕННОЙ НАГРУЗКОЙ**

Басуға 10.12.2018 қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 25.

Подписано в печать 10.12.2018. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 25.